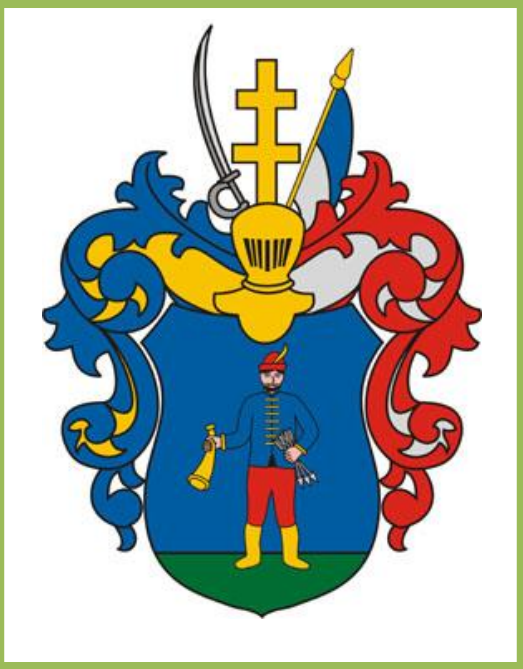
2017-2022

JÁSZÁROKSZÁLLÁS VÁROS Környezetvédelmi Programja

Készítette:

Petrovics Zsolt

okl. környezetgazdálkodási agrármérnök

környezet- és vízgazdálkodási szakmérnök

Tartalomjegyzék

Bevezetés ____ ***4***

A Települési Környezetvédelmi Program tartalma, felépítése ____ ***7***

1. Helyzetértékelés ____ ***8***

1.1 Társadalom működése ____ **8**
1.1.1 A település elhelyezkedése ____ 8
1.1.2 A helyi lakónépesség mutatói ____ 10
1.1.3 Környezeti nevelés, képzés ____ 11

1.2 Szabályozási és intézményrendszer ____ **13**
1.2.1 Szabályozás ____ 13
1.2.2 Intézményrendszer ____ 15

1.3 Strukturális szint ____ **16**
1.3.1 Gazdaság ____ 16
1.3.2 Turizmus ____ 18
1.3.3Vízgazdálkodás ____ 19
1.3.4Közlekedés, szállítás ____ 26
1.3.5 Energia-, anyagfelhasználás ____ 28
1.3.6Hulladékgazdálkodás ____ 31
1.3.7 Területhasználat ____ 33
1.3.8 Települési környezet tisztasága ____ 35
1.3.9 Zöldfelület-gazdálkodás ____ 36
1.3.10 Zajterhelés ____ 36

2. Környezeti elemek állapota ____ ***39***

2.1 Levegő ____ **39**

2.2 Felszíni és felszín alatti víz ____ **43**
2.2.1 Felszíni vizek ____ 43
2.2.2 Felszín alatti vizek ____ 49

2.3 Talaj ____ **50**

2.4 Természeti környezet ____ **55**

2.5 Épített környezet ____ **60**

2.6 Éghajlatváltozás ____ **63**

2.7 Környezet-egészségügy ____ **63**

3. SWOT analízis ____ ***66***

4. Jövőkép ____ ***68***

5. Célok, célkitűzések ____ ***69***

5.1 Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása ____ **70**
5.1.1 Levegőminőség javítása ____ 70
5.1.2 Zajterhelés csökkentése ____ 70
5.1.3 Ivóvízminőség javítása ____ 71

5.1.4 Szennyvízelvezetés- és tisztítás 71
5.1.5 Környezet és egészség 71
5.1.6 Zöldfelületek védelme 72

5.2 Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata 73
5.2.1 Természet- és tájvédelem 73
5.2.2 Talajok védelme 74
5.2.3 Vizeink védelme 74

5.3 Az erőforrás-takarékosság és a - hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése. 75
5.3.1 Erőforrás- és energiatakarékosság, a hatékonyság javítása 75
5.3.2 A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése 75
5.3.3Hulladékgazdálkodás 76
5.3.4Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira 76
5.3.5Közlekedés és környezet 77
5.3.6Turizmus, ökoturizmus 77

6. Megvalósítás eszközei 78

6.1 Környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése 78

6.2 Társadalmi részvétel, környezeti információ 79

6.3 Tervezés 80

7. A Települési Környezetvédelmi Program finanszírozás eszközei 81

8. A célok elérése érdekében szükséges intézkedések 83

9. A Települési Környezetvédelmi Program végrehajtásának nyomon követése, monitoring 89

Bevezetés

A Magyar Közlöny 2015. évi 083. számában megjelent a 27/2015. (VI. 17.) OGY határozat a 2015 –2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról (IV. NKP)**,** valamint a 28/2015. (VI. 17.) OGY határozat a biológiai sokféleség megőrzésének 2015 – 2020 közötti időszakra szóló nemzeti stratégiájáról**.** A Nemzeti Környezetvédelmi Program (IV. NKP) a környezet- és a természetvédelem 6 évre szóló országos stratégiai terve, amelynek melléklete a természetvédelem szakmapolitikai stratégiáját tartalmazó és fő cselekvési irányait meghatározó Nemzeti Természetvédelmi Alapterv (NTA).

Az 1995. évi LIII. törvény 48/A § (2) alapján a környezetvédelmi tervezés során az alacsonyabb szintű területi terveket a magasabb szintű területi környezetvédelmi tervekkel össze kell hangolni. Jelen felülvizsgálat egyik célja Jászárokszállás Város Települési Környezetvédelmi Program (továbbiakban: Program) célkitűzéseinek összehangolása a megyei és országos tervek célkitűzéseivel. A Program céljáról, tartalmáról, megvalósításáról a környezet védelméről szóló 1995. évi LIII. törvény rendelkezik. A környezetvédelmi törvény előírásainak megfelelően a települési környezetvédelmi Programnak a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban tartalmaznia kell:

- a légszennyezettség-csökkentési intézkedési Programmal, valamint a légszennyezéssel,
- a zaj és rezgés elleni védelemmel,
- a zöldfelület-gazdálkodással,
- a települési környezet és a közterületek tisztaságával,
- az ivóvízellátással,
- a települési csapadékvíz-gazdálkodással,
- a kommunális szennyvízkezeléssel,
- a településihulladék-gazdálkodással,
- az energiagazdálkodással,
- a közlekedés- és szállításszervezéssel,
- a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környezetkárosodás csökkentésével kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

A törvény alapján a települési környezetvédelmi Program - a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - tartalmazhatja továbbá, a települési

környezet minőségének, környezetbiztonságának, környezet-egészségügyi állapotának javítása, valamint a természeti értékek védelme és fenntartható használata érdekében különösen,

- a területhasználattal,
- a földtani képződmények védelmével,
- a talaj, illetve termőföld védelmével,
- a felszíni és felszín alatti vizek, vízbázisok védelmével,
- a rekultivációval és rehabilitációval,
- a természet- és tájvédelemmel,
- az épített környezet védelmével,
- az ár- és belvízgazdálkodással,
- az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével, az éghajlatváltozás várható helyi hatásaihoz való alkalmazkodással,
- a környezeti neveléssel, tájékoztatással és a társadalmi részvétellel kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

Jászárokszállás város korábban rendelkezett Települési Környezetvédelmi Programmal, melynek hatálya, érvényessége lejárt. Jelen Program tervezési intervalluma igazodik a IV. NKP tervezési időszakához. A Program feladata, hogy az település adottságait, a lakosság hosszú távú érdekeit és jövőbeni fejlődési céljait, - valamint a globális felelősségből és a nemzetközi együttműködésekből, adódó kötelezettségeket- figyelembe véve meghatározza a település környezeti céljait és az elérésükhöz szükséges feladatokat és eszközöket. A Program összhangban van az Európai Unió 2020-ig tartó időszakra szóló 7. Környezetvédelmi Cselekvési Programjával és az Országgyűlés által elfogadott Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiával. A Program egyúttal a 2017–2022 közötti időszakban rendelkezésre álló európai uniós környezetügyi célú fejlesztési források felhasználásának szakmai megalapozását is szolgálja.

A települési környezetpolitikának feladata, hogy meghatározza a környezeti célokat és az elérésükhöz szükséges eszközöket. A környezetpolitikának a sokoldalú tervezési rendszerben elsősorban horizontális szakpolitikai szerepet kell betöltenie, ami biztosítja a környezetvédelmi szempontok érvényesülését a társadalmi-gazdasági tevékenységek során. A Program készítése során az ágazati stratégiákból, a szakterületi Programokból adódó, környezetvédelmet érintő főbb törekvések is figyelembe vételre, illetve beépítésre kerültek.

Az Európai Tanács és az Európai Parlament elfogadta az Európai Unió új, a „Jólét bolygónk felélése nélkül” című, 2020-ig tartó időszakra szóló 7. Környezetvédelmi Cselekvési Programját (7EAP), amely a tagországok számára számos feladatot fogalmaz meg, ezáltal jelentős igazodási

pontot képvisel a hazai környezetpolitikai célkitűzések meghatározása során. A települési környezetpolitika főbb kapcsolódási pontjai:

- EU vonatkozó szakpolitikái és szabályozási eszközei.
- IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program, Megyei KP, IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv.
- A Program a települési környezetügy átfogó középtávú Programja, mely más ágazati és szakterületi terveket és programokat is magába integrál. (Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia, Energiapolitikai Koncepció, Nemzeti Erdő Program, Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia, Országos Kármentesítési Program, Szennyvíz-elvezetési és Tisztítási Program, Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia, II. Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv, Nemzeti Vízstratégia, a biológiai sokféleség megőrzésének nemzeti stratégiája).
- EU 7. Környezetvédelmi Cselekvési Program
- Jászárokszállás Gazdasági Program (2015-2019)

Ahhoz, hogy az önkormányzat át tudja tekinteni a település területén jelentkező környezetvédelmi problémákat, kötelezettségük szerint priorálni és kezelni tudja azokat, megfelelő környezetvédelmi helyzetértékeléssel és szakmai stratégiai elképzelésekkel kell rendelkeznie. Ezek biztosításának egyik korszerű eszköze a település Programja. A Program átfogó célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához a településen. Stratégiai céljai:

- Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása.
- Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata.
- Az erőforrás-takarékosság és a - hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése.

A Program megfelelő végrehajtása a helyi közösség részvételét igényli, melynek során a legszélesebb körű partnerség megvalósítása szükséges. Ebben az önkormányzat aktív partnerei a vállalkozások, a gazdálkodók, a tudományos, oktatási-nevelési, szakmai intézmények és civil szervezetek, valamint a lakosság. Az együttműködés fontos eleme az országos, megyei és települési szintű feladatok összehangolása is annak érdekében, hogy az adott feladatok megoldása azon a szinten valósuljon meg, ahol az a leghatékonyabban biztosítható és a megfelelő tudás és helyismeret rendelkezésre áll. A Program helyzetértékelése a környezet állapotát befolyásoló főbb hajtóerők és terhelések elemzésére, az egyes környezeti elemek és rendszerek jelenlegi helyzetének bemutatására épül. A helyzetértékelés főbb megállapításait a SWOT elemzés foglalja össze. Ezt követi a jövőkép és a stratégiai célok megfogalmazása. A stratégiai célokhoz stratégiai területek, illetve átfogó intézkedési területetek és eszközök kapcsolódnak, amelyek részletesen ismertetik a célok eléréséhez szükséges cselekvési irányokat, eszközöket.

A Települési Környezetvédelmi Program tartalma, felépítése

I.

A társadalom és a gazdaság működése – azaz az emberi tevékenységek – hajtóerőkként a környezetet érő terhelések révén együttesen befolyásolják a környezet állapotát. A Program elsőként - a célrendszerének megalapozásához- a helyzetértékelés során ismerteti és elemzi a környezeti elemek állapotát befolyásoló főbb társadalmi, gazdasági folyamatokat (hajtóerők), terheléseket.

II.

A második részben bemutatásra kerülnek Jászárokszállás településkörnyezeti elemeinek állapota (levegő, felszíni és felszín alatti víz, talaj, természeti és épített környezet). Külön fejezetet szentelünk ebben a részben az éghajlatváltozásnak, a környezet-egészségügynek, kihangsúlyozva ezzel azt, hogy az ember is szerves része az őt körülvevő környezetnek. A környezeti elemek állapotában bekövetkező változások –ami lehet pozitív vagy negatív-, közvetve, vagy közvetlenül a társadalom, és a benn élő emberek állapotát is befolyásolja (pl.: éghajlatváltozás következményei, levegőszennyezés egészségügyi hatásai).

III.

A harmadik rész a SWOT analízis, mely a helyzetértékelés legfontosabb megállapításai, a környezeti elemek állapota, és a jellemző környezeti folyamatok figyelembe vételével került meghatározásra.

IV.

A negyedik fejezet a település hosszú távú környezeti jövőképét fogalmazza meg, összhangban az Európai Unió 7EAP Programjával, és a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiájával.

V.

Az ötödik fejezet ismerteti a SWOT elemzés megállapításainak figyelembevételével meghatározott célokat, célkitűzéseket. A Program átfogó célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához.

VI.

A hatodik fejezet a stratégiai célkitűzések megvalósítását szolgáló eszközök tárgyalására tér ki.

VII.

A hetedik fejezet a Program finanszírozási eszközeit részletezi.

VIII.

A nyolcadik rész a célok elérése érdekében szükséges intézkedéseket tartalmazza határidőkkel, a felelősök megjelölésével.

IX.

A kilencedik rész a végrehajtás nyomon-követését (monitoring) tartalmazza.

1. Helyzetértékelés

Jászárokszállás város Program célrendszerének megalapozásához a helyzetértékelés ismerteti és elemzi a környezet állapotát befolyásoló főbb társadalmi, gazdasági folyamatokat (hajtóerők), terheléseket.

A helyzetértékelés adatai a tendenciák bemutatása érdekében több évre visszamenő időszakra vonatkoznak. A társadalom és a gazdaság működése – azaz az emberi tevékenységek – hajtóerőkként a környezetet érő terhelések révén, együttesen befolyásolják a környezeti elemek állapotát.

A terhelések alapvetően háromfélék lehetnek:

- természeti erőforrás igénybevétel,
- terület- és térhasználat,
- valamint a környezetbe történő kibocsátások.

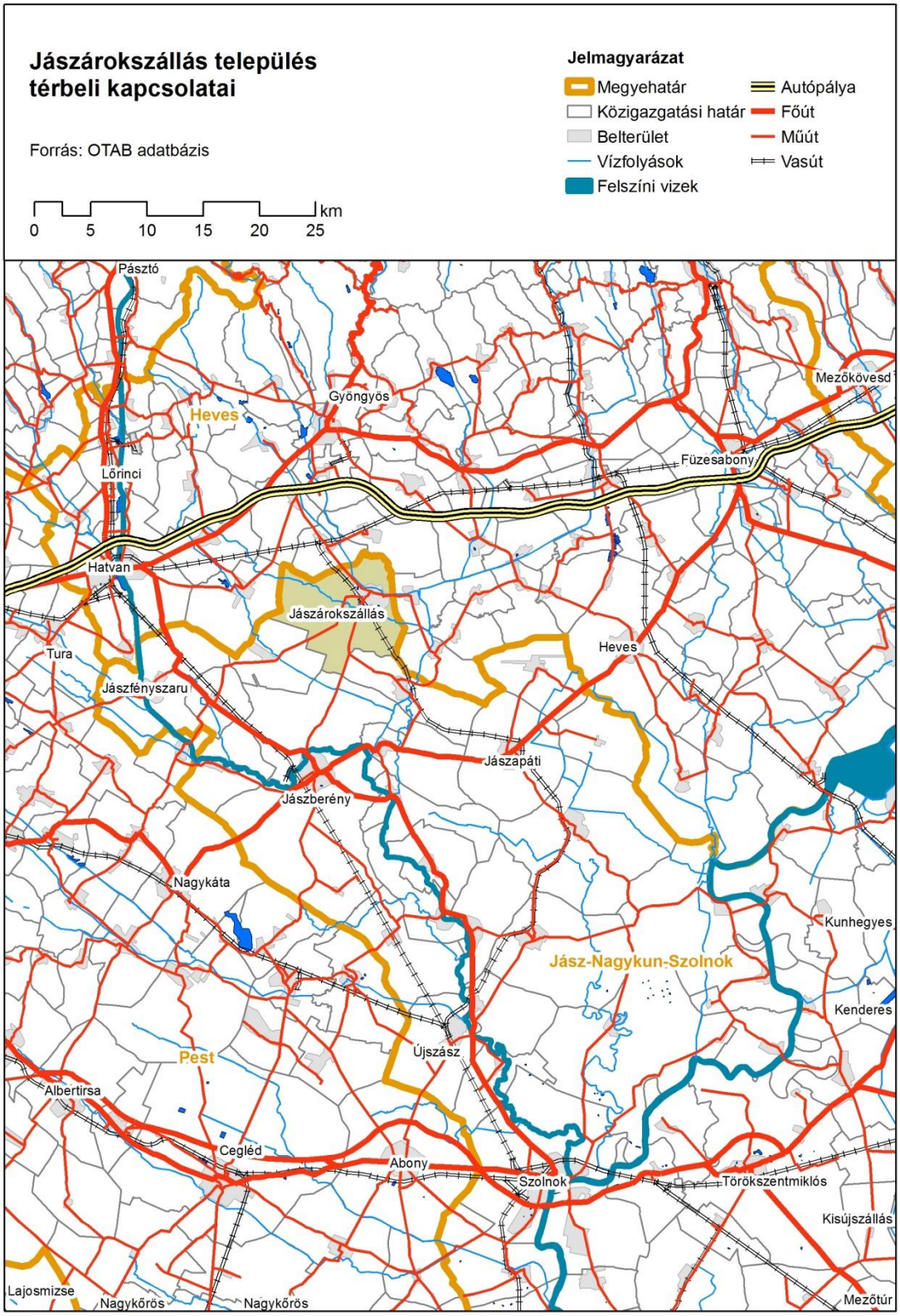
A hajtóerőkön belül a Program helyzetértékelésében három szintet különböztetünk meg: a társadalom működése; szabályozási és intézményrendszer (jogi és gazdasági szabályozók, oktatás stb.); illetve a strukturális szint (gazdaság, infrastruktúra, stb.).

1.1 Társadalom működése

1.1.1 A település elhelyezkedése

Jászárokszállás Jász-Nagykun-Szolnok megye északnyugati csücskében, Heves megye határán fekszik. A település megközelíthető közúton Jászberényből indulva észak felé, vagy Hatvanból indulva a 3.sz. főközlekedési úton Hort után Atkár felé letérve, illetve Vámosgyörkön keresztül. Vasúton a Vámosgyörk-Újszász-Szolnok egyvágányú villamosított vasúti mellékvonalon érhető el. A település az M3-as autópályáról lehajtva gyorsan megközelíthető.

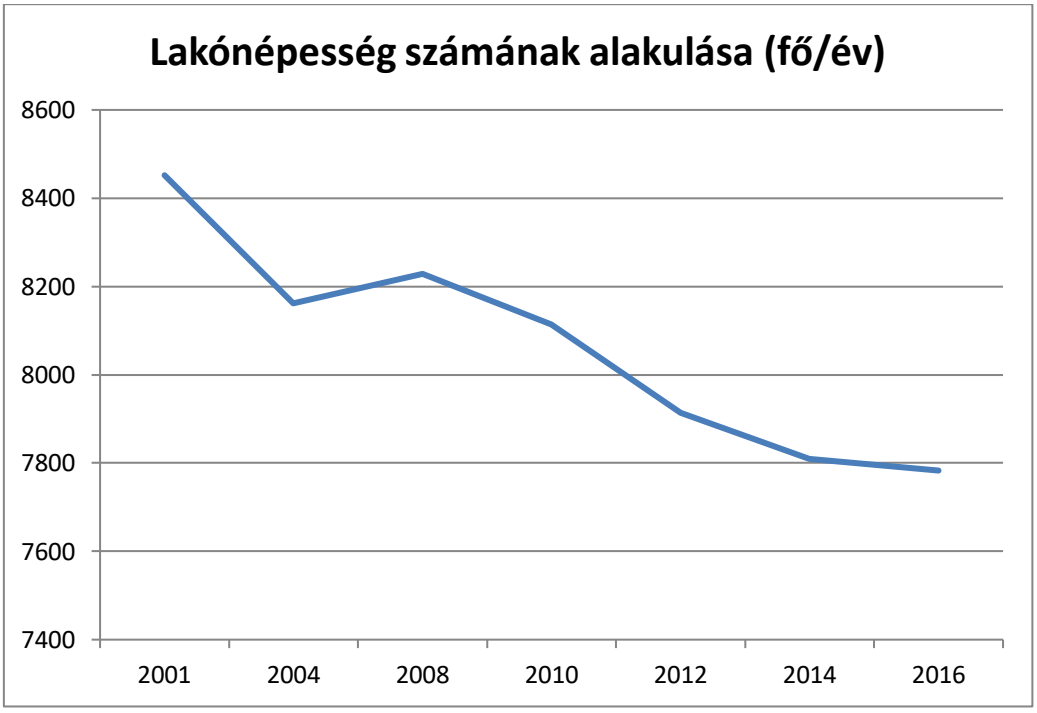
A település elhelyezkedését az **1. térkép** szemlélteti.

1. térkép: Jászárokszállás város elhelyezkedése

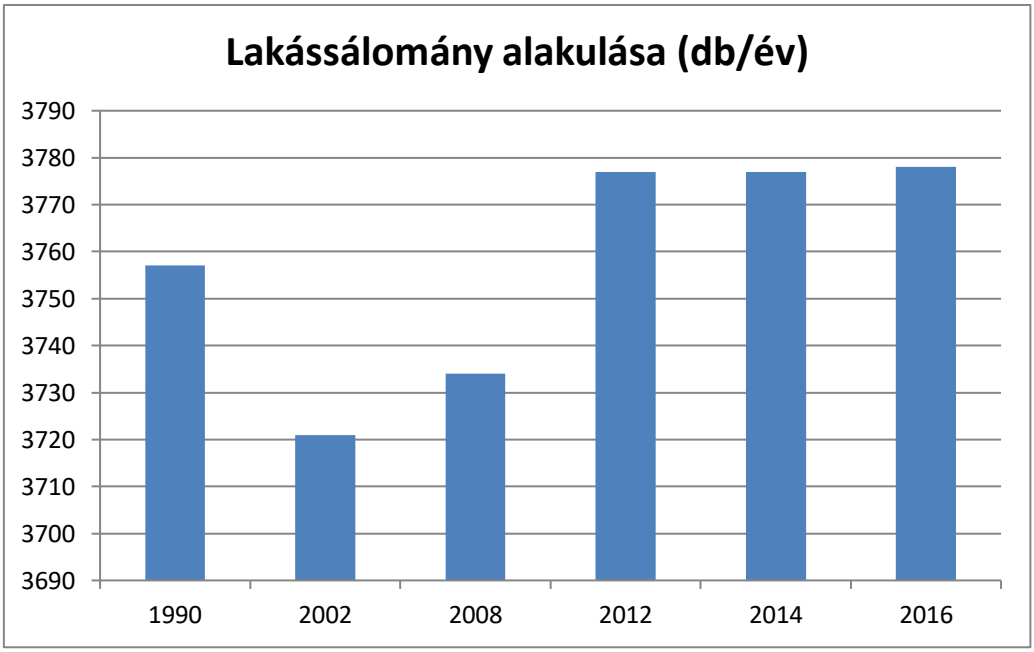
1.1.2 A helyi lakónépesség mutatói

A település lakossága a XVIII. századtól kezdve fokozatosan megszerzett pusztáit is betelepítette. Főként az 1850-es évektől figyelhető meg a lakosság nagyobb arányú kirajzása. Birtokokat szereztek az árokszállásiak Csány, Tarnaörs, Visznek, Adács, Atkár községekben. Az 1930-as években és 1946-ban a dunántúli Iregszemcsére és Nagykálóra költöztek át néhányan telepítési akció keretében. Mindez az alap lakosság számában komoly ingadozást nem okozott, csupán némi esés, vagy stagnálás volt megfigyelhető. Lakossága 1801-ben 5500, 1852-ben 8310, 1910-ben 11 286, 1930-ban 12 226 fő volt, ez utóbbi volt a maximum, 2015-ben 7783-an éltek a településen (1. diagram). Az 1990-es évek közepétől az ipari ágazat fejlődésnek indult, ennek köszönhetően az elvándorlás stagnálása figyelhető meg, a 2010. évben a vándorlási különbözet pozitív volt. A 2015. évben az állandó elvándorlások száma 122, az állandó odavándorlások száma 118 fő. A népességfogyás fő okait a születések számának csökkenése, valamint a halálozások számának növekedése jelenti, mely tényezőket együttesen jól jellemez a természetes szaporodás és fogyás mutatója.

1. diagram: lakónépesség számának alakulása (forrás: KSH)

Jászárokszállás lakónépessége elöregedő jelleget mutat, részben a halálozási és születési arányszámok alakulásának, részben a be- és elköltözők életkori összetételének következményeként. Az idősebb korosztályok aránya növekszik a településen a fiatalabb produktív korban lévők rovására. A lakásállomány alakulása (2. diagram) stagnáló képet mutat a 2012 utáni időszaktól.

2. diagram: lakásállomány alakulása (forrás: KSH)

1.1.3 Környezeti nevelés, képzés

Az egyén és a közösségek környezethez, természethez való viszonyának alapvető tényezői az értékek, a szokások, a tudás, a szemlélet, a viselkedés.

A város fejlesztésének egyik stratégiai ágazata az oktatás. Jászárokszállás Város Önkormányzata köznevelési intézményeit a mindenkori jogszabályi előírásoknak és a helyi társadalmi elvárásoknak megfelelően kívánja működtetni. Olyan átlátható intézményeket kíván fenntartani, amelyeket pedagógiai, szakmai és pénzügyi hatékonyság jellemez. A törvényben szabályozott ellátási kötelezettségének megfelelően, lehetősége szerint folyamatosan gondoskodni kíván a nevelés-oktatás feltételeinek minőségi fejlesztéséről.
Az Önkormányzat saját intézmény fenntartásával biztosítja az óvodai ellátást. Kiemelt cél a zökkenőmentes feladatellátás szakképzett pedagógusok irányításával, a pedagógiai programokban meghatározott feladatokhoz a megfelelő tárgyi feltételek biztosításával.

Az általános iskolai nevelést és oktatást, az alapfokú zeneoktatást, valamint a középfokú oktatást:

- a Jászárokszállási Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola és a
- Deák Ferenc Gimnázium, Közgazdasági és Informatikai Szakközépiskola látja el.

Ebben a két intézményben az állami fenntartói jogokat a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Jászberényi Tankerülete (általános iskola, alapfokú művészeti iskola) és a Szolnoki Tankerülete (középiskola) látja el.

Az oktatásba történő befektetés a legjobb hatásfokkal megtérülő befektetés, ezért tovább kell folytatni a nevelés, oktatás tárgyi feltételeinek javítását és a szakmai, tartalmi fejlesztéseket.

Továbbra is támogatni kell azokat a szakmai lehetőségeket, amelyek lehetővé teszik a nevelő-oktató munka eredményességének növelését, a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztését. Cél a középfokú oktatásba bekerülő tanulók laptoppal történő ellátása, az esélyegyenlőség megteremése, az egész életen át tartó tanuláshoz és a munkaerő piaci helytálláshoz szükséges kulcskompetenciák, az infokommunikációs készségek megalapozása, fejlesztése. Az Önkormányzat segíti az intézmények pályázati tevékenységét, figyelemmel kíséri a benyújtott pályázatokat és azok megvalósulását, illetve Jászárokszállás honlapján az intézmények részére bemutatkozási lehetőséget biztosít.

Az oktatási intézmények hosszú távú pedagógiai céljai között javasolt, hogy szerepeljen:

- Az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- Az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- Rendszerszemléletre nevelés
- Holisztikus szemléletmód kialakítása
- Fenntarthatóságra nevelés
- A környezetetika hatékony fejlesztése
- Érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- Tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- Tolerancia kialakítása
- Környezettudatos magatartás és életvitel segítése
- Az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- Az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- Az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása
- Ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, illetve csökkenteni azok súlyosságát
- Helyzetfelismerés, ok-okozati összefüggések
- Problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség
- Globális összefüggések megértése
- Létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása
- Családi életre nevelés fejlesztése
- Az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése

1.2 Szabályozási és intézményrendszer

Az önkormányzat helyi rendeleteiben megfelelő részletességben, és alapossággal szabályozza a környezeti elemek használatával kapcsolatos előírásokat, kötelezettségeket.

1.2.1 Szabályozás

Jászárokszállás Város Önkormányzata **5/2000. (III.03.) Ör. számú rendelete** a város „Környezetvédelmi alap”-járól rendelkezik.

Az Alap bevételei a következők:

- A települési önkormányzat által jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírság teljes összege,
- A környezetvédelmi hatóság által Jászárokszállás Város területén jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírság összegének 30 %-a,
- A környezetterhelési díjak és az igénybevételi járulékok külön törvényben meghatározott része,
- Az Alap lekötésből származó kamatbevételek,
- Az Önkormányzat éves költségvetésében meghatározott környezetvédelmi célú előirányzat,
- Az 1995. évi LIII. tv. 58. §. /6/ bekezdése alapján az Önkormányzat arányosan megillető megosztott bevétel,
- Az állampolgárok, jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek által az Alap részére történő befizetések, illetve bármely az Alapot illető bevétel.

Az Alap felhasználásáról a Pénzügyi Bizottság javaslata alapján a Képviselő Testület évente, a költségvetési rendelet elfogadásától számított 60 napon belül rendelkezik. Az Alap bevételeit környezet- és természetvédelmi célokra kell felhasználni, más célra azok még átmenetileg sem vonhatók el.

Jászárokszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének **9/2001. (VI.01.) rendelete** a település köztisztasággal, a zöldterület és parkfenntartással, a települési szilárd és folyékony hulladékkal összefüggő feladatok végrehajtásáról szól.

A közterületek rendszeres tisztántartásáról, a belterjesen művelt parkok fenntartásáról Jászárokszállás Város Önkormányzata gondoskodik, részben az Önkormányzat köztisztasági feladatait ellátó Városgondnokság Jászárokszállás önkormányzati költségvetési szerv, mint szolgáltató útján, részben az érintett ingatlantulajdonosok, használók kötelezésével.

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatást a REGIO-KOM Térségi Kommunális Szolgáltató Társulás és a REGIO-KOM Térségi Hulladékszállítási Nonprofit Kft. között fennálló közszolgáltatási szerződés

alapján a REGIO-KOM Térségi Hulladékszállítási Nonprofit Kft. (székhelye: 5100 Jászberény, Lehel vezér tér 18.) végzi.

A szolgáltató végzi:

- a közutak, terek útburkolatai (parkolók) és az ezeket szegélyező járdák, nyilvános lépcsők, a közterületen lévő árkok és ezek műtárgyai tisztántartását és az ott keletkezett közterületi hulladék összegyűjtését és elszállítását,
- az utcai hulladékgyűjtő tartályok rendszeres kiürítését, tisztántartását és karbantartását,
- hóeltakarítási és síkosság-mentesítési munkákat a biztonságos közlekedési feltételek megvalósítása érdekében,
- zöldterületi, parkfenntartási munkákat, a parki berendezések állagmegóvását, karbantartását.

Jászárokszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének **14/2005. (X.28.) rendelete** a zaj és a levegővédelem egyes helyi szabályairól szól. A rendelet hatálya kiterjed Jászárokszállás Város közigazgatási területén lévő kulturális, szórakoztatóipari, üdültetési, sport és egyéb létesítmények, továbbá a helyi hírközlési és hirdetési célokra alkalmazott szabadtéri, illetőleg létesítmények zárt tereiben üzemelő hangosító berendezésekre, melyek üzemben tartása, használata a környezetbe zajkibocsátással jár. A rendelet hatálya kiterjed továbbá minden olyan indokolatlan zajkeltésre is, mely mások pihenését, nyugalmát zavarhatja. A rendelet szabályozza az avar és a kerti hulladék kezelését is.

A talajterhelési díj helyi szabályairól Jászárokszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének **20/2004. (VI.25.) rendelete** szól. A rendelet hatálya Jászárokszállás város közigazgatási területén azokra a szennyvíz-kibocsátókra terjed ki, akik a műszakilag rendelkezésre álló közcsatornára nem kötnek rá és helyi vízgazdálkodási hatósági engedélyezés hatálya alá tartozó szennyvízelhelyezést, ideértve az egyedi zárt szennyvíztározót is, alkalmaznak.

Jászárokszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének **20/2015. (IX.09.)** önkormányzati rendelete a táji-természeti és művi értékek, valamint a településkép helyi védelméről szól. A táji, természeti értékek védelme a település közigazgatási területén kiterjed a település táji környezetére; a hagyományos művelési módra; az itt található, jellegzetesen e vidékre jellemző természetes képződményekre és jellemző megjelenési formája okán annak tekinthető objektumokra; az élővilágra, a lokális ökoszisztémákra, egyedi tájértékekre.

Az ***állattartás helyi szabályait*** Jászárokszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének ***13/2006. (IV.28.)*** rendelete szabályozta, ezt hatályon kívül helyezte Jászárokszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének ***36/2013. (IX.13.)*** önkormányzati rendelet.

1.2.2 Intézményrendszer

A település fejlett intézményrendszerrel működik, melyek korszerűsítése, felújítása a környezetvédelmi (energiahatékonysági szempontok) figyelembe vételével történik.

A közművelődés egyik fontos bázisa a **Petőfi Művelődési Ház**, amely 1945-ig a város közbirtokosságának a tulajdonába volt. Az államosítást követően a „Padlásként" ismert művelődési ház ad otthont különböző rendezvényeknek és biztosít helyet a civil szervezeteknek, egyesületeknek.

A település másik jelentős közművelődési intézmény a **Városi Könyvtár**, mely 1961 óta az Ipartestület székházában működik. A közel 50 ezer kötetes könyv-, audiovizuális állománnyal, gazdag helytörténeti dokumentumokkal rendelkező könyvtár évente több gyermek és felnőtt programnak ad helyet. 1991 óta jelenik meg havi rendszerességgel a város közkedvelt lapja a Jászvidék.

Jászárokszállás kulturális életében kiemelkedő helyet foglalnak el az amatőr művészeti csoportok. Jászárokszállás élénk kulturális élete és magas színvonalú programjai, sportrendezvényei minden évben látogatók ezreit vonzzák a városba. Legvonzóbb, legnépszerűbb rendezvények: Flórafarsang (február), Árokszállási Jász Bál (február), Város Napja (május), Nemzetközi Suzuki Találkozó (június), Árokszállási Nyár (július), Fortuna Táncgála (július), Tűzoltóbál (július), Néptáncgála (augusztus), Szent István napi ünnepségsorozat (augusztus),Széchenyi Lovasnapok (szeptember), Regionális Felnőtt Amatőr Színjátszó Találkozó (október).

A **Széchenyi István Általános Iskola, Óvoda és Zeneiskola** többcélú, közös igazgatású közoktatási intézmény. A város határain túlmutató együttműködés egyik eleme hogy a zeneiskola a jászdózsai önkormányzattal együttműködve kihelyezett tagozatot indított a szomszédos településen.

A **Deák Ferenc Gimnázium** 1963-ban nyitotta kapuit és megalakulása óta térségi feladatokat is ellát. Az iskola 1997 óta közgazdasági szakközépiskolaként is működik.

Jászárokszállás különös színfoltja az 1994-ben létrehozott **Jász-ház**, amely egy módos gazda hagyományos lakberendezését mutatja be. A város legfontosabb építészeti, történeti látnivalója a kívül-belül csodálatosan felújított barokk műemlék **templom**, valamint az előtte lévő téren álló, ugyancsak barokk Mária oszlop. Szintén barokk stílus jegyeket visel, a külső **Fogadó** XVIII. század első feléből származó műemlék épülete.

1.3 Strukturális szint

A strukturális jellegű hajtóerők (termelő- és szolgáltató ágazatok teljesítménye, összetétele, infrastruktúra, területhasználat, településszerkezet) meghatározóak a környezet állapotának alakulásában.

1.3.1 Gazdaság

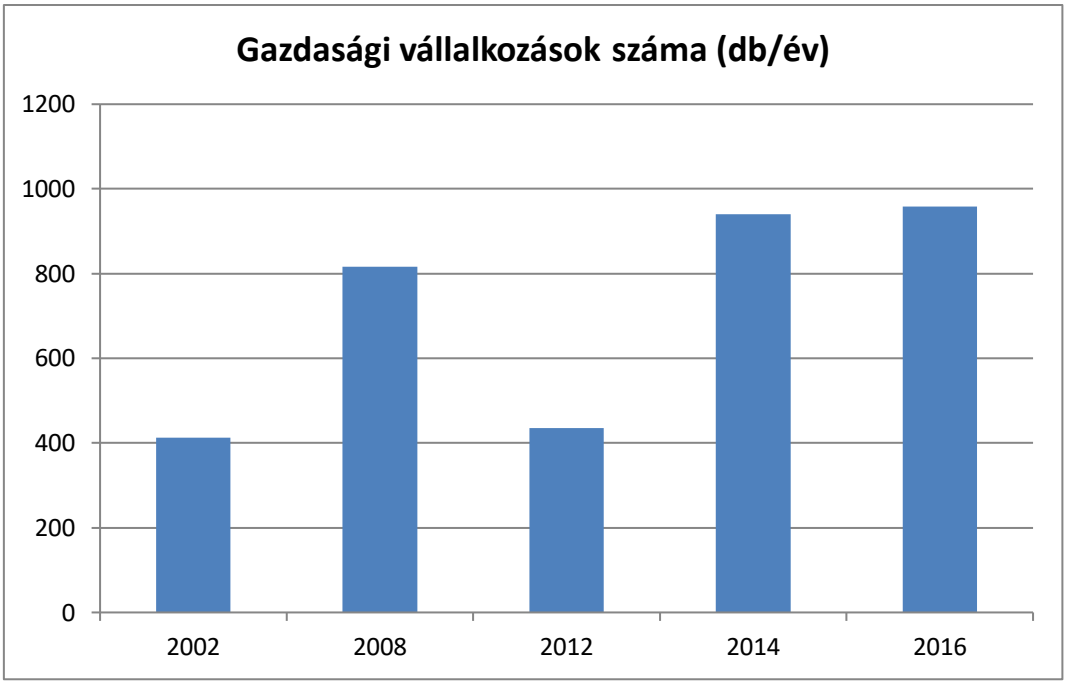
A Jászságban a munkanélküliség kedvezőbb, mint a megyében, és sokkal jobb, mint az észak-alföldi régióban. A 90-es évek ipari beruházásainak eredményeképpen számos új munkahely létesült. Az ipari park kialakításával sikerült megállítani a munkanélküliségi ráta növekedését. Az Ipari Park továbbfejlesztésével új munkahelyek is létesülnek, a munkahelyszám növekedésével lehet számolni a jövőben is. Történelmi távlatokra visszatekintve lehet látni, hogy a város foglalkoztatási helyzetét alapvetően meghatározza a Jászság agrár jellege, amely az 1970-es évektől folyamatosan vesztett jelentőségéből. Az ipartelepek létesítésével egyre dominánsabbá vált az ipari jelleg, ami jelenleg is igen intenzív. Az agrárágazat élőmunka igénye nagymértékben csökkent, de az így felszabaduló munkaerőnek lehetősége van az iparban elhelyezkedni.

A munkanélküliek száma az elmúlt időszakban csökkent Jászárokszálláson a KSH 2015-s adatai alapján, melyek szerint a regisztrált álláskeresők száma 96-ra csökkent (2008-ban 221, 2009-ben 335 fő). Az Ipari Parkban megközelítőleg 4000 fő dolgozik. A 2015. évben hagyományos hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás indult a településen, melynek finanszírozása 70%-os mértékű.

A jászárokszállási Ipari Park 1998-tól indult el a nagyobb léptékű fejlődés útján. Az Ipari Park területén angol, amerikai, svéd, német, osztrák vállalatok, cégek telepedtek le: Carrier CR. Magyarország Kft., Faurecia Technologies Kft., Weger Hungária Kft., Rosenberger Magyarország Kft., Bundy Kft., Operatív 2000 Kft., Ádám-Trans Kft., Skycon Kft., Kaszab és Társa Alkatrészfelújító Bt. A letelepedett nemzetközi vállalkozók fejlesztései további munkahelyeket hoztak létre, és teremtenek a város lakosságának. Az ipari park iránt folyamatos az érdeklődés, az önkormányzat ezért a terület 13 hektárral való megnövelése mellett döntött és egy logisztikai központ is épült.

A több mint ezer főt foglalkoztató üzemekhez megépült az új kerékpárút, és már elkészült ennek a közvilágítása is. Megszépültek a közterek és megépültek a buszvárók. Az Ipari Park közvilágításának kiépítésével megváltozott a Jászberényi út esti látképe, impozáns lámpafüzér vezeti be az idegent a várostáblától kezdődően a városközpontig.

A szennyvízberuházás a város történetének legnagyobb és legköltségesebb beruházása 2006. év végére valósult meg, amelynek köszönhetően minden ingatlan rácsatlakozhat a csatornahálózatra.

3. diagram: Regisztrált gazdasági társaságok száma (forrás: KSH)

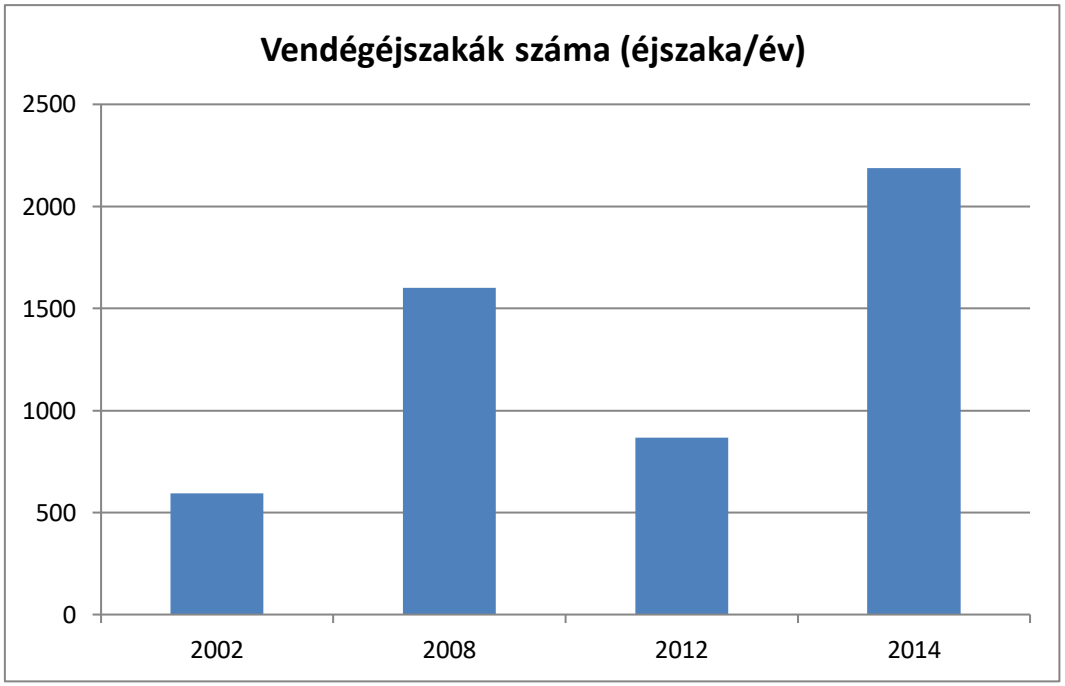
A gazdasági vállalkozások száma növekvő tendenciát mutat (3. diagram). Az önkormányzat kidolgozta és elfogadta a település Gazdasági programját 2015-2019. időszakra vonatkozóan. A legjelentősebb beruházások a gazdasági program szerint a közelmúltban a Szarv-ágy patak védmű, a Városi Egészségház, és a Lehel úti óvoda felújítása voltak. Fontos célkitűzés az Ipari Park további fejlesztése, illetve a településen működő vállalkozások támogatása.

Településfejlesztési célok:

- építési telkek és ehhez kapcsolódva új utcák kialakítása,
- belterületi közút építése 5 km,
- járda építés 5 km,
- kerékpárút építése 3 km,
- középületek környezetének rendezése, parkolók kialakítása,
- csapadékvíz-, belvíz elvezető rendszer megtervezése, felújítása,
- ivóvíz vezetékrendszer felújítása 5 km,
- buszvárók felújítása,
- nem hasznosított önkormányzati földterületek erdősítése, pihenő parkká alakítása
- turisztikai jellegű területek fejlesztése,
- Művelődési Központ kialakítása,
- Piactér felújítása,
- Városháza épületének felújítása,
- intézmények akadálymentesítése,
- Ipari Park infrastruktúra fejlesztése,
- Fürdő területének fejlesztése, élménymedence építése,
- sport területek fejlesztése.

1.3.2 Turizmus

A város legvonzóbb létesítménye a termálvizes strandfürdő, amely kedvelt nyaralóhellyé alakította Jászárokszállást. A fürdő környékén 400 üdülő, nyaraló található. Az üdülőövezeten belül pedig egy faházas kemping, ahol 1 hektárnyi területen szabadtéri játékokkal, sátorhelyekkel, faházas elszállásolási lehetőséget biztosít 120 fő részére. 2004. februárjában elkezdődött a Termál- és Strandfürdő úszómedencéjének az átépítése. A beruházás közel 70 millió forintba került, melyből 39 millió forintot pályázaton nyert a város a megyei Turisztikai Alapból. 2004-ben egy feszített víztükrű, csempézett, vízforgatóval ellátott úszómedence került átadásra. A medence környékén több mint 700 m^2 díszburkolat és kerti bútorok került elhelyezésre. 2006-ban elkészült az európai színvonalú strandbelépő és pavilonsor. 2012-ben felújításra került a termálmedence is, illetve új mosdóblokk létesült. Új parkoló és játszótér is ki lett alakítva. Megvalósult a strandfejlesztés második üteme, a továbbiakban pedig megépül egy 700 m^2 élménymedence, átépítésre kerül az öltöző blokk.

4. diagram: Vendégek száma összesen a kereskedelmi szálláshelyeken (forrás: KSH)

A Termál- és Strandfürdő közelében található a 3 hektár vízterületű Peres-laposi tó, amely közkedvelt horgászhely, vízellátását a strandfürdő biztosítja. Célkitűzés a természeti és környezeti értékekre alapozott turizmus fejlesztése, ezen belül a Gyöngyös-patak területének szabadidő parkká alakítása.

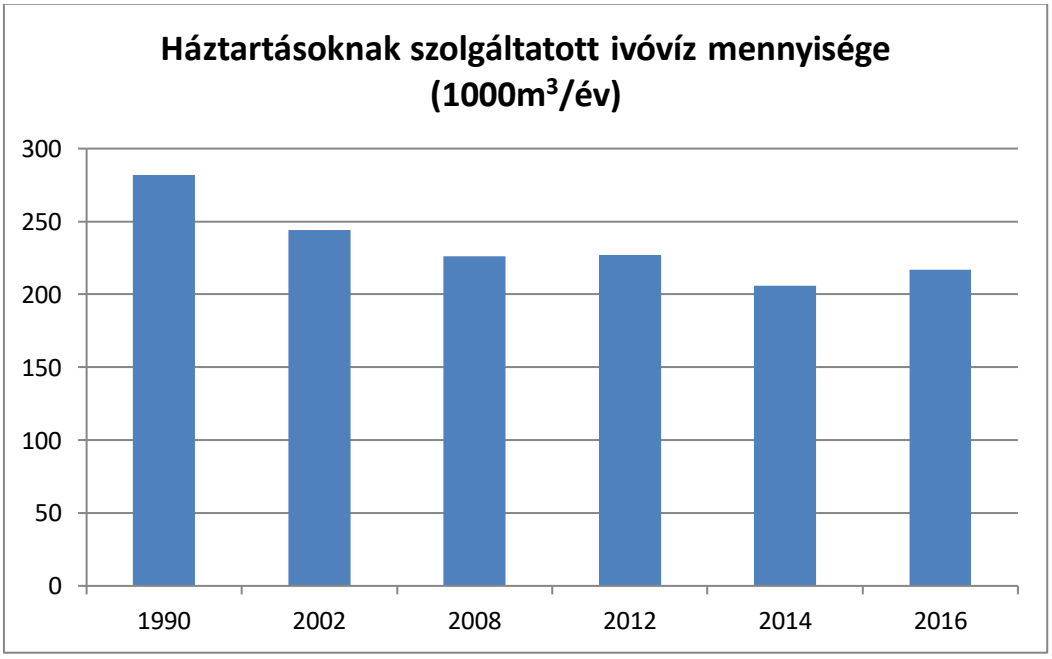
A város kulturális rendezvényei az utóbbi években örvendetes módon megszaporodtak. A rendezvények szervezésében az Önkormányzat mellett a civil szervezetek is aktív szerepet vállalnak. A jövőben is nagy hangsúlyt kell fektetni – a falusi turizmus fellendítésével is összefüggésben – a kialakult kulturális rendezvények megtartására, lehetőség szerint színvonaluk és számuk növelésére, a kulturális csoportok és szervezetek tevékenységének támogatására.

Megújult a Tájház környéke is, újjáépült az istálló épülete mosdóblokkal kiegészítve, valamint egy fedett melléképület is helyet kapott az udvarban. Turisztikai szempontból a település életében kiemelkedő jelentőségű a Jász Ház helytörténeti gyűjteménye. A Tájház menedzselése, idegenforgalmi prospektusokban való szerepeltetése folyamatos. Az önkormányzat igyekszik minél „élőbbé" tenni, sok csoportos látogatója van a gyűjteménynek az ország számos vidékéről és külföldről is. Az ifjúsági korosztály részére előadásokat, nyári tábort, hangversenyeket, kézműves foglalkozásokat szerveznek. A Művelődési Ház helyet biztosít az intézmények kulturális bemutatóinak, iskolai ünnepségeinek. Rendszeresek a kiállítások, melyen bemutatkozási lehetőséget biztosítanak hivatásos és amatőr művészeknek.

1.3.3Vízgazdálkodás

1.3.3.1 Ivóvíz ellátás

Az ivóvízellátás - mint közszolgáltatás - környezetvédelmi szempontból általában nem vizsgálandó tényező, de egy település életében, és az ott élők életminőségében meghatározó fontosságú elem. Egyrészt infrastrukturális fejlettségi mutató, hogy a lakásokba hogyan jut el a vezetett ivóvíz. Másrészt környezet-egészségügyi szempontból lényeges, hogy a lakosság milyen minőségű vizet fogyaszt, ezért, mint kritikus faktort, az egészséges ivóvízzel való ellátást is meg kell vizsgálni. A vízbázis védelembe-helyezésével és a megfelelő víztisztítási technológia üzemeltetésével sem garantált ugyanis teljes mértékben az, hogy a lakossághoz kifogástalan víz jut el, hiszen a vízelosztás és a vízvezetés során is szennyeződhet az ivóvíz. Ennek az ún. másodlagos vízszennyezésnek a megelőzése, felderítése, a bekövetkezett minőségromlás emberi egészséget veszélyeztető hatásának kivédése üzemeltetési és környezet-egészségügyi feladat.

5. diagram: Háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége (em^3/év; forrás: KSH)

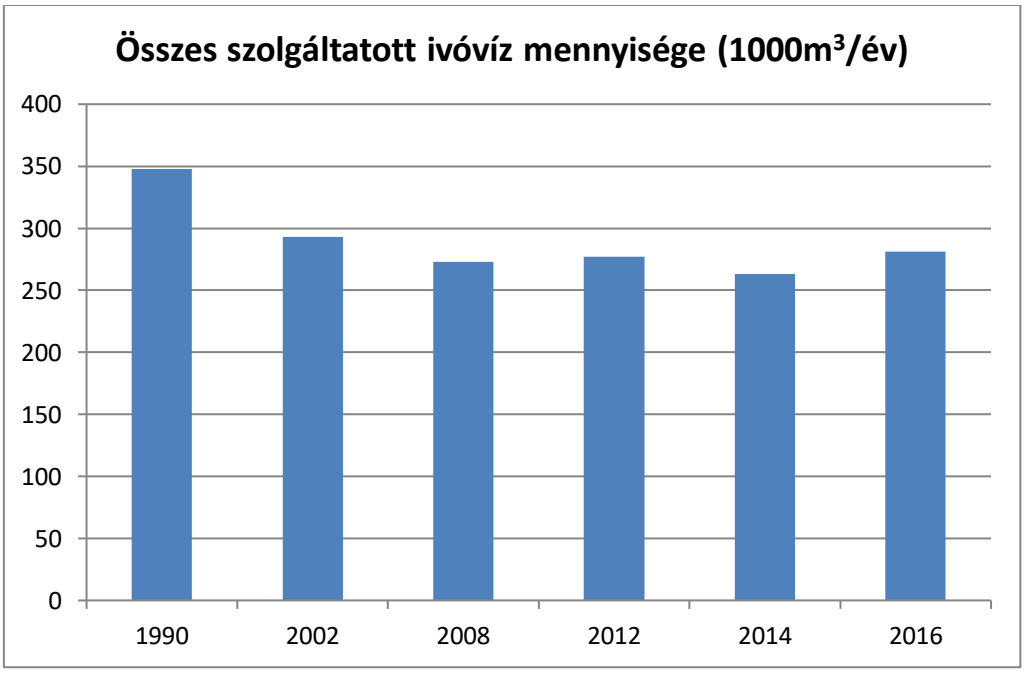
A háztartásoknak szolgáltatott ivóvíz mennyisége kiegyenlített képet mutat az elmúlt időszakban (5. diagram) . A háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége 2011-ben 228,9 (1000m^3), 2015-ben 217 (1000m^3) volt. A település saját vízművel rendelkezik (Jászárokszállás, Sport u. hrsz: 4534) a víznyerés jelenleg 4 db mélyfúrású kútból történik. A vízművet a Heves Megyei Vízmű Zrt. (3300 Eger, Hadnagy u. 2.) üzemelteti. Víztorony helye: Napsugár u. 1655/37 hrsz.

maximális kapacitása	2200 m^3/d
mértékadó kapacitása	1450 m^3/d
kihasználtsága	60 -75 %
a termelt víz mennyisége átlag	1450 m^3/d

1/1. táblázat: ivóvíznyerő kutak adatai (forrás: Heves Megyei Vízmű Zrt.)

Kút azonosító	Kat. szám	Építés/felújítás ideje	Talpmélysége	Vízhozam
2/A kút	B-74	2002	198	670 l/perc
5. kút	K-70	1988	350	240 l/perc
6. kút	K-71	1988	193	330 l/perc
7. kút	K-72	1988	105	360 l/perc

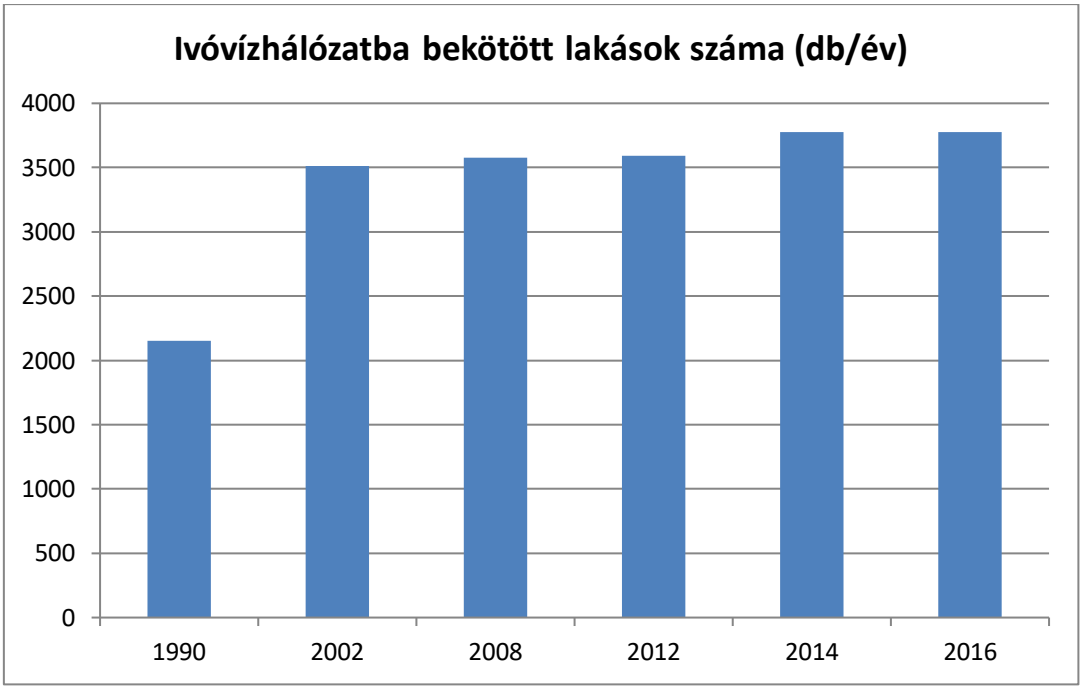
Az ivóvíz vezetékhálózat egyes részei (40 %) 40 év felettiek, az átlag (60 %) kb. 35 évesek. Felújítás, rekonstrukció nem történt. A közüzemi ivóvízhálózat hossza 72,186 km.

6. diagram: Összesen szolgáltatott ivóvíz mennyisége (em^3/év; forrás: KSH)

1/2. táblázat: Közüzemi ivóvízellátás (Forrás: KSH)

Év	Közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakás (db)	Összes szolgáltatott víz mennyisége 1000m^3	Háztartásoknak szolgáltatott víz 1000m^3
2011	3973	489,43	228,9
2015	3778	281	217

7. diagram: Közüzemi ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások száma (forrás: KSH)

A Kormány 201/2001 (X. 25.) Korm. rendelete az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről előírja a vízellátó vállalatoknak a nyersvíz részletesebb, a mikroszennyezőket is magában foglaló elemzését. A közüzemi vízművek termelőkút adatait a vízügyi igazgatóságoknak küldik meg. Ivóvíz minőségi problémát a településen egyetlen paraméter sem okoz. Az ivóvíz vizsgálata havi rendszerességgel zajlik a településen. Jászárokszállás település vízminőségi adatait az alábbi táblázat tartalmazza.

1/3. táblázat: vízminőségi adatok (forrás: Heves Megyei Vízmű Zrt.)

Vízminőségi hidraulikai paraméter	**Nyersvíz**	**Határérték**	**Kimenő tisztított víz**
Arzén (µg/l)	Méréshatár alatt	10	Méréshatár alatt
Bór (mg/l)	Méréshatár alatt	1,0	Méréshatár alatt
Nitrát (mg/l)	‹ 1	50	1,5
Nitrit (mg/l)	‹ 0,02	0,5	Méréshatár alatt
Ammónium (mg/l)	0,4	0,5	Méréshatár alatt
Klorid (mg/l)	6	250	8

Vízminőségi hidraulikai paraméter	Nyersvíz	Határérték	Kimenő tisztított víz
Vezetőképesség (mikroS/cm)	600	2500	600
pH	7,7	6,5-9,5	7,7
Vas (µg/l)	60	200	20
Mangán (µg/l)	85	50	10
KOIps (mg/l)	0,7	5,0	0,8
Szulfát (mg/l)	-	250	-
Nátrium (mg/l)	-	200	-
Telepszám 22 ^{0}C-on	0	100	0
Keménység (mg/l CaO)	160	50-350	160

Az Önkormányzat biztosítja az egészséges ivóvízellátás szolgáltatást, amely a Heves Megyei Vízmű Zrt., mint szolgáltatón keresztül történik. Az ivóvíz hálózat fejlesztése és rekonstrukciója a jelentős 33 km azbesztcement-nyomóvezeték hálózat megléte miatt különös jelentőségű. Ezen kívül a fejlesztést indokolja a jelentős számú, 39 utcából álló egyirányú vízbetáplálással ellátott településterület. Ezeknek a településrészeknek a körvezetékes hálózatba való kapcsolására 2008. évben vízjogi létesítési engedélyes terv készült. Ez a lakosság itt élő részének nagyobb szolgáltatási biztonságot, jobb vízminőséget, nagyobb tűzbiztonságot és a szolgáltatónak könnyebb üzemvitelt eredményezne.
A szolgáltatási biztonság emelését szolgáló további intézkedések, az üzemképtelen tolózáraknák felújítása, illetve a rossz, megszorult föld alatti tűzcsapok cseréje föld feletti kiépítésűre. A tűzcsapok karbantartása folyamatos, együttműködve a Katasztrófavédelmi Kirendeltség szakembereivel, akik évente ellenőrzik, felülvizsgálják a műtárgyak megfelelőségét. A tűzcsapok működőképes állapotának biztosítása a Vízmű feladata. A közkutak üzemeltetését a szükséges mértékben fenn kell tartani.

Ahogyan a településre vonatkozó védőidom határozat is előírja szükséges a Városi Vízmű I. és II. vízmű telep, valamint a Strandfürdő vízellátását biztosító vízbázisok hidrogeológiai védőidomát érintő mélyfúrású kutak, ill. vízhasználatok számbavétele, ill. annak vizsgálata, hogy az egyes kutak állapota, ill. vízhasználatok módja milyen hatást gyakorolnak, gyakorolhatnak a vízbázisok mennyiségi, minőségi állapotára.

1.3.3.2 Szennyvízkezelés

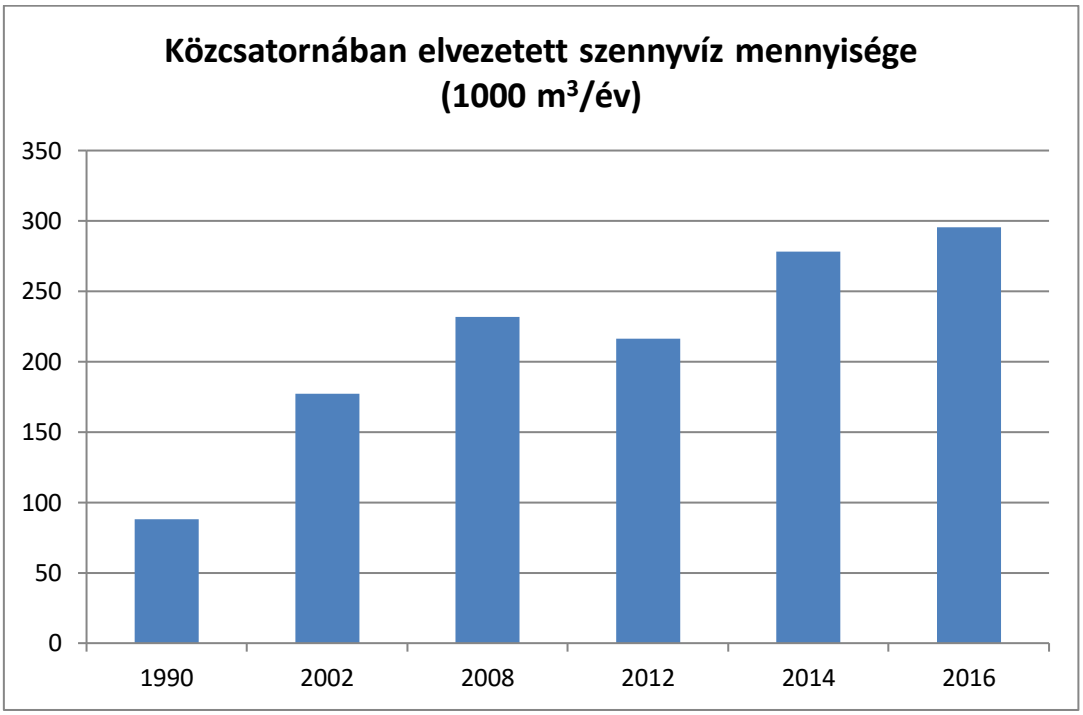
Jászárokszálláson teljes a szennyvízcsatorna hálózat kiépítettsége. A 2006. évben átadott tisztítótelep 2500 m^3/nap kapacitású. A telep működése megfelel az uniós elvárásoknak, előírásoknak, hiszen velük összhangban kerültek kialakításra a műtárgyak és technológiai elemek. A szennyvízhálózat működtetése a Heves Megyei Vízmű Zrt., mint szolgáltatón keresztül történik.

A tisztítómű Jászárokszállás külterületén az ipartelepi rész mellett található és a tisztítandó szennyvíz mechanikai, biológiai tisztítását biztosító technológiával rendelkezik. A mechanikai tisztítás

automatikus finom gépi rácson való átvezetésből, homokeltávolításból áll. A technológia eleveniszapos biológiai tisztítás, nitrifikációval, denitrifikációval, és a foszfor részleges biológiai eltávolításával történik.

A tisztítótelep kapacitása: Q_d= 2500 m^3/d (csatornán érkező)
Q_d= 50 m^3/d (települési folyékony hulladék)

A közcsatornára elvezetett szennyvíz mennyisége folyamatos növekedést mutat (8. diagram).

8. diagram: Közcsatornába elvezetett összes szennyvíz mennyisége (forrás: KSH)

A közcsatornán elvezetett biológiailag is tisztított szennyvíz mennyisége a településen 295,61 (1000 m^3) volt 2015-ben. Az alábbi táblázat a település jellemzőbb adatait szemlélteti a szennyvízkezeléssel kapcsolatban A közcsatorna hálózat hossza 59,5 km volt 2016-ban.

1/4. táblázat: közüzemi adatok - keletkezett szennyvizek (Forrás: KSH)

Év	Közcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások száma	Tisztított összes szennyvíz mennyisége (1000 m^3)	Háztartásokból közcsatornán elvezetett szennyvíz mennyisége (1000 m^3)
2011	2943	389,69	197,6
2015	3428	295,61	201,02

A telepen előfordul a BOI_5 értékben túllépés. Ennek oka a tisztítótelepre érkező extrém minőségű nyers szennyvíz, amely mind minőségben mind mennyiségben szélsőséges értékeken alakul. Hatósági kötelezés, fejlesztési előírás egyenlőre nincs. A tisztítótelep 2005-2006. évben lett felújítva, fejlesztések a közeljövőben nincsenek betervezve.

1/5. táblázat: szennyvíz minőségi paraméterek – mg/liter (forrás: Heves Megyei Vízmű Zrt.)

Paraméterek	Nyers szennyvíz (mg/l)	Tisztított szennyvíz (mg/l)	Határérték (időszakos vízfolyás befogadó mg/l)
BOI_5	380	19,7	25
KOI-dikromátos	827	78,7	75
SZOE (olajok, zsírok)	-	≤ 2	15
Ammónia-ammónium-N	72,68	29,18	5
Összes N	-	40,23	25
Összes P	16,56	4,0	5
Szulfidok	-	-	0,01
Összes lebegő anyag	333,1	12,17	50
pH	8,03	7,57	6,5-9

Feladatként jelentkezik az 1970-es években megépült beton és azbesztcement anyagú csatornahálózat állapotának feltérképezése, nagyobb esőzés alkalmával a hálózatba jutó csapadékvíz bejutási helyeinek kiszűrése és megszüntetése. Ezt folyamatosan végzik aknaszigetelésekkel és magasításokkal. Célkitűzés 2019. év végére a lakossági szennyvíz csatorna hálózatra a rákötést 100 %- ban megvalósítani, ha kell, a lakosság kötelezésével. Ez a fajlagos tisztítási költségek csökkenését és biztosabb városi bevételt eredményezne.

1.3.3.3 Csapadékvíz elveztetés

A városi csatornarendszer befogadó vízfolyása a Szarv-ágy patak. Az önkormányzatnak a Szarv-ágy patakot érintő árvízvédelmi fejlesztési igénye mögött országos viszonylatban is sürgős beavatkozást igénylő megoldandó probléma áll. Az önkormányzati tulajdonú belterület védelmét szolgáló vízelvezető hálózat kiépítettsége, a meglévők állapota nem megfelelő. A **18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM.** számú együttes rendelet "A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról" alapján Jászárokszállás település az ***erősen veszélyeztetett*** "A" kategóriába tartozik. Az önkormányzat az utóbbi 10 évben tapasztalt megnövekedett vízkárok okán 2011-ben készítette el a Szarv-ágy patak árvédelmi fejlesztésére irányuló kiviteli terv szintű tervét, melyben feltárásra kerültek a várost leginkább veszélyeztető Szarv-ágy patak területének kritikus szakasza.

A városban a felszíni vízelvezető rendszer hossza mintegy 78 km, melyből csupán 1,50 km a zárt rendszerű csapadékvíz elvezető rendszer nagysága. A fenntartási munkákat részben saját erőből (pl. közmunka program), részben külső vállalkozóval végezteti az önkormányzat. A javarészt elhanyagolt vízelvezető-rendszer és hiányosságai évről évre egyre növekvő problémát jelentenek. A városból érkező csapadékvizek nem megfelelő elvezetéséből adódó helyi vízkárok jelentős anyagi terheket okoznak mind az önkormányzati, mind a magántulajdonokban. A Szarv-ágy patak rossz állapota miatt

csak a 2010-es évben 5 alkalommal, több mint 55 napig árvízvédelmi készültség volt elrendelve a városban. A védekezésre fordított költségek mértéke meghaladta a 18,5 millió forintot.

Az önkormányzat éves költségvetése szerint, vízkár megelőzésre, helyreállításra, illetve fenntartására a származtatott működési költségek jelenleg éves szinten átlagosan ~5 millió Ft kiadást jelentenek az önkormányzat számára. A helyzet évről évre romlik a meglévő, rossz állapotú patak medrének funkcionalitásával együtt.

A tervezett projektben érintett terület közvetlen közelében található a jászárokszállási ipari park, ahol a település méreteihez képest nagy vállalkozások (BUNDY, FAURECIA, SCYCON, ROSENBERGER stb.) telephelyei találhatóak. A Szarv-ágy patak nem megfelelő vízelvezetése miatt azonban a település gazdasági életében meghatározó szerepet játszó jelenlegi, illetve a jövőben betelepülő vállalkozások számára az ár-és belvízvédelmi költségek plusz kiadásként jelentkeznek. Így félő, hogy a helyzet változatlansága esetén az ipari parkban tevékenykedő foglalkoztatók financiális helyzetét is negatívan érinti, amely nagymértékben kihathat a foglalkoztatási helyzetre is.

A csapadékvíz-elvezető rendszer karbantartását a Városgondnokság végzi. A csapadékvíz-elvezető rendszer

- karbantartása indokolt különösen a Zrínyi úttól a Szentandrási útig a delenkák tisztítása,
- az egész város belvíz vízelvező rendszerét meg kell tervezni és ezt követően kivitelezni,
- a Vámosgyörk felőli árvízi elöntés megakadályozása, védvonal kialakítása, ezen beruházás keretein belül kívánja megvalósítani a vámosgyörki üzemanyag készlettároló csapadékvíz elvezető árok meghosszabbítását és a Gyöngyös-patak holt mederszakaszba történő bekötését beeresztő zsilippel a 0342/1 hrsz erdő és szántó művelési ágú földterületen, valamint az árok jászárokszállási oldalán védelmi depónia építését. Az elkészült tervek tükrében engedélyek beszerzése, kivitelezési munkák ütemezése, egyéb megoldások keresése szükséges.

A csapadékvíz elvezető árkok a településen csak részben megfelelően karbantartottak. Közterületen lévő árkok, nyitott csatornák, folyókák, átereszek tisztántartása, a csapadékvíz akadálytalan lefolyásának biztosítása – az ingatlan előtti szakaszra terjedően – az ingatlan tényleges használójának, illetve tulajdonosának kötelessége. Járműbehajtók átereszeinek építése, jókarban és tisztántartása minden esetben az ingatlan használójának, tulajdonosának kötelessége. Az ingatlanon keletkező csapadékvíz saját területen történő elhelyezéséről, illetőleg kiépített csapadékcsatorna esetén az abba történő bevezetéséről az ingatlan tulajdonosa gondoskodik.

1.3.4Közlekedés, szállítás

Jászárokszállás Jász-Nagykun-Szolnok megye északi határánál helyezkedik el. Az észak-alföldi régió megyehatár találkozásai mentén (Heves-Szolnok) közvetlen északi térségi kapcsolata az M3-as gyorsforgalmi úttal és az I. rendű 3-as főúttal van. Az eljutási idők mindössze 20 perces lefedettséggel jellemezhetők. A város kül-, és belterületét három állami közút érinti, melyek a következők:

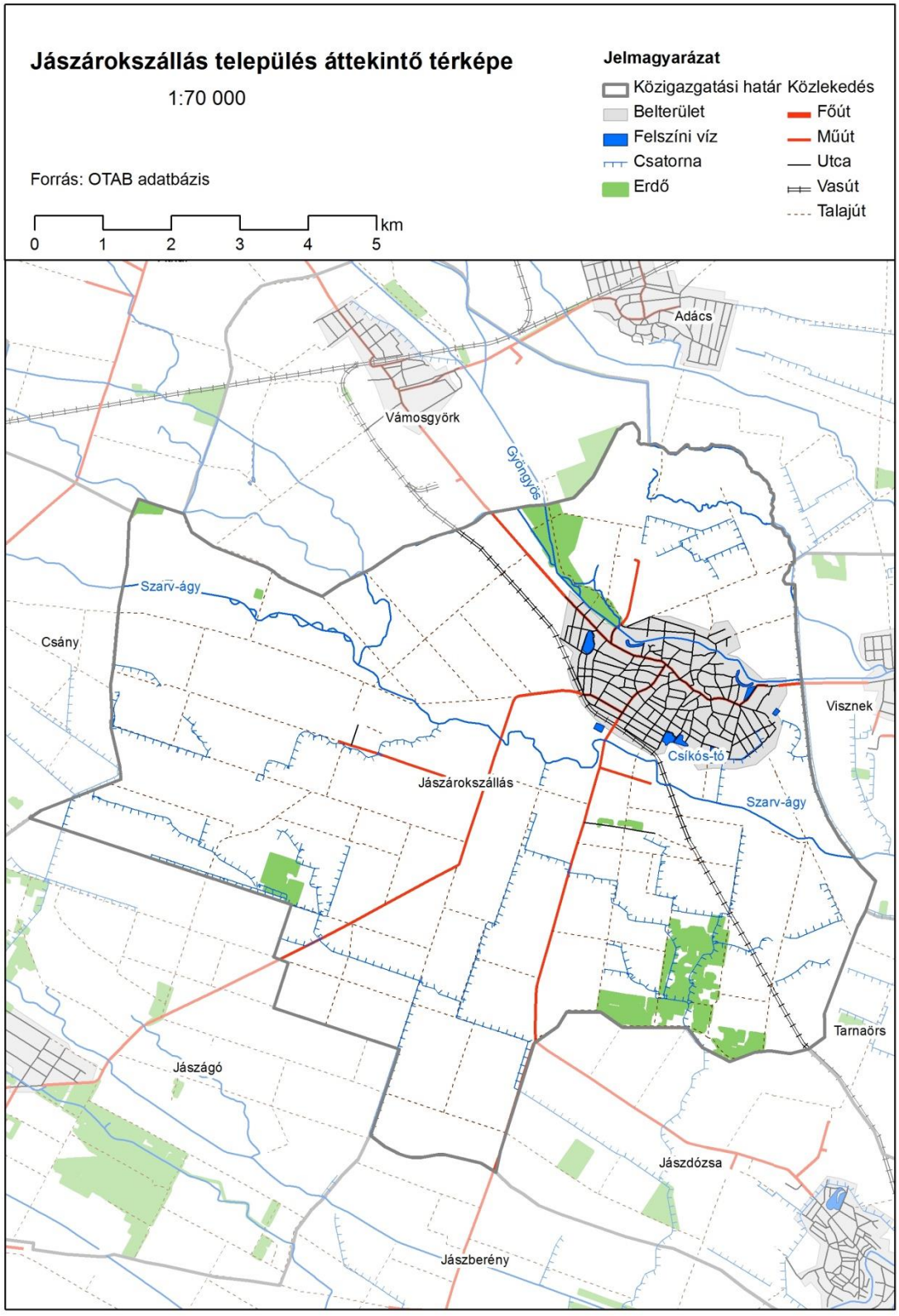
- 3203 sz. forgalmi út (Gyöngyös-Jászárokszállás-Jászberény) összekötő út, települési főút
- 3205 sz. forgalmi út (Jászárokszállás-Tarnaörs-Tarnaméra), összekötő út, települési főút.
- 3231 sz. forgalmi út (Jászárokszállás-Jászágó-Pusztamonostor), összekötő út, települési főút.

Jászárokszálláson mind a külterületi, mind a belterületi utak változó minőségűek. Az M3-as autópálya Vámosgyörk-Adács érintésével közelíthető meg. A forgalmi utak belterületi átkelési szakaszai egy háromágú csomópontban, a városközpontban fonódnak össze, és osztják meg az átmenő-cél-, és belső forgalmat. A településközpont három irányból érkező (Széchenyi-Rákóczi-Kossuth) utcák találkozásánál szélesedett ki és vált a város életének nyilvános helyévé. A várost átszelő 3203 sz. úton jelentős kamion forgalom bonyolódik le az Ipari Park és az M3 autópálya útirányok között.

A települések közötti közforgalmú tömegközlekedést a Mátra Volán Zrt. és a Jászkun Volán Zrt. látja el. A városban menetrendszerű távolsági járat és napi ingázó munkásszállító autóbuszjárat egyaránt közlekedik. A legfontosabb távolsági járatú autóbuszok a Heves-Jászárokszállás-Budapest, Eger-Jászárokszállás-Szolnok, Gyöngyös-Jászárokszállás-Szeged, stb. útvonalakon közlekednek, amelyeken jelentős személyi forgalom bonyolódik. Jászárokszállás tömegközlekedési ellátottsága jó, megfelelő járatszámokat tartalmaz a térség közvetlen környezetében. Jászárokszállás határán az Újszász-Vámosgyörk közötti vasútvonal halad keresztül. Ez a vonal a szomszédos községek összekötésére és a fővonal megközelítésére ad lehetőséget. A vasútállomás régóta csak személyforgalmi igényeket elégít ki, a teherforgalom (feladási forgalom) nem meghatározó. Az állomáson iparvágány és burkolt rakterület is található.

Kiépített kerékpár/gyalogút szakasz található a Kossuth Lajos utca mentén. A városközpont-Ipari terület közötti kerékpáros célforgalmi igényekhez jól igazodik, mégis az intenzívebb kerékpáros célforgalom a városközpontba érve jól keveredik a gépjármű és gyalogos forgalommal. A 3203. jelű Gyöngyös-Jászbrény közötti összekötő út átkelési szakasza mellett is elkészült a hiányzó kerékpárút. Az új szakasz a 3203 sz. összekötő út 16+988 km szelvényétől indul, csatlakozva a korábban megépült 2,40 m széles szakaszhoz, végpontja a 14+930 km szelvénynél található.

A település közlekedési hálózatát szemlélteti a **2. térkép**

2. térkép: Jászárokszállás város közlekedési hálózata

1.3.5 Energia-, anyagfelhasználás

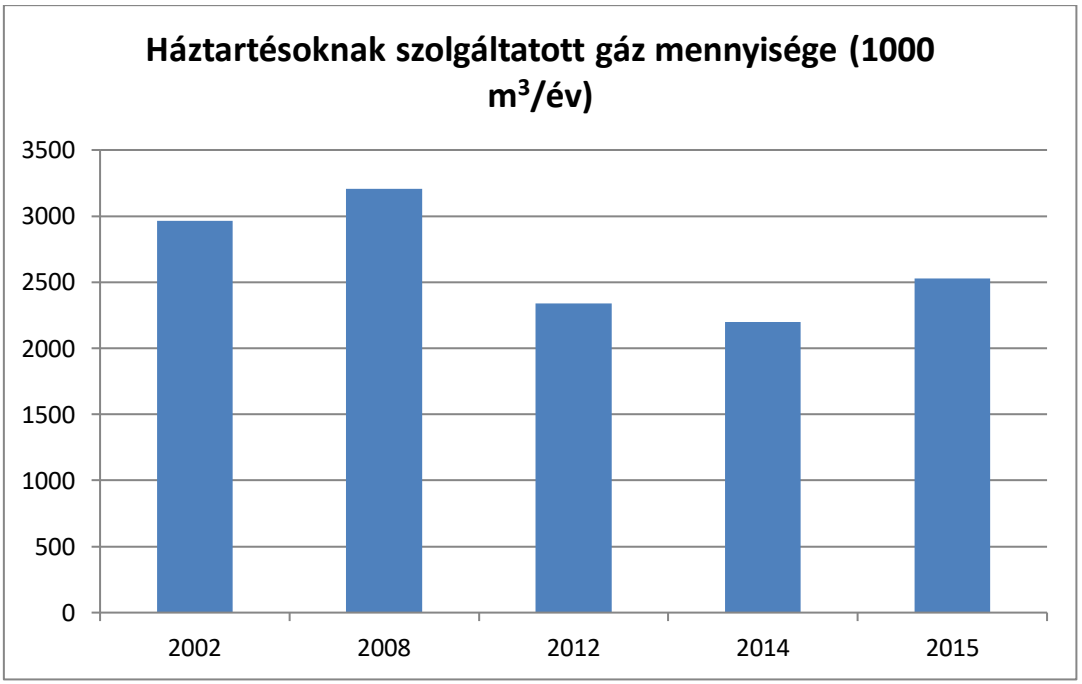
Gázellátás

A településen a közintézmények energiaigényének teljes körű kielégítését földgáztüzeléssel oldják meg. A hálózat állapota megfelelő. Az összes gázcsőhálózat hossza 83,6 km volt 2015-ben.

1/6. táblázat: a település gázellátásának adatai (forrás: KSH)

Település neve	Összes gázfogyasztók száma (db)	Háztartási gázfogyasztók száma (db)	Háztartásoknak értékesített gázmennyiség (ezer m^3)	Értékesített gáz összesen (ezer m^3)
2010	2710	2552	2945	4850
2016	2576	2408	2531	4090

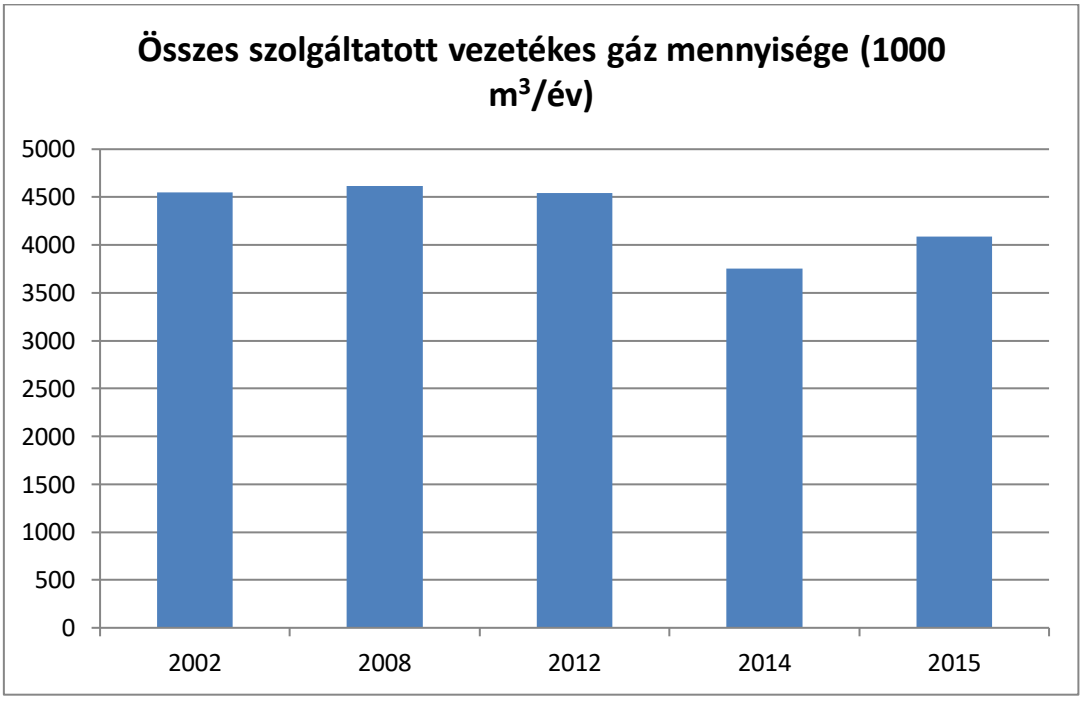
A település földgázellátása jónak és biztonságosnak, alkalmazása környezetvédelmi szempontból kedvezőnek minősíthető. A háztartási gázfogyasztás (9. diagram) ***61%-a*** volt az összes gáz felhasználásnak (10. diagram) 2016-ban, megállapítható ez alapján, hogy az ***ipari szektor jelentős gázfogyasztó*** a településen. A táblázat jól mutatja, hogy a gázellátás, a bekapcsolt lakások aránya megfelelő, így a fűtésből származó levegőszennyezés - a hagyományos fűtési megoldásokkal szemben - alacsonyabb mértékű a településen.

9. diagram: a háztartások részére szolgáltatott gáz mennyiségének alakulása (forrás: KSH)

A földgáz ***kéntartalma*** a szén, olaj tüzelőanyagéhoz viszonyítva elhanyagolható. A fogyasztói hálózatba kapcsolt földgázhoz 5 mg/m^3 kéntartalomig szagosító anyagot adnak, amellyel együtt a földgáz kéntartalma 150-200 mg/m^3-t érhet el maximálisan. Átlagos 175 mg/m^3 értékkel számolva 2010-ben a településen a gáz felhasználásból megközelítőleg ***849 kg*** kén kibocsátás származott. Ez a mennyiség 2015-ben ***715 kg***-ra csökkent. A SO_2 élőlények szervezetére káros hatással van. Az állatoknál és az embereknél légzési nehézséggel járó mérgezési tüneteket okoz, a nyálkahártya gyulladásos megbetegedésének egyik okozója. Állatoknál szarvasmarha-elhullást okozhat légúti elváltozások miatt és halpusztulást a vizek elsavanyodása következtében. Az embereknél gyakran fellép melléküreg gyulladás, bronchitisz és tüdőtágulás. Savas esők hatására a talaj pH értéke 3,0 vagy még kevesebb lehet. A savanyú csapadék csökkenti az élővizek pH értékét is. A kén oxidjai és a másodlagos reakciókban képződött származékaik a kibocsátás helyétől 100 km távolságban is károsíthatják a növényzetet, szennyezhetik a talajt és a vízkészleteket. A növényzet különösen érzékeny SO_2-ra. A levelekre lecsapódó nedvesség oldja a levegő SO_2 tartalmát, amely a klorofil megbontása útján gátolja a növényzet CO_2- asszimilációját. SO_2 jelenléte az épületek tartóssága szempontjából is káros, mert az esővel, hóval odakerülő kénessav reakcióba lép az építőipari kötőanyagokkal (pl. $CaCO_3$-al).

A 2010-ben a háztartásokban elégetett földgáz ***széndioxid*** tömege szobahőmérsékleten ***5781 tonna*** volt (1,963 kg/m^3), ez a mennyiség ***4968 tonnára*** csökkent 2015-ben. A mutatott kép feltételezi azt, hogy a hagyományos energiahordozók felhasználása nőtt.

10. diagram: Az összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyiségének alakulása (forrás: KSH)

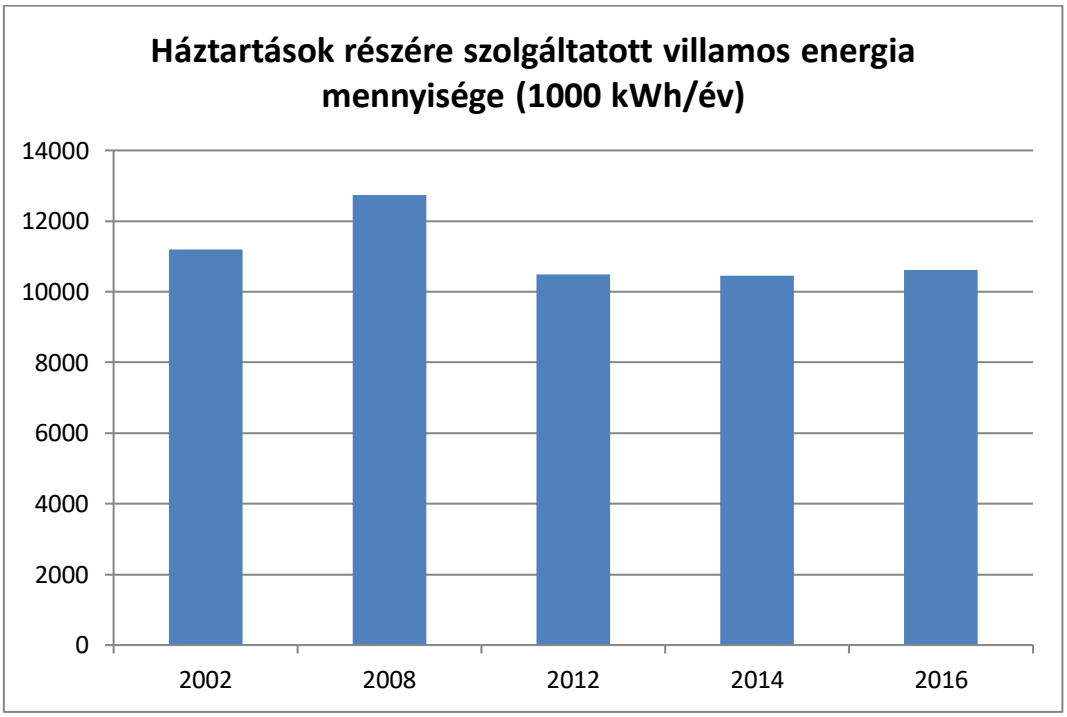
Elektromos energia

A település elektromos ellátottságát jellemző adatok a 1/7. táblázatban találhatók.

1/7. táblázat: elektromos energia-ellátottság (forrás: KSH)

Település neve	Szolgáltatott összes villamos energia mennyisége (1000 Kwh)	Háztartási áramfogyasztók száma (db)	Háztartások részére szolgáltatott villamos energia (1000 Kwh)
2010	28 618	4 288	12 643
2016	33 397	4 157	10 622

Míg 2010-ben a háztartások (11. diagram) a teljes villamosenergia fogyasztás ***44***%-át tették ki, addig ez a szám 2015-re ***31%-ra*** csökkent. A teljes fogyasztás kb. ***69%-a*** a maradék 207 fogyasztó (ipar, szolgáltatói szektor) energia fogyasztására vezethető vissza.

11. diagram: A háztartások részére szolgáltatott villamos energia mennyiségének alakulása (forrás: KSH)

1.3.6Hulladékgazdálkodás

Települési szilárd hulladék

Kijelölt települési hulladéklerakó: a jásztelki regionális hulladéklerakó telep Jásztelek, hrsz.: 090/2, fenntartója és üzemeltetője: REGIO-KOM Térségi Kommunális Szolgáltató Kft. Jászárokszállás közigazgatási területén a települési szilárd hulladékok begyűjtését, mint közszolgáltató szintén a REGIO-KOM Térségi Kommunális Szolgáltató Kft. végzi.

A hulladékgyűjtő edényben nem helyezhető el inert hulladék (pl. építési, bontási törmelék, föld, sár, salak) veszélyes hulladék (pl.: festék, gyógyszer, vegyszer, állati tetem) gépjármű alkatrész, trágya, hó, fertőző, vagy robbanásveszélyes anyag, tűzveszélyes hulladék (pl.: forró salak). Illetve olyan hulladék, amely veszélyezteti a szállítással foglalkozó dolgozók testi épségét, vagy begyűjtése során a gépkocsi műszaki berendezésében rongálódást idézhet elő, és ártalmatlanítása során veszélyezteti a környezetet.

A rendszeres hulladék elszállításba bevont lakások aránya 100 %. Hulladékelszállítás a településről minden nap történik. A lakosság gyűjtő-edényzeteként 110 l-s hulladékgyűjtő edények szolgálnak.

A településen 2011-ben összesen 2326 tonna, 2015-ben pedig 2063,6 tonna települési *szilárd hulladék* keletkezett. A lakosságszám, a keletkező hulladék mennyisége és aránya alapján megadható a hulladéktermelési lakos-egyenérték mutató, amely a területen 286 kg/lakos/2011., 256 kg/lakos/2015 év körül alakult (csökkenő tendencia). Lomtalanítást évente két alkalommal végeznek a településeken. A 2016. évben 31 730 kg hulladékot gyűjtöttek be a lomtalanítások alkalmával.

Települési folyékony hulladék, kommunális szennyvíziszap

Települési folyékony hulladékot elhelyezni csak hatóságilag engedélyezett, erre a célra kialakított fogadó műtárgyon lehet. Jászárokszállás város szippantott szennyvíz fogadója a Jászárokszállás Ipari út 0119/2 hrsz., 0119/7 hrsz. szennyvíztisztító telep, üzemeltetője a Heves Megyei Vízmű Zrt.

A szennyvíziszap a Hunviron Kft. Lőrinci lerakójára kerül. A szállítást a LELE-99 Kereskedelmi és Szolgáltató Bt. (Székhely: 5123 Jászárokszállás, Prohászka u. 30. , Telephely: Jászárokszállás, belterület 574/9 hrsz., KÜJ: 102034273, KTJ: 101718980) végezte. A szennyvíziszap telepi elősűrítés, majd polielektrolitos gépi szalagszűrés után a telepi iszapdepóniára kerül, ahonnan 6 havi pihentetés után kerül elszállításra.

Csomagolási hulladék

Csomagolás alatt érthető a termék, áru befogadása, megóvása, kezelése, szállítása, értékesítése érdekében felhasznált csomagolóanyag. Csomagolási anyagféleségek: műanyag, papír, karton, fém, fa, textil, üveg, kompozitok. A településen házhoz menő szelektív gyűjtés (sárga, zöld zsákos) 2016 augusztusában indult el. A kevert szelektív és biológiai hulladék elszállítása havi egy alkalommal történik. Ezen kívül a településen 13 db szelektív hulladékgyűjtő sziget szolgál a csomagolási hulladékok begyűjtésére. A kihelyezett szelektív hulladékgyűjtő zsákok és edények ürítéséről a REGIO-KOM Kft. ütemtervben meghatározott időpontokba gondoskodik. A 2016. évben a településről szelektíven begyűjtött csomagolási hulladék mennyiségeket az alábbi táblázat tartalmazza.

1/8. táblázat: szelektíven begyűjtött hulladék mennyiségek (2016., forrás: REGIO-KOM Kft.)

EWC	Megnevezés	Mennyiség (kg)
15 01 06	Csomagolási kevert hulladék	13 010
15 01 01	Csomagolási papír és karton	13 940
15 01 02	Csomagolási műanyag	20 680
15 01 04	Csomagolási fém	1936
15 01 07	Csomagolási üveg	20 330

Állati eredetű hulladékok

Ha az állati eredetű melléktermék, így különösen az elhullott állat tetemének tulajdonosa ismeretlen vagy ismeretlen helyen tartózkodik, valamint, ha az állati eredetű melléktermék, állattetem közterületen található, annak elszállításáról, ártalmatlanná tételéről a hatályos jogszabályokban előírt módon az Önkormányzat a Városgondnokság intézmény útján gondoskodik.

Zöld hulladékok

Korábbi gyakorlat volt az Önkormányzat által kijelölt területen a lakosságnak a zöldhulladék lerakására. Évente 2 alkalommal vállalkozó igénybevételével ledarálták az összegyűlt mennyiséget, amelyet az esetek többségében a vállalkozó el is szállítot. Azt a mennyiséget amelyet a vállalkozó nem szállított el azt a REGIO-KOM Kft. telephelyén kialakított komposztálóba szállította. A 2016. évben a REGIO-KOM Kft. 44 720 kg zöldhulladékot gyűjtött be a településről.

Ipari hulladékok

A településen található legnagyobb hulladéktermelő cégek adatait az alábbi táblázat szemlélteti.

1/9. táblázat: Ipari hulladéktermelők hulladéktermelési adatai (forrás: OKIR)

Cég neve	Telephely címe	2011 (kg)	2015 (kg)
Bundy Kft.	5123 Jászárokszállás Ipari 1.	287 797	490 264
Carrier Cr Magyarország Kft	5123 Jászárokszállás Jászberényi 2.	1 362 679	555 004
Faurecia Emissions Control Technologies Kft.	5123 Jászárokszállás Ipar u.2.	843 420	342 347
Metokote Hungary Kft	5123 Jászárokszállás Jászberényi út 2.	22 807	24 630
Rosenberger Magyarország Kft.	5123 Jászárokszállás Rosenberger Katalin 1	n.a.	n.a.

Hulladékudvar

A hulladékudvar 2016 szeptember 5-től kezdte meg működését a Deák Ferenc u. 90. alatt. Célja a lakosságnál keletkező speciális hulladékok (pl.: veszélyes, inert) begyűjtése, az illegális hulladék lerakás csökkentése. A hulladékudvarban a lakosságnak lehetősége van leadni zöldhulladékot (évente 1000 kg), inert hulladékot (évente 1000 kg), lomhulladékot (évente 1000 kg), gumiabroncsot, mennyiségi korlát nélkül a szelektíven gyűjtött papír, műanyag, fém hulladékot. Lehetőség van továbbá évente 200 kg elektronikai, 100 kg veszélyes és 50 kg étolaj leadására is.

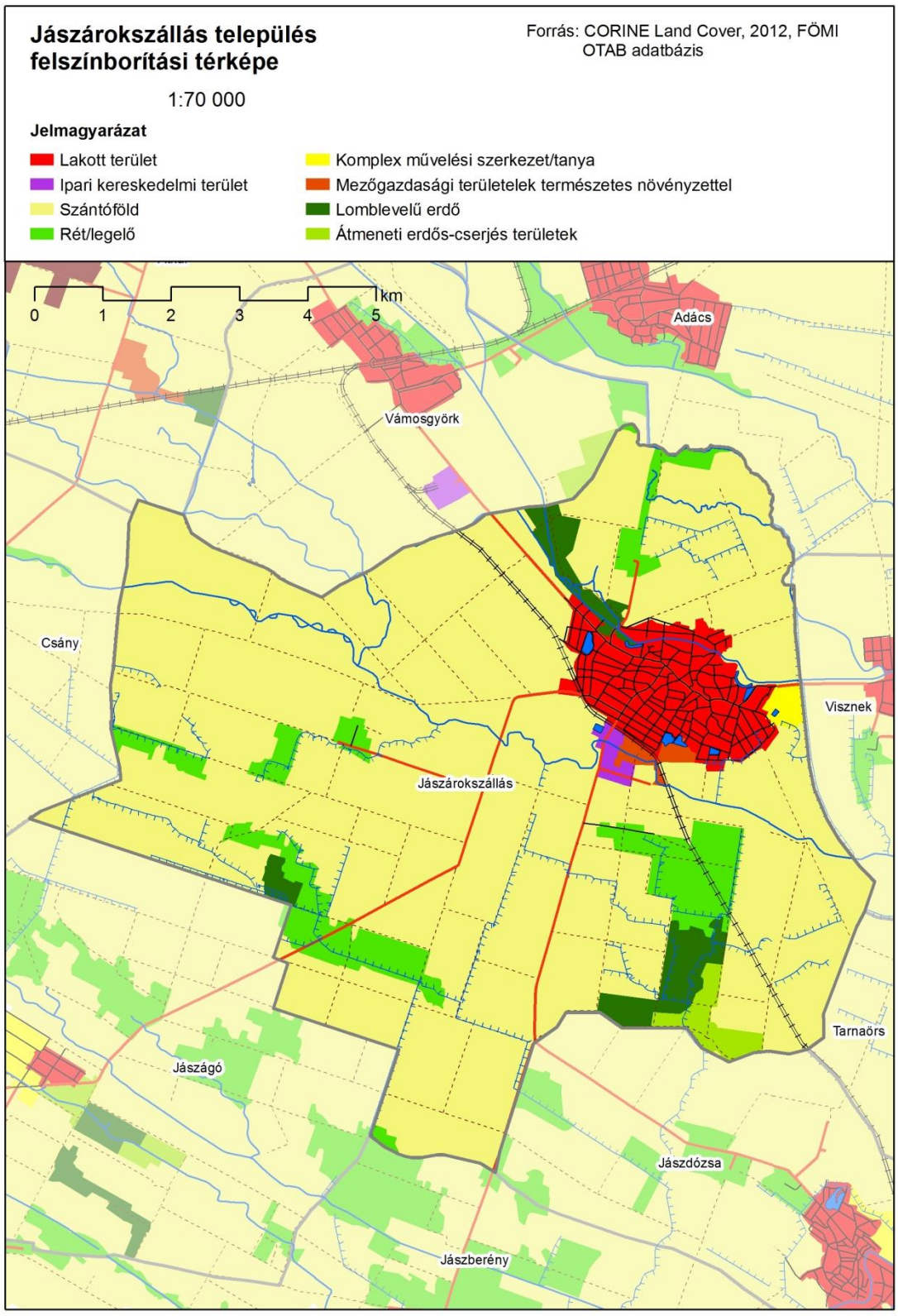
1.3.7 Területhasználat

A településen a legnagyobb részarányú (81,4%) területet a nagytáblás szántóföld foglalja el, ezt követi a rét, legelő (7,3%), majd a lakott terület (6%). Az erdőterületek aránya kicsi (4%). Jászárokszállás város felszínborítottsági adatait az alábbi táblázat tartalmazza.

1/10. táblázat: Felszínborítottsági adatok Jászárokszálláson (forrás: FÖMI)

Felszínborítás	ha
Kivett	923.24
Ipari kereskedelmi terület	31,64
Szántóföld	5891,68
Legelő	584,78
Rét	39,505
Komplex művelési szerkezet/tanya	30,81
Mezőgazdasági területelek természetes növényzettel	35,84
Lomblevelű erdő	259,28
Átmeneti erdős-cserjés területek	79,62
Gyümölcsös	2,68
Kert	15,29

A település felszínborítottságának bemutatását a ***3. térkép*** szemlélteti.

3. térkép: Jászárokszállás település felszínborítottsága

1.3.8 Települési környezet tisztasága

A település környezetvédelmi megítélésében jelentős szerepe van a köztisztaságnak. Nemcsak a kívülálló, hanem a településen élő ember számára is a legszembetűnőbb a közterületek tisztasága, a zöldterületek gondozottsága, a közutak állapota. A város környezetének rendezettsége, tisztasága növeli az ott élők komfortérzetét, esztétikusabb életteret biztosít. Települési környezetünk tisztaságát legjobban mi magunk tudjuk befolyásolni. A települési környezet védelméről Jászárokszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének **9/2001.(VI.01.) rendelete** foglalkozik.
A közterületek rendszeres tisztántartásról, a belterjesen művelt park fenntartásáról Jászárokszállás város Önkormányzata gondoskodik részben az általa megbízott szolgáltató útján, részben az érintett ingatlantulajdonosok, használók kötelezésével.

Az ingatlantulajdonosok közterület tisztántartásával, zöldterület ápolásával kapcsolatos feladatai:

- az ingatlan előtti, melletti járdaszakasz, járda hiányában egy méter széles területsáv, illetőleg ha a járda mellett zöldsáv is van, az úttestig terjedő teljes terület – kivéve a rendszeres parkfenntartásba bevont területek – gondozása, tisztántartása, kaszálása, hulladék és gyommentesítése (különös tekintettel a pollen allergiát okozó növényekre), hó eltakarítás és síkosság-mentesítés, a hulladék gyűjtőedényzet környezetének tisztántartása.
- az ingatlan melletti nyílt árok és ennek műtárgyai tisztántartása, gaztalanítása.
- tömbtelken a külön tulajdonban álló egyes épületek gyalogos megközelítésére és körüljárására szolgáló terület tisztántartása, kaszálása, a csapadékvíz zavartalan lefolyását akadályozó anyagok és más hulladékok eltávolítása.
- beépítetlen telekingatlan tisztántartása és gyommentesítése, kaszálása.
- a járdán felburjánzó gyom kiirtása, valamint a járda és az úttest fölé nyúló ágak és bokrok megfelelő nyesése.

A közparkok, zöldterületek, sétányok, játszóterek, valamint az ezeken keresztül vezető gyalogjáró tisztántartása, kaszálása, síkosság-mentesítése a keletkező közterületi hulladék összegyűjtése és elszállítása a szolgáltató feladata.

Ennek keretében a szolgáltató végzi:

- a közutak, terek útburkolatai (parkolók) és az ezeket szegélyező járdák, nyilvános lépcsők, a közterületen lévő árkok és ezek műtárgyai tisztántartását és az ott keletkezett közterületi hulladék összegyűjtését és elszállítását.
- az utcai hulladékgyűjtő tartályok rendszeres kiürítését, tisztántartását és karbantartását.
- hó eltakarítási és síkosság-mentesítési munkákat a biztonságos közlekedési feltételek megvalósítása érdekében.
- zöldterületi, parkfenntartási munkákat, a parki berendezések állagmegóvását, karbantartását.

1.3.9 Zöldfelület-gazdálkodás

A környezeti tényezők közül ez az a – talán legfontosabb - elem, melynek fejlesztése illetve a fenntartás magas színvonala jótékony, javító hatással van a többire. Mind a turisztikai fejlesztések, mind a kikapcsolódásra alkalmas, frissebb levegőjű lakókörnyezet kialakítása megkívánja a település parkosítását, a bel- és külterület fásítását. A település területén és környezetében fellelhető zöldfelületek, jelentős befolyást tudnak gyakorolni a helyi klimatikus viszonyok alakulására. Jászárokszállás zöldfelület-gazdálkodása igen kedvezőnek mondható, mivel alapvetően laza szerkezetű beépítéssel bír. A közterületi és magántulajdonú zöldterületek a települési belterület nagy hányadát alkotják. A település zöldfelületi rendszerét a magánkertek, a közparkok, az árokpartok, a fasorok, az út menti zöldsávok, az üzemek udvarai, a temetők a sportpályák és a közintézmények zöldfelületei együttesen alkotják.

A zöldfelületi funkciók pozitív egészségügyi vonatkozásai (klímamódosító hatás, levegőtisztító hatás, zajártalom csökkentő hatás, stb.) a nagyobb, foltszerűen elhelyezkedő zöldfelületek esetében jelentkeznek igazán, azonban a települési zöldfelületi rendszer mégis csak akkor tekinthető ideálisnak, ha a pontszerű, vonalszerű és sávos zöldfelületek harmonikus, egymással összefüggő rendszert alkotnak.

1.3.10 Zajterhelés

A zajvédelmének helyi szabályozásával Jászárokszállás Város Önkormányzat Képviselő-testületének ***14/2005. (X.28.)*** rendelete foglalkozik.

A településen a legnagyobb zajterhelés a főközlekedési utak forgalmából származik, melynek mértéke napszakonként és szezonálisan is változó. Szezonálisan nézve a személygépkocsik részaránya a nyári időszakban magasabb, a tehergépjármű forgalom ősszel magasabb (mezőgazdasági áruszállítás miatt). Az Ipari Park átmenő kamionforgalmat generál, ami a zajterhelést növeli.

Bármilyen létesítményt üzemeltetni, vagy tevékenységet folytatni csak úgy szabad, hogy a létesítmény környezetében, illetve a tevékenység hatókörében keletkező zaj ne haladja meg a veszélyes mértéket.

Veszélyes mértékűnek minősül minden olyan zajhatás, amely

a) a határértéket, illetve a környezetvédelmi hatóság által megállapított egyedi határértéket meghaladja;

b) jellegéből adódóan határértéket nem lehet előírni, de érzékszervi észleléssel megállapíthatóan az emberek nyugalmát jelentős mértékben zavarja.

A településen környezeti zajmérést a közlekedésből adódó terhelésekre vonatkozóan nem végeztek, így mérési adatok sem állnak rendelkezésre. Lakossági panaszról nincs tudomásunk.

Zajvédelmi határérték

A 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet alapján megállapított zajvédelmi határértékeket az alábbi táblázatok tartalmazzák.

1/11. táblázat: üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken (forrás: 27/2008. XII.3. KvVM-EüM együttes rendelet)

	Megengedett egyenértékű „A" hangnyomás-szint dB Nappal (6.00-22.00)	Megengedett egyenértékű „A" hangnyomás-szint dB Éjszaka (22.00-6.00)
Üdülőterület, egészségügyi területek	45	35
Lakóterület (kisvárosias, falusias), oktatási intézmények, temetők, zöldterület	***50***	***40***
Lakóterület (nagyvárosias) vegyes terület	55	45
Gazdasági terület	60	50

1/12. táblázat: imissziós zajhatárértékek lakó- és középületek helyiségeiben megengedett egyenértékű „A" hangnyomás-szintek (forrás: 27/2008. XII.3. KvVM-EüM együttes rendelet)

Helyiség megnevezése	Megengedett „A" hangnyomás-szint dB	
	Nappal	*Éjjel*
Tantermek, előadótermek oktatási intézményekben	40	-
Étkezőkonyha, étkezőhelység lakóépületben	45	-
Kórtermek és betegszobák	35	30
Lakószobák lakóépületekben	40	30

1/13. táblázat: a közlekedéstől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken (dB) forrás: 27/2008. XII.3. KvVM-EüM együttes rendelet)

	1*		2*		3*	
	Nappal 06-22 h	Éjjel 22-06 h	Nappal 06-22 h	Éjjel 22-06 h	Nappal 06-22 h	Éjjel 22-06 h
Lakóterület (kisvárosias)	***50***	***40***	***55***	***45***	***65***	***55***
Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55
Oktatási intézmények területe, temetők, zöldterület	55	45	60	50	65	55
Lakóterület (nagyvárosias)	60	50	65	55	65	55

1*Kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra

2* Az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellékvonaltól és pályaudvarától,

3* Az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz-pályaudvartól, a vasúti fővonaltól és pályaudvarától

2. Környezeti elemek állapota

A helyzetértékelés során bemutatott hajtóerők és terhelések különbözőképpen befolyásolták a település jelenlegi környezeti elemeinek az állapotát, és azon keresztül az emberi egészséget és életminőséget.

2.1 Levegő

A környezeti levegő szennyezettségét az ipari-, szolgáltatói tevékenységekből, lakossági fűtésből, valamint a közlekedésből származó légszennyező anyagok együttesen határozzák meg. A szennyező ipari tevékenységek, forgalmas közlekedési útvonalak közelében a szennyező anyagok koncentrációja lényegesen magasabb, mint a szennyező forrásoktól távol. Az ország levegőminőségét a vonatkozó kormányrendelet alapján az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (OLM) méri és értékeli. Az OLM automata mérőhálózatból és manuális (RIV) mérőhálózatból áll. Az automata mérőhálózat 32 településen 59 mérőállomást foglal magába. A levegőminőség minősítésére alkalmas mérőhálózat nem működik Jászárokszállás településen. A levegőminőség állapotának jellemzésére a bejelentés köteles légszennyező forrást üzemeltető telephelyek önbevalláson alapuló kibocsátási értékei szolgálnak alapul. A legközelebbi manuális mérőhely Jászberényben található.

Szezonálisan jelentkezik a lakossági fűtési eredetű kibocsátás, amely a gázfűtésre való áttéréssel jelentősen mérséklődött. Ez a tendencia azonban a magas gázárak miatt a jövőben várhatóan megváltozik. Az 5/2011 (I.14.) VM rendelettel módosított, 4/2002 (X.7.) KvVM rendelet 1. és 2. számú mellékletének figyelembe vételével Jászárokszállás település, a légszennyezettségi zónába sorolás alapján, a 10. zónacsoportba tartozik.

2/1. táblázat: a 10. zónacsoport szennyező anyagok szerinti jellemző besorolása:

Légszennyező anyag megnevezése	Csoport	Zóna típus ismertetése
Kén-dioxid	F	Azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.
Nitrogén-dioxid	F	Azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.
Szén-monoxid	F	Azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.
PM_{10}	E	Azon terület, ahol a légszennyezettség a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.
Benzol	F	Azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

A levegővédelem egyes helyi szabályait Jászárokszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének ***14/2005. (X.28.)*** rendelet szabályozza. Az egyedi fűtéssel rendelkező lakóházakban a megfelelően karbantartott tüzelőberendezésekben csak az arra a berendezésre engedélyezett tüzelőanyagot szabad elégetni. A fűtőberendezésben egészségre káros égésterméket kibocsátó anyagot (különösen ipari hulladékot, műanyagot, gumit, vegyszert, festéket, stb.) égetni tilos! Avar és kerti hulladék megsemmisítése elsősorban komposztálással történhet. Avart és kerti hulladékot égetni megfelelő légköri viszonyok (szélcsend) esetén 8.00 – 20.00 óra közötti időszakban lehet, az országosan elrendelt általános tűzgyújtási tilalom idejét kivéve. Az égetendő hulladék nem tartalmazhat ipari eredetű hulladékot (műanyagot, gumit, vegyszert, festéket, illetve ezek maradékait). Száraz nád és más vízinövényzet égetéséhez a vízfolyások területén a kezelő hatóság engedélye szükséges.

A lakossági gázellátási program gyorsütemű megvalósításának eredményeként a településen a hőenergia termelés során jelentős mértékben csökkent a kén-dioxid és a szilárd légszennyező anyag kibocsátás. A jövőben a hagyományos tüzelőanyagok (fa, szén) használata a magas földgáz árak miatt feltételezhetően ismét nőni fog (ez a tendencia igazolódni látszott a 2011-2016 időszak között is). Az egyedi és lakossági fűtések energiahordozó felhasználásából keletkező emissziók a szén-, olaj- és gáztüzelésből származó átlagos légszennyezőanyag kibocsátások összehasonlításával jellemezhetők.

Kén-dioxid kibocsátás

A szilárd tüzelőanyagok, szénfajták éghető kéntartalma 0,7-6,0% között változik, így a primer energiahordozók közül a legkedvezőtlenebbek az emissziós paraméterei. A tüzelő- és fűtőolajok maximális kéntartalma 0,5.-2,0% között mozog, míg a földgáz és propán-bután gáz összes kéntartalma legfeljebb 100 mg/m^3 lehet. A tüzelőolaj fűtés kén-dioxid emissziója mérsékeltnek, míg a gáztüzelésé elenyészőnek tekinthető.

Szén-monoxid kibocsátás

A szén-monoxid képződése a tüzelési módtól és a hőtermelő berendezés kialakításától függ. A szén-monoxid égéstermékben való jelenléte általában az égés tökéletlenségére utal. Az alacsony műszaki színvonalú berendezések esetén számolhatunk jelentősebb mértékű kibocsátással, mely javarészt a széntüzelésnél fordul elő. A gáz- és olajtüzelésű berendezések esetén az égéstermék szén-monoxid tartalma hígítatlan száraz égéstermékre vonatkoztatva nem lehet több 0,1tf%-nál, mely koncentráció megfelelő beállítás esetén nem lép fel. A fajlagos emisszió érték mindkét energiahordozónál max. 1,5 x 10^{-3} kg/h.

Nitrogén-oxidok kibocsátása

Az égéstermékben jelenlévő nitrogén származékok (NO_x, NO, NO_2, stb.) jelentős része magas hőmérsékleten (1500 °C felett) az égési levegő nitrogénjéből és oxigénből keletkeznek. A gáz- és olajtüzelés fajlagos emisszió értéke max. 3 x 10^{-4} kg/kWh. A széntüzelés fajlagos nitrogén-oxid légszennyezőanyag keletkezése ennél kevesebb.

Szilárdanyag kibocsátás

Az égéstermék káros szilárd szennyezőanyaga a korom és a pernye. Legkedvezőbb kibocsátást gáztüzelés esetén tapasztalhatunk. A fajlagos emisszió értéke max. 1,5 x 10^{-6} kg/kWh. A tüzelőolajok hamutartalma maximum 0,1%. Ennek a mennyiségnek csupán egy része emittálódik. A fűtőfelületen a por teljes mennyiségének 1/3-.2/3 része lerakódik, mely rontja a tüzelés hatásfokát. Széntüzelés esetén az égéstermékben lévő káros szennyezőanyag mennyisége függ a hőtermelő berendezés kialakításától és az energiahordozó hamutartalmától.

A fajlagos értékek alapján szorgalmazni kell a gázellátó rendszerre való további rácsatlakozást, illetve a Pb-gázzal való átmeneti környezetkímélő fűtések kialakítását, melyek alkalmasak a későbbiekben a földgázra való átállásra.

A település elhelyezkedéséből, domborzati fekvéséből és a környező talajok tulajdonságaiból adódóan a talajszemcsékhez tapadó káros anyagok, mikroorganizmusok, növényvédő szerek szél általi szállítása okozhat levegőtisztasági problémákat. Ehhez jön még a környező földterületeken növő növények allergén virágporainak hatása. Ezek ellen hatásos védelmet a mezővédő erdősávok, zöldfolyosók biztosítják.

Összességében elmondható, hogy a településen a légszennyezés az ipari létesítmények, és a lakóházak fűtéséből, valamint a gépjárművek égéstermékeinek kibocsátásából származik.

2/2. táblázat: Légszennyezettségi index, a 4/2011 (I.14.) VM rendelet és módosításai szerint

Értékelés	Nitrogén-dioxid ($\mu g/ m^3$)	Kén-dioxid ($\mu g/ m^3$)	Szálló por g/ m^2 x30 nap
Kiváló	0-16	0-20	0-4
Jó	16-32	20-40	4-8
Megfelelő	32-40	40-50	8-20
Szennyezett	40-80	50-100	20-50
Erősen szennyezett	85-	125-	50-

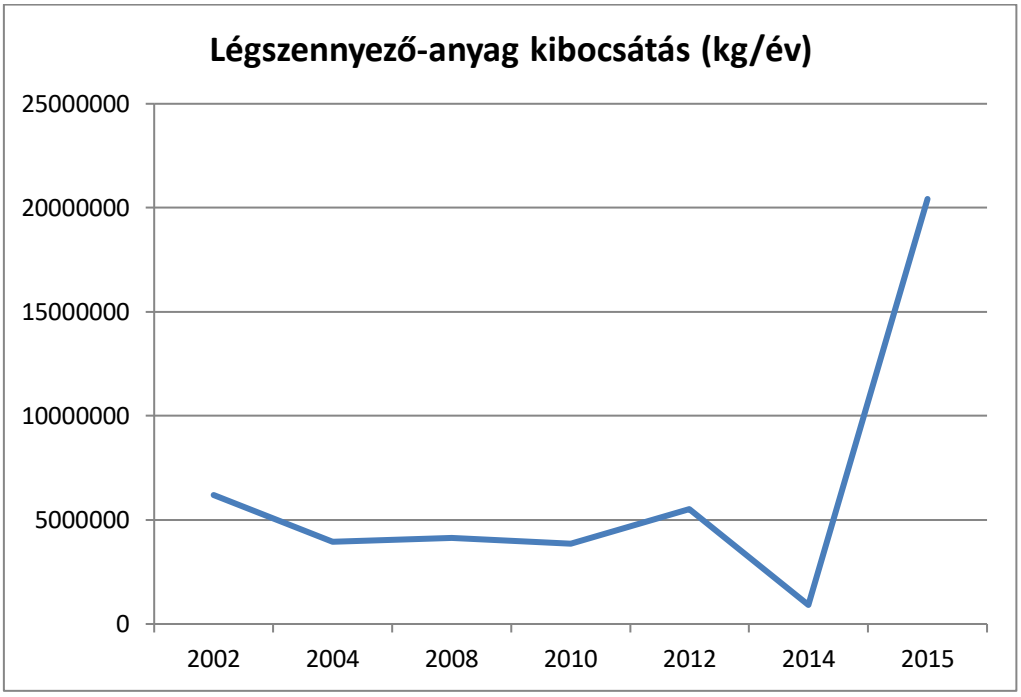
Mivel nem állnak rendelkezésre imissziós levegőminőségi adatok (nincs mérőállomás), ezért a település levegőminőségét objektive nem tudjuk megállapítani. Feltételezhető, hogy a nem túl jelentős iparosultság, közlekedés, a kevés emissziós forrás révén a település levegőminősége jó-kiváló állapotú. A levegőminőséget rontó tényezők a lakosság téli fűtése során az egyre nagyobb arányú hagyományos energiahordozók felhasználása.

Ipari kibocsátások

A kibocsátási adatok a bejelentett pontforrások adatait tartalmazzák. A jelentős kibocsátók Jászárokszállás levegőjét elsősorban fűtési eredetű (CO_x, NO_2) szennyeződéssel terhelik.

A 2002-2015. éves időszakot nézve a településen összesen kb. ***44 992 tonna*** szennyezőanyag került a levegőbe az ipari, gazdálkodói, szolgáltatói tevékenység következtében. Ennek a mennyiségnek döntő része (99,8%) a szén-dioxid kibocsátásból származott. A keletkezett szennyezőanyag mennyiségek alakulását a 12. diagram szemlélteti. A 2002-2012 időszak kibocsátása viszonylag egyenletes volt, 2015-ben az Ipar u. 1. alatti telephely (Bundy Kft.) kirívóan magas (18 000 tonna) szén-dioxid termelést jelentett be a hatóság felé. Kérdés, hogy ez a mennyiségvalós, vagy esetleg adminisztrációs elírásból származott.

12. diagram: légszennyező-anyag kibocsátás alakulása kg/év (forrás: OKIR)

Jászárokszálláson ebben az időszakban 12 db bejelentett, légszennyezőanyag kibocsátó telephely üzemelt. A kibocsátó szervezetek adatait a 2/3. táblázatban szerepeltetjük.

2/3. táblázat: A szennyezőanyag kibocsátó létesítmények adatai 2002-2015. év, (forrás: OKIR)

Cég neve	Tevékenység	Telephely címe
Bundy Kft.	Fémmegmunkálás	5123 Jászárokszállás Ipari 1.
Carrier Cr Magyarország Kft	Hütőkészülék gyártó üzem	5123 Jászárokszállás Jászberényi 2.
Csalári László Tibor	Autófényező	5123 Jászárokszállás Mikes u.23
Faurecia Emissions Control Technologies Kft.	Gépjárműalkatrész gyár	5123 Jászárokszállás Ipar u.2.
Holocher+Bauer Kft.	Elektronikai	5123 Jászárokszállás Ipari 7
Kossuth 2006. Mg. Zrt	Gépműhely, sertéstelep	5123 Jászárokszállás Jászberényi út.
Metokote Hungary Kft	Fémfelület-kezelő és festő üzem	5123 Jászárokszállás Jászberényi út 2.
Rosenberger Magyarország Kft.	Gyártócsarnok	5123 Jászárokszállás Rosenberger Katalin 1
Szabó Zoltán	Autófényező műhely	5123 Jászárokszállás, Madách 1/a.

2.2 Felszíni és felszín alatti víz

Víz nélkül nincs élet. A környezetvédelem egyik legfontosabb feladata tehát a víz védelme. A vizek mennyiségi és minőségi védelmét, valamint a fenntartható vízkészlet-gazdálkodást biztosítanunk szükséges, és az esetleges károsodásokat meg kell előzni. A lakosságot tájékoztatni és ösztönözni kell a vízbázisok védelmére, a takarékos vízhasználatokra, a szennyvízgyűjtés,- elvezetés,- tisztítás fontosságára, a vízi környezet megóvására.

2.2.1 Felszíni vizek

A „Víz Keretirányelv" (2000/60/EK irányelve,továbbiakban VKI) 2000. december 22-én lépett hatályba az EU tagországaiban. Az Európai Unióhoz való csatlakozásunk óta Magyarországra nézve is kötelező az ebben előírt feladatok végrehajtása, ugyanakkor Magyarország - elhelyezkedése miatt – alapvetően érdekelt abban, hogy a Duna nemzetközi vízgyűjtő kerületben mielőbb teljesüljenek a VKI célkitűzései.
A Víz Keretirányelv célja az volt, hogy 2015-re a felszíni és felszín alatti víztestek „jó állapotba"kerüljenek. A keretirányelv szerint a „jó állapot" nemcsak a víz tisztaságát jelenti, hanem a vízhez kötődő élőhelyek minél zavartalanabb állapotát, illetve a megfelelő vízmennyiséget is. A 2015-ös cél sem Magyarország, sem a többi tagállam számára nem volt teljesíthető. Ezt a várható problémát felismerve a keretirányelv lehetőséget teremt arra, hogy amennyiben a természeti vagy a gazdasági lehetőségek nem teszik lehetővé a jó állapot megvalósítását 2015-ig, úgy a teljesítés határidejét ütemezni lehet a VKI által felkínált mentességek megalapozott indoklásával 2021-re, illetve 2027-re. Ezek az időpontok képezik egyben a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés második és harmadik ciklusát. Az első végrehajtási időszak 2015. december 22-vel zárult le, ugyanekkor kezdődöttel a második tervezés, vagy első felülvizsgálat által meghatározott intézkedési program végrehajtása.

A Víz Keretirányelv általános célkitűzései a következők:

- a vizekkel kapcsolatban lévő élőhelyek védelme, állapotuk javítása,
- a fenntartható vízhasználat elősegítése a hasznosítható vízkészletek hosszú távú védelmével,
- a vízminőség javítása a szennyezőanyagok kibocsátásának csökkentésével,
- a felszín alatti vizek szennyezésének fokozatos csökkentése, és további szennyezésük megakadályozása,
- az árvizek és aszályok vizek állapotára gyakorolt kedvezőtlen hatásainak mérséklése.

A VKI alapelve, hogy a víz nem csupán szokásos kereskedelmi termék, hanem alapvetően örökség is, amit ennek megfelelően kell óvni, védeni. A vízkészletek használata során hosszútávon fenntartható megoldásokra kell törekedni. Ennek megfelelően a jó állapot eléréséhez szükséges javító beavatkozásokat össze kell hangolni a fenntartható fejlesztési igényekkel, de szigorúan a VKI elvárásainak figyelembevételével.

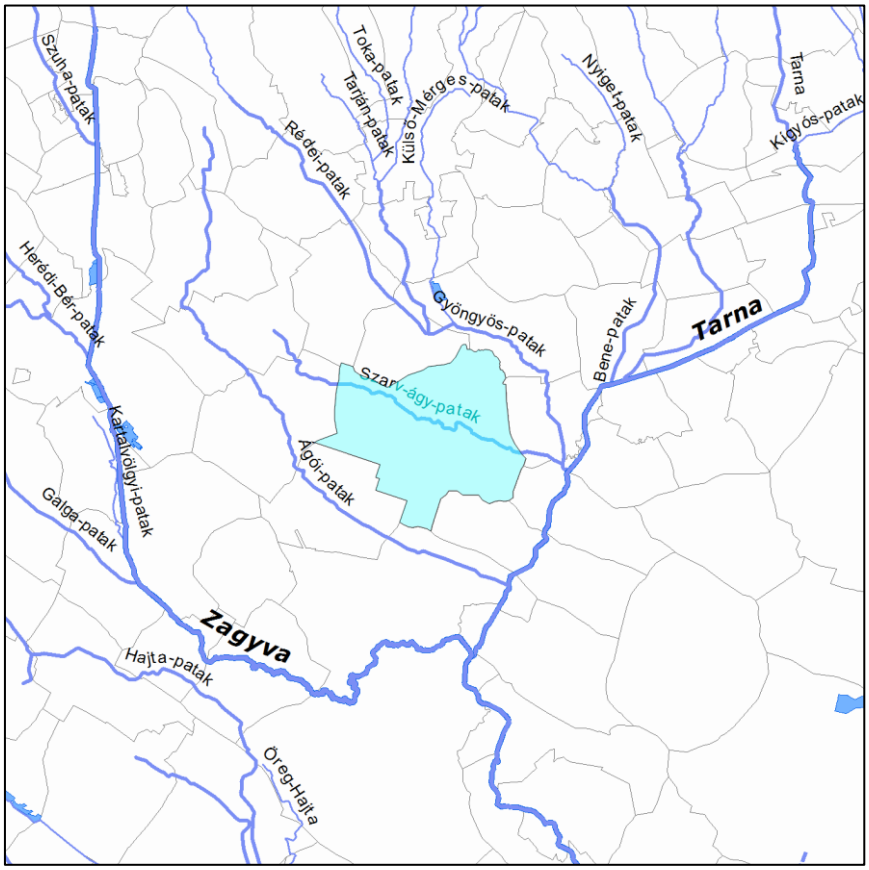
Magyarország 2015. december 22-én közzétett Vízgyűjtő-gazdálkodási tervét (VGT2) a közigazgatási egyeztetést követően a Magyar Kormány 2016. március 9-én elfogadta. A terv elfogadását a Kormány

a Magyar Közlöny 2016. évi 44. számában megjelent 1155/2016. (III.31.) Korm. határozatban hirdette ki.

A VGT2 biztosítja a hazai érdekek minél jobb képviseletét és így az új Széchenyi 2020 Program célkitűzéseinek megvalósulását a vízgazdálkodás területén úgy, hogy más ágazatok és a széles társadalmi rétegek, helyi érdekeltségek célkitűzéseivel összhangban legyen.

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítéséhez Magyarország területét - amely teljes egészében a Duna vízgyűjtőjéhez tartozik - 42 tervezési alegységre osztották fel. Jászárokszállás város a ***Tarna tervezési alegységhez*** tartozik. A települést északon a Gyöngyös-patak holtága, míg délen a Szarv-ágy-patak érinti. Vízhozamuk jelentéktelen és időszakos jellegű, mezőgazdasági öntözésre nem alkalmas.

4. térkép: víztestek a település környezetében (forrás: TeiR)

A Tarna tervezési alegység területe részben az Észak-Alföldi Hordalékkúp-síkság, részben a Mátravidék területén található. Az alegység a Gyöngyös-Tarna vízrendszerre terjedt ki. A Gyöngyös és a Tarna vízgyűjtőterületei az Északi-középhegységben, a Mátra és az azt észak, kelet és dél felől körülvevő domb- és síkvidéki területeken helyezkednek el. A vízgyűjtő északi része az Északi-középhegység, déli része az Alföld része. A Tarna a Mátra keleti oldalvizeinek levezetője. A Tarna legjelentősebb mellékvízfolyása a Gyöngyös-patak, amelynek vízgyűjtője 544 km^2, a Tarna vízgyűjtő 25,7 %-a. A patakok vízjárására a kora tavaszi maximum a jellemző, illetve a csapadékban gazdagabb nyári hónapok akár kiugróan magas átlagértékei. Mivel a Mátrában az igazán nagy magasságok területi aránya viszonylag csekély, így a kései hóolvadásos árhullámok ritkák, hatásuk inkább csak a

felsőfolyásokra terjed ki. A nyár közepétől a vízmennyiség folyamatosan csökken és általában augusztus végére, szeptemberre eléri éves minimumát. A patakok rendkívül szeszélyes vízjárásúak, a legkisebb és legnagyobb vízhozamok közötti különbség több ezerszeres lehet.

A tápanyag-érzékenységszempontjából kitüntetett területeket a 240/2000(XII.23.) Korm. rendelet határozza meg. A Korm. rendelet értelmében további érzékeny felszíni víznek kell kijelölni: a természetes felszíni víztestek közül azokat, amelyek eutrofizálódtak vagy védelem nélkül a közeljövőben eutroffá válhatnak. A Gyöngyös-patak felső vízgyűjtő területe sorolható ide.

Az alábbi táblázat a VGT2 szerint meghatározott konkrét célkitűzéseket és intézkedéseket tartalmazza a tervezési alegység települést érintő felszíni víztesteire vonatkozóan.

2/4. táblázat: Konkrét intézkedések és célkitűzések a tervezési alegység Jászárokszállás környékét érintő vízfolyásain

A víztest neve	**A víztest kategóriája**	**Az erősen módosított állapot okai, ill. mesterséges víztest funkciója**	**A víztest ökológiai és kémiai állapota**	**Környezeti célkitűzés**	**Határidő** (cél teljesülés)	**A mentesség (derogáció) oka** (időbeni mentesség vagy enyhébb célkitűzés oka)	**Intézkedések**
Ágói-patak	erősen módosított	Az érintett települések árvízi biztonsága érdekében a víztest mentén I. rendű árvédelmi töltés, ill. depónia épült ki.	nem jó	a jó potenciál elérhető	2027-re	Aránytalanul magas gazdasági terhek, megfizethetőségi, finanszírozási problémák. Társadalmi korlát (a gazdaságon kívül eső kemény ellenérdek).	Vízfolyások medrének fenntartása (felesleges biomassza és laza üledék eltávolítása, lágyszárú növényzet gondozása) Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Program szerint (új szennyvíztisztító építése és/vagy meglévő bővítése és korszerűsítése, szennyvíz iszap kezelés vagy természetközeli szennyvíztisztítás megvalósítása) A hígítási viszonyok szempontjából kedvezőbb befogadóba történő bevezetés.
Gyöngyös-patak középső	erősen módosított	Árvízvédelem (Gyöngyös, burkolt meder)	nem jó	a jó potenciál elérhető	2021-re	Aránytalanul magas gazdasági terhek, megfizethetőségi, finanszírozási problémák.	Mederrehabilitáció dombvidéki kis- és közepes vízfolyásokon, fenntartással. Települési, ill. üdülőterületi mederszakaszok rehabilitációja.
Gyöngyös-patak alsó	erősen módosított	Árvízvédelem (szabályozott meder, depóniák)	nem jó	a jó potenciál elérhető	2021-re	Aránytalanul magas gazdasági terhek, megfizethetőségi, finanszírozási problémák.	Vízfolyások medrének fenntartása (felesleges biomassza és laza üledék eltávolítása, lágyszárú növényzet gondozása).
Szarv-ágy-patak	természetes		~	a jó állapot elérhető	2027-re	Aránytalanul magas gazdasági terhek, megfizethetőségi, finanszírozási problémák.	Mederrehabilitáció síkvidéki kis- és közepes vízfolyásokon fenntartással. Meglévő szennyvíztisztító telep hatásfokának növelése a befogadó vízminőségének védelme miatt a Szennyvíz Programban előírtakon felül.

A felszíni vizek jellemzését szolgáló rendszeres mintavételi és vizsgálati tevékenység az alapja a Víz Keretirányelv végrehajtásának, mert nélküle a fennálló állapot jellemzése és az intézkedések hatásának nyomon követése nem lenne lehetséges. A megbízható állapotértékelésen alapul valamennyi későbbi, javító szándékú beavatkozás, majd a végrehajtott intézkedés eredményességének vizsgálata. 1994. január 1-től a felszíni vizek minősítése a MSZ 12749 szabvány szerint történik hazánkban.

Az ún. VKI monitoring Program célja az ökológiai és kémiai állapot értékelése. A korábbi monitoringban vizsgált paraméterkör kibővült a biológiai minőségi elemekkel, mely a vízi ökoszisztémát alkotó 5 élőlénycsoport vizsgálatát jelenti:

- fitoplankton (mikroszkopikus, vízben lebegő növényi planktonok)
- fitobenton (valamilyen aljzathoz tapadó növények, főleg kovaalgák)
- makrozoobenton (makroszkopikus fenéklakó állatok)
- makrofita (vizi növények)
- halak

Ezen felül a kémiai monitoring keretében, EU szinten meghatározott un. elsőbbségi anyagok,(a vizi ökoszisztémákra és/vagy az emberi egészségre káros vegyi anyagok, jelenleg 41 anyag vagy anyagcsoport) vizsgálata történik.

A VKI vízfolyásonként az országos törzshálózat keretében írja elő a mintavételek helyét, és annak gyakoriságát, és meghatározza felszíni víz minősítésének szempontjait. Az országos törzshálózati mintavételi helyhez tartozó mérési pont a településen áthaladó Szarvágy-patakon található. A 2015. évben az alábbi paraméterek lettek vizsgálva.

2/5. táblázat: Szarvágy-patak monitoring, vizsgálat paraméterek (2015. év, Visznek, forrás: OKIR)

ANYAG_NEV	EOVX	EOVY
Oxigénfogyasztás (KOIps) eredeti	253158	723931
Oxigénfogyasztás (KOIps) eredeti	253158	723931
Nitrit	253158	723931
Nitrit	253158	723931
Ortofoszfát	253158	723931
Ortofoszfát	253158	723931

A településen folytatott helytelen mezőgazdasági gyakorlat szintén jelentős diffúz szennyezést okozhat. Az állattartás, a helytelen trágyázási szokások (gyepek, kiskertek), a szikkasztás, az illegális hulladéklerakás, és mindezekkel egyidejűleg a csapadékvíz elvezetés megoldatlansága, illetve a minél gyorsabb vízelvezetésre való törekvés diffúz szennyezést eredményez, amely egyaránt veszélyezteti a felszíni és a felszín alatti vizeket.

A szennyezők forrásai:

- A légszennyező anyagok száraz kiülepedése háztetőkön;
- közlekedési eredetű és egyéb légszennyezők száraz kiülepedése utakon és parkoló felületeken;
- utcai szemét (beleértve az állati ürüléket is), kosz, por és növényi maradványok felhalmozódása burkolt felületen;
- az utak és a tágabb értelemben vett épített környezet kopástermékeinek felhalmozódása a burkolt felületeken;
- járművekből származó kopástermékek (fém, gumi) és folyadékok (ásványolajféleségek);
- természetes vízelvezető medrek, burkolatlan területek eróziója;
- zöldfelületekre kiszórt növényvédő szerek és műtrágya;
- trágyadombok, hulladék lerakók csurgalékvizei;

A szennyező anyagokat a felszíni lefolyás gyűjti össze és a vízelvezető rendszer szállítja el a befogadókba. A burkolt felületekről a csapadék és azzal együtt a szennyezőanyagok szinte veszteség nélkül folynak le, az elszigetelt burkolt felületekről viszont a mellettük lévő, vízáteresztő területekre kerül, ahol nagyrészt a talajba szivárog (tehát azt szennyezheti). A szennyező anyagok egy része a hordalékhoz kötődve (az elsodort szilárd szemcsék többnyire az alsó mérettartományból kerülnek ki), másik része pedig oldott formában mozog a felszíni lefolyással (egyes anyagok oldódását a csapadék savassága erősen befolyásolhatja). A befogadót elérő terheléseket itt is a csökkenési és dúsulási folyamatok szabják meg.

Szennyvízkibocsátás

A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 27. §-a alapján, önellenőrzésre köteles az a kibocsátó (ill. közcsatornába bocsátó):

a) aki a rendelet 1. számú melléklet I. lista szerinti veszélyes anyagot, vagy elsőbbségi veszélyes anyagot bocsát ki, vagy használ;

b) akinek önellenőrzési kötelezettségét a felügyelőség környezet veszélyeztetettség miatt megállapítja, továbbá

c) aki az engedélye szerint, illetőleg a telephelyről (szennyvíztisztítóból) a megelőző év adatai alapján 15 m^3/üzemnap mennyiséget meghaladó szennyvizet

ca) közvetlenül a befogadóba vezet,

cb) közvetve (közcsatornán vagy közös üzemi tisztítón keresztül) a befogadóba vezet és egyúttal a külön jogszabály szerint meghatározott tevékenység folytatása során keletkező szennyvizet bocsát ki.

A közvetlen felszíni vizekbe történő ipari és egyéb kibocsátások a ”hagyományos” szennyező anyagok (szerves anyag, tápanyagok) esetében ismertek, az emissziók jellemzéséhez a kibocsátók bevallása (VAL-VÉL lapok) alapján a hatóság adatbázisa szolgáltat információt. A 2015. évi szennyezőanyag kibocsátási adatokat az ***1. melléklet*** tartalmazza (forrás: OKIR).

2.2.2 Felszín alatti vizek

A talajvizek minőségét a földtani közeg adottságai, a hidrometeorológiai viszonyok alakulása, és az emberi beavatkozások határozzák meg. Jászárokszállás település a 27/2004. (XII.25.) KvVM, rendelet szerint felszín alatti víz szempontjából érzékeny területen helyezkedik el. A 43/2007. (VI.01.) FVM rendelet, valamint a 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet szerint, nitrátérzékeny terület Jászárokszálláson található, amelyek helye, kiterjedése az egyes blokkok szintjén a MePAR böngészőből elérhető. Az előzőekre tekintettel a területhasználatokat úgy kell megtervezni és megvalósítani, hogy a talaj, a felszíni és a felszín alatti vizek elszennyeződése kizárható legyen.

Konkrét intézkedéseket és célkitűzéseket a tervezési alegység felszín alatti vizeire vonatkozóan a 2/6. táblázat tartalmazza.

2/6. táblázat: Konkrét intézkedések és célkitűzések a felszín alatti vizekre

A víztest neve	A víztest típusa	A víztest mennyiségi állapota	A víztest kémiai állapota	Felszín alatti víztől függő ökoszisztéma / és állapota	Környezeti célkitűzés
Jászság, Nagykunság	porózus	jó	jó	nincs	a jó állapot fenntartandó
Hevesi-dombság - Tarna-vízgyűjtő	sekély hegyvidéki	jó	jó	van / na.	a jó állapot fenntartandó
Hevesi-dombság - Tarna-vízgyűjtő	hegyvidéki	jó	jó	van / na.	a jó állapot fenntartandó

A felszín alatti vizekre vonatkozó célkitűzések, a felszín alatti vizek védelmére vonatkozó 2006/118/EK101irányelvben foglaltak szerint

- a felszín alatti vizek szennyeződésének korlátozása, illetve megakadályozása;
- a víztestek állapotromlásának megakadályozása;
- a víztestek jó mennyiségi és jó kémiai állapotának elérése;
- a szennyezettség fokozatos csökkentése, a szennyezettségi koncentráció bármely szignifikáns és tartós emelkedő tendenciájának megfordítása.

A vízügyi hatóság a Jászárokszállás Városi Vízmű és a Jászárokszállási Strandfürdő víztermelő kútjainak hidrogeológiai védőidomát és a vízbázisok belső védőterületeit a hozzá tartozó tiltásokkal és korlátozásokkal együtt a 2008. március 18-án kel, 745-1/2008. számú határozatával jelölte ki. A határozat tételesen felsorolja azokat az előírásokat és korlátozásokat, amelyek az egyes elérési időhöz tartozó hidrogeológiai védőidomok használatára vonatkoznak. A város közigazgatási területén, különös tekintettel a vízbázisok védőidomaira, bármilyen bányászati, ill. a fedő- vagy vízvezető réteget érintő egyéb tevékenység, pl. fúrás, új kút létesítése csak megfelelő tartalmú egyedi vizsgálat eredményétől függően engedélyezhető. A hidrogeológiai védőidomba tilos olyan létesítmény telepítése, amelynek jelenléte vagy üzeme a termelt víz minőségét, mennyiségét veszélyezteti, károsítja.

2.3 Talaj

Jászárokszállás természeti értékekben gazdag, jelentős tájképi és tájhasználati értékeket felmutató település. Talaja középkötött és erősen kötött, amely elsősorban a búza, kukorica, cukorrépa termesztésének kedvez. A megye nagy részén a talajok kialakulásában a víznek döntő szerepe volt (réti talajok). A relatív magasabb fekvésű jászsági területeken, ahol nem volt általános a vízborítás és a talajvíz is nagyobb mélységben maradt, kiváló termőképességű réti csernozjomok és mészlepedékes csernozjomok képződtek.

Réti csernozjom talajok

Kialakulásukra és tulajdonságaikra jellemző, hogy a csernozjom jellegű humusz-felhalmozódást gyenge vízhatás kíséri. A vízhatás lehet a talajvíz közelségének vagy a mélyedésekben összefutó belvíznek az eredménye. Ritka, de egyes helyeken tapasztalható eset, hogy a talajszelvények vízbősége s az ennek következményeként fellépő levegőtlensége a talaj agyagtartalmának függvénye. Bennük a vasmozgás nyomai is észlelhetők, rozsdás foltok, vasszeplők, erek alakjában. A humuszos szintek színe sötétebb, barnásfekete, fekete. Szerkezetük inkább szemcsés, sokszögű. Az egyes szintek egymás közötti átmenete élesebb és rövidebb. A csernozjom B-szintnek az A-szinthez viszonyított vastagsága a réti csernozjomokban kisebb. Kora tavasszal túlnedvesedésre hajlamos. Tápanyag-szolgáltató képessége a kedvező nitrogén-, foszfor- és káliumellátás miatt jó.

Réti talajok

A réti talajok főtípusába azokat a talajokat soroljuk, amelyek keletkezésében az időszakos túlnedvesedés játszott nagy szerepet. Ez lehet az időszakos felületi vízborításnak, vagy a közeli talajvíznek a következménye. A vízhatásra beálló levegőtlenség jellegzetes szervesanyag-képződést és az ásványi részek redukcióját váltja ki. A réti talajok tulajdonságait a tapadós humuszanyagokkal, a nehéz művelhetőséggel, a foszfor erős megkötődésével, valamint a nitrogén tavaszi nehéz feltáródásával jellemezhetjük. A réti talajokon a termés különösen nedves években kicsi, száraz években viszont jó.

A település talajainak genetikai típusok, valamint a fizikai féleség szerinti megoszlását az alábbi táblázatok mutatják be.

2/7. táblázat: genetikai talajtípusok megoszlása Jászárokszálláson (forrás: SZIE 2015)

Talajtípus	ha	%
Réti csernozjomok	3028,54	39,2
Mélyben sós réti csernozjomok	303,12	3,9
Réti szolonyecek	327,59	4,2
Réti talajok	4057,65	52,6
Összesen	7716,90	100,0

2/8. táblázat: Talajok fizikai féleségének megoszlása Jászárokszálláson (forrás: SZIE 2015)

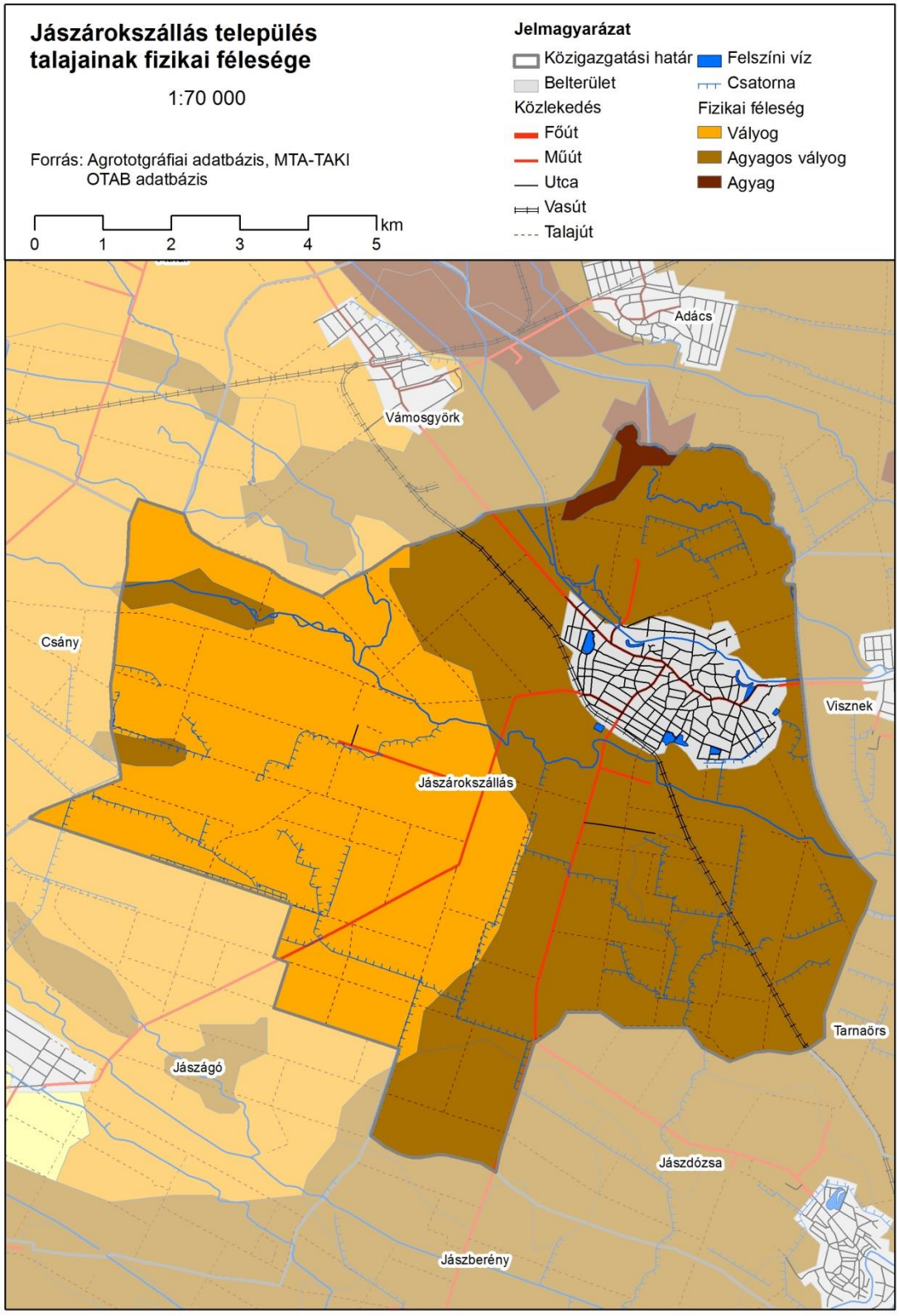
Fizikai féleség	ha	%
Vályog	3028,54	39,2
Agyagos vályog	4623,19	59,9
Agyag	65,17	0,8
Összesen	7716,91	100,0

Nem szabad a talajt hulladékkal és más módon szennyezni. Szilárd és folyékony kommunális, valamint technológiai hulladékot, az emberre és környezetére káros anyagot kizárólag jogszabályban, vagy hatósági rendelkezésben meghatározott módon és helyen szabad gyűjteni, szállítani, tárolni és ártalmatlanítani. A földön kizárólag olyan tevékenységek folytathatók, amelyek annak állapotában tartós károsodást nem idéznek elő. A település talajainak több mint a fele (52,6%) közepes víznyelésű és gyenge vízvezető-képességű, nagy vízraktározó és erősen víztartó talaj. A réti talajok hajlamosak a belvízképzésre.

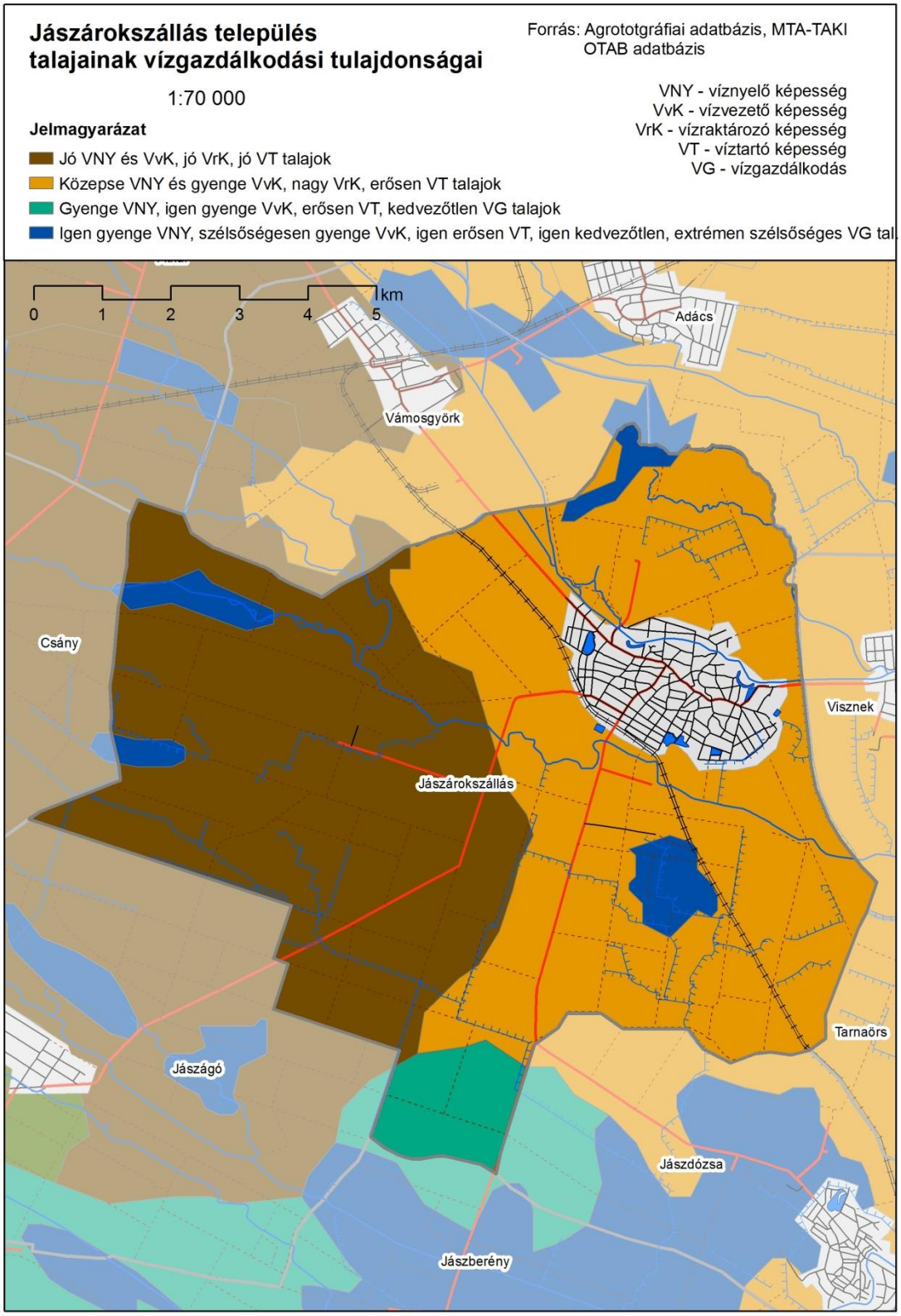
2/9. táblázat: Talajok vízgazdálkodás szerinti megoszlása Jászárokszálláson (forrás: SZIE 2015)

Vízgazdálkodási tulajdonságok	ha	%
Jó víznyelésű és vízvezető-képességű, jó vízraktározó-képességű, jó víztartó talajok	3028,544	39,2
Közepes víznyelésű és gyenge vízvezető-képességű, nagy vízraktározó-képességű, erősen víztartó talajok	4057,65	52,6
Gyenge víznyelésű, igen gyenge vízvezető-képességű, erősen víztartó, kedvezőtlen vízgazdálkodású talajok	303,12	3,9
Igen gyenge víznyelésű, szélsőségesen gyenge vízvezető-képességű, igen erősen víztartó, igen kedvezőtlen, extrémen szélsőséges vízgazdálkodású talajok	327,59	4,2
Összesen	7716,904	100,0

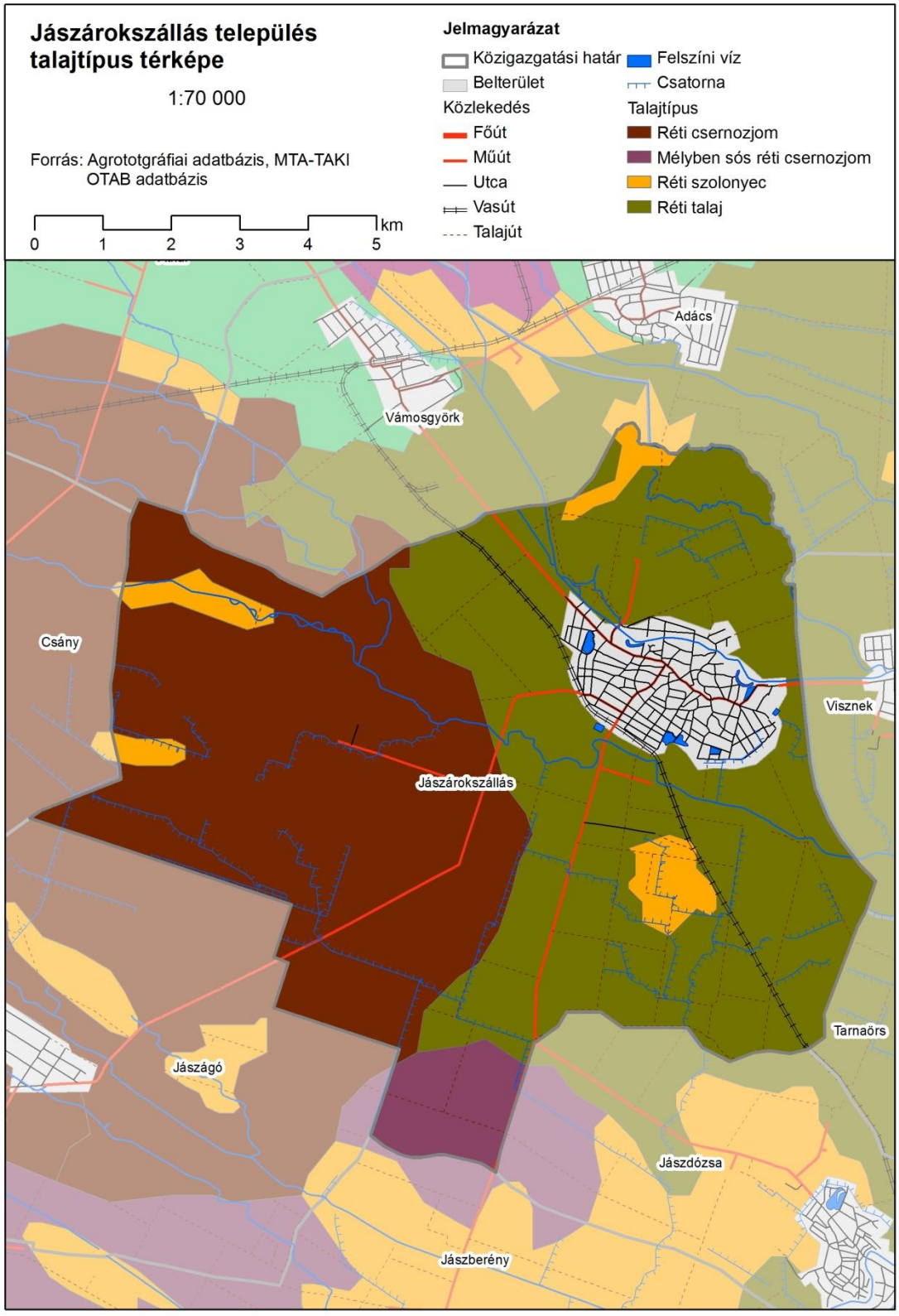
A talaj állapotának ismerete és az állapotváltozás nyomon követése kiemelten fontos feladat. E célból hozták létre a Környezetvédelmi Információs és Monitoring Rendszert, valamint ennek egy speciális alegységét, a *Talajvédelmi Információs és Monitoring Rendszert (TIM)*. A TIM országos mérőhálózata 1236 mérési pontot foglal magába, melyeket kisebb természetföldrajzi egységek reprezentatív területein jelölték ki, a jellemző talajsajátosságokat követve. Az 1236 pontból 865 található mezőgazdasági területen. A Jászárokszállás település talajainak fizikai féleségét az **5/a**, a talajok vízgazdálkodási tulajdonságait az **5/b** a genetikai talajtípusainak elhelyezkedését pedig az **5/c**, *térkép* szemlélteti.

5/a térkép: Jászárokszállás település talajainak fizikai félesége

5. /b térkép: Jászárokszállás település talajainak vízgazdálkodási tulajdonságai

5. /c térkép: Jászárokszállás település talajtípusai

2.4 Természeti környezet

A különböző életközösségek, geológiai, vízrajzi, tájképi értékek megóvásának leghatékonyabb eszközei a természetvédelmi területek. A védettségi kategóriákba egyrészt az élővilág táj- és természetvédelem szempontjából legértékesebb területeit jelölik, amelyek a területi érzékenységi kategória rendszerben a legérzékenyebbek. A védettség jogszabályokban, illetve védetté nyilvánítási határozatban rögzített tilalmakat, korlátozásokat jelent az adott területen, amely jelentősen befolyásolja e területek távlati terület felhasználását, hasznosítását.

Jászárokszállás településen országos jelentőségű egyedi jogszabállyal védett természeti terület nem található. A település a Hortobágyi Nemzeti Park igazgatási területén belül helyezkedik el, nemzeti parki védett terület azonban nincs a településen.

Az Európai Uniós természetvédelem legfontosabb eszközei a madárvédelmi **(79/409/EEC)** és az élőhely-védelmi **(92/43/EEC)** irányelv. A két jogszabály rendelkezései szerint kijelölt természetvédelmi területek közös európai rendszere a Natura 2000 hálózat. A Natura 2000 hálózat célja a közösségi szinten jelentős, veszélyeztetett növény- és állatfajok és élőhely típusok védelme, és ezen keresztül a biológiai sokféleség megőrzése és hosszú távú fennmaradásának biztosítása. A Natura 2000 hálózat kialakítása az Európai Unióhoz való csatlakozás egyik feltétele volt. Az irányelvek átültetése a magyar jogrendbe és a területek kijelölése a **275/2004. (X. 8.) Korm. r**endelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről kormányrendelettel történt meg. A Natura 2000 hálózat által érintett területek (különleges madárvédelmi területek és különleges természetmegőrzési területek) helyrajzi számainak átdolgozott listáját a **14/2010. (V.11.) KvVM r.** tartalmazza. A **269/2007. (X.18.) Korm. rendelet** a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályaival foglalkozik.

Különleges Természetmegőrzési Terület: olyan közösségi szempontból jelentős természeti értékekkel rendelkező terület, amely a 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 2. A) és 3. A) számú mellékletében meghatározott faj jelentős állománya, élőhelye, valamint rajta a 4. A) számú mellékletben meghatározott közösségi szempontból jelentős élőhelytípus található. Az irányelv, minthogy fő célja elősegíteni a biológiai sokféleség megőrzését a gazdasági, társadalmi, kulturális és regionális igények figyelembe vételével, hozzásegít egy közös cél, a fenntartható hasznosítás megvalósításához. A biológiai sokféleség megőrzése egyes esetekben megkívánja a folyamatos emberi beavatkozást, vagy egyáltalán az arra való ösztönzést. Európában a tagállamok területein a természetes élőhelyek továbbra is folyamatosan pusztulnak és a vadon élő fajoknak egyre növekvő száma válik fokozottan veszélyeztetetté; a veszélyeztetett élőhelyek, illetve fajok a Közösség természetes örökségét képezik, és a veszélyeztetés gyakran a határokon is átnyúlik, megőrzésük érdekében közösségi szinten szükséges lépéseket tenni. Amíg a gazdaságilag fejlettebb tagállamokban az élőhelyek rekonstrukciója, rehabilitációja kell hogy előtérbe kerüljön a Natura 2000-es területeken, addig az unió bővítésével érintett tagállamok többségében - így Magyarországon is - a kedvezőbb természeti állapotok illetve a gazdag élővilág fennmaradását szolgáló extenzív gazdálkodási módok fenntartására kell fektetni a hangsúlyt.

Az élőhely-védelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése szerint az egyes területek különös fontosságának – az angol szóhasználatból következően ún. prioritásoknak– a meghatározására alapvetően az egyes Natura 2000 területek különleges természetmegőrzési területté nyilvánítása esetében kerül sor, csakúgy mint a természetvédelmi célkitűzések megfogalmazására. A különleges természetmegőrzési területekre vonatkozó természetvédelmi intézkedések alapját többek között a természetvédelmi célkitűzések képezik, amelyek minden esetben az egyes területek kijelölésének alapjául szolgáló fajok és élőhely típusok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartását,megőrzését és helyreállítását célozzák meg.

Különleges madárvédelmi terület- Special Protection Area (SPA):

Jászság (HUHN10005)
A madártani jelentőséggel bíró terület nagysága: 16387 hektár. A terület státusza a Natura 2000 hálózaton belül: Különleges Madárvédelmi Terület - Special Protection Area (SPA)

Egyéb védettség: fontos madárélőhely (Important Bird Area - IBA) Dél-Heves - Jászság IBA; 57200 ha

Általános leírás: a Hajta és a Galga völgyében található füves puszták, vizes területek, erdőfoltok a Jászságban.

Madártani jellemzés: a Pusztai madárfajok szempontjából tartozik jelentős élőhelyeink közé, kiemelkedik parlagisas- és kerecsensólyom-állománya. Főként megfelelő vízborítottság esetén nagy számú vonuló és táplálkozó vízimadár fordul meg a területen.

Földhasználat: erdőgazdálkodás, mezőgazdaság (gyepgazdálkodás, szántóművelés), vadászat és vadgazdálkodás, vízgazdálkodás, nem hasznosított.

Veszélyeztető tényezők: erdősítés, madarak zavarása, mezőgazdasági művelés csökkenése, mezőgazdaság intenzitásának növelése, növényzet égetése, vízgazdálkodási problémák.

A kijelölés alapjául szolgáló fajok és állományuk:

- Parlagi sas (*Aquila heliaca*) 5 pár
- Kerecsensólyom (*Falco cherrug*) 5 pár

Fészkelőállomány: fekete gólya (0-2 pár), fehér gólya (18-28 pár), cigányréce (1-4 pár), barna kánya (0-1 pár), barna rétihéja (10-15 pár), hamvas rétihéja (2-4 pár), kék vércse (25-40 pár), gólyatöcs (4-53 pár), gulipán (5-45 pár), ugartyúk (2-5 pár), küszvágó csér (0-5 pár), réti fülesbagoly (2-3 pár), szalakóta (10 pár), tövisszúró gébics (150-200 pár), kis őrgébics (70-90 pár).

Jászárokszállás települést érintő helyrajzi számok listáját a **2. mellé**klet tartalmazza.

Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek:

Borsóhalmi-legelő (HUHN20076)

A jászárokszállási műút, az Ágói-patak és a Tarna által közrefogott területen található hajdani ártéri rét, melynek különösen gazdag mocsárréti vegetációja van. Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, lehetőség szerinti fejlesztése:

Élőhelyek: Pannon szikes sztyeppék és mocsarak
Fajok: Nagy szikibagoly (Gortyna borelii lunata). FOKOZOTTAN VÉDETT: Természetvédelmi értéke 100.000 Ft Európa-szerte megritkult, egyes területekről kipusztult faj. Az imágó augusztustól november elejéig rajzik. A lepkék a reggeli órákban kelnek ki, napközben a gyepszintben bújnak meg, majd sötétedéstől kezdenek repülni. Peték formájában telel át, amelyek április végén kezdenek kikelni és a hernyók három hétig a tápnövényük fiatal hajtásain és szárában élnek. Ezt követően lefúrják magukat a növény gyökérzetébe, ott élnek és táplálkoznak augusztus végéig, majd bebábozódnak.
Természetvédelmi célkitűzések (SDF 6.2 Management)

Specifikus célok és végrehajtandó intézkedések:

- A gyepek jelenlegi állapotának fenntartását, illetve javítását célzó legeltetési/kaszálási rendszer kidolgozása, kiemelten figyelembe véve a nagy szikibagoly élőhely igényeit (sziki kocsordos állományok megtartása).
- Bolygatott területek gyomirtó kaszálása, szükség esetén égetése.
- Inváziós és tájidegen fás- és lágyszárú fajok eltávolítása, folyamatos visszaszorítása.

Jelölő fajok:

- Közönséges ürge (Spermophilus citellus)
- Vöröshasú unka (Bombina bombina)
- Tarajos gőte (Triturus cristatus)
- Nagy szikibagyoly (Gortyna borelii lunata)
- Nagy szarvasbogár (Lucanus cervus)
- Kisfészkű aszat (Cirsium brachycephalum)

Jászárokszállási-szikesek (HUHN20073)

Kiemelt fontosságú cél a következő élőhely típusok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, lehetőség szerinti fejlesztése:

Élőhelyek: Pannon szikes sztyeppék és mocsarak

Faj: Euro-szibériai erdősztyep tölgyes

Specifikus célok és végrehajtandó intézkedések:

- A gyepek jelenlegi állapotának fenntartását, illetve javítását célzó legeltetési/kaszálási rendszer kidolgozása.
- Bolygatott területek gyomirtó kaszálása, szükség esetén égetése.
- Inváziós és tájidegen fás- és lágyszárú fajok eltávolítása, folyamatos visszaszorítása.
- Az erdőssztyep (sziki) tölgyes állományokban javasolt olyan erdőkezelési módszer bevezetése, mely a folyamatos erdőborítást biztosítja (tarvágás, teljes talaj előkészítés és tuskózás elhagyása).
- Idős (részben odvas) faegyedek és holt faanyag kellő arányú meghagyása.
- Az idegenhonos fafajú faültetvények fokozatos átalakítása őshonos fafajú, természetszerű erdőállományokká.

Jelölő fajok:

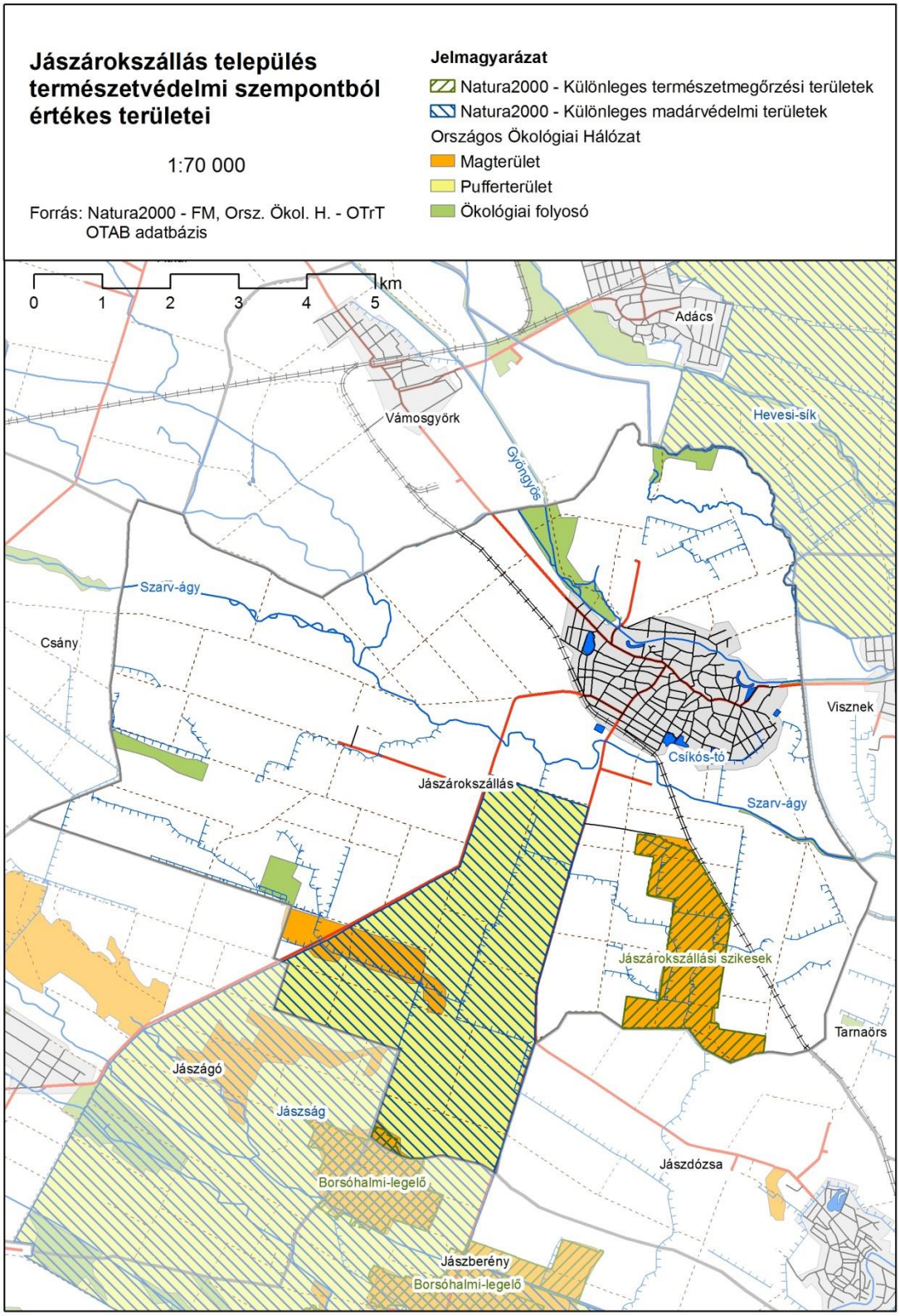
- Nagy hőscincér (Cerambyx cerdo)
- Skarlátbogár (Cucujus cinnaberinus)
- Nagy szikibagoly (Gortyna borelii lunata)
- Nagy szarvasbogár (Lucanus cervus)

2/10. táblázat: Jászárokszállás település természetvédelmi szempontból értékes területeinek nagysága (2016. év; forrás: SZIE)

Natura2000	ha
Jászárokszállási szikesek Különleges Természetmegőrzési Terület	289,65
Borsóhalmi-legelő Különleges Természetmegőrzési Terület	8,34
Jászság Különleges Madárvédelmi Terület	1300,64
Hevesi-sík Különleges Madárvédelmi Terület	0,52
Országos Ökológia Hálózat	
Magterület	434,43
Pufferterület	1202,29
Ökológiai folyosó	163,33

Jászárokszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének **20/2015. (IX.09.) önkormányzati rendelete** a táji-természeti és művi értékek, valamint a településkép helyi védelméről szól. A rendeletben a táji-természeti értékek védelme a település közigazgatási területén kiterjed a település táji környezetére; a hagyományos művelési módra; az itt található, jellegzetesen e vidékre jellemző természetes képződményekre és jellemző megjelenési formája okán annak tekinthető objektumokra; az élővilágra, a lokális ökoszisztémákra, egyedi tájértékekre. A védelem alá helyezést vagy a védelem megszüntetését bárki kezdeményezheti, illetve az eljárás hivatalból is megindítható. Az erre vonatkozó javaslatokat a Jászárokszállási Polgármesteri Hivatalhoz kell írásban benyújtani.

Jászárokszállás település természetvédelmi szempontból érétkes területeinek elhelyezkedését a **6. térkép** mutatja be.

6. térkép: Jászárokszállás település természetvédelmi szempontból érétkes területei

2.5 Épített környezet

Az Önkormányzat az építészeti örökségnek azon elemét, amelyek értéke alapján nem részesül országos védelemben, de sajátos megjelenésénél, jellegzetességénél, településképi vagy településszerkezeti értékénél fogva a település szempontjából kiemelkedő, hagyományt őriz, az ott élt emberek, közösségek munkáját és kultúráját híven tükrözi, - helyi védettség alá helyezi, azok a helyi építészeti örökség részét képezik. Az építészeti örökséghez tartozik a műemlék, a műemlék jellegű épület, a hozzá tartozó, ültetett fa, facsoportok, fasorok, terek, parkok, amelyek megóvása közérdek.

A városképet a természeti elemek mellett alapvetően az épített környezet határozza meg. Fontos feladatunk a különböző korokból ránk maradt építészeti alkotások megőrzése. Ezek a települések arculatának jellegzetes meghatározói, megfelelő védelmük közös érdekünk. Ez vonatkozik egy-egy épületre, jellegzetes utcasorokra, de a településkép egészére is. Ez alapján az épített környezet még fennmaradt egyedi értékeit helyi védettség alá kell helyezni, annak érdekében, hogy a település múltjának még meglévő, értékes elemei fennmaradjanak.

A település a kertes, kétbeltelkes, vagy istállós kertes településtípusok közé tartozik. Lényege, hogy a belső telken helyezkedik el a lakóház, kamra, disznó- és baromfi ól. A településmagot a kertek veszik körül, amelyeken a jószágok karámjai, boglyák és a verem állnak. A kertek később vagy beolvadtak a település szövetébe, vagy tanyákká alakultak. A falumag sajátos elrendezését, amely Jászárokszálláson is megfigyelhető, halmaztelepülésnek hívják. Ez a forma ősi, szabályozatlan, esetlegesen kialakult beépítési rendszer nyomait őrzi, s ez a későbbi telekelkerítések, utcavezetések tördeltségében, zegzugosságában mutatkozik meg. Az újabb-kori, csatlakozó beépítések már többnyire szabályos útvezetésűek. Jászárokszállás központjában a főutca, a Rákóczi u. két egymásba olvadó – Móczán Andor ill. Köztársaság – térben folytatódik. A nagy kiterjedésű, térsorrá bővülő utca építészeti sajátosságát a térsor délkeleti oldalán elhelyezkedő zárt térsarok adja. A zsákutcák általában az egykor nagyobb telkek felaprózódásával jöttek létre. Sajátos építészeti értéket képviselnek a saroképületek. Az utcakép jellegzetes eleme a lakóépületek keskeny utcai homlokzata, valamint a nagyon gyakran előforduló tömör deszka kerítés.

A belső magban a kis telek méretek nem teszik lehetővé a gazdálkodást. Jellegzetes beépítési rendszer az oldalhatáron álló, előkert nélküli épület. A hajdani állattartásra használt kertségi területek fokozatosan beépültek. A beépítésre a történeti városrészekben a viszonylagos egységesség jellemző.

A hajdani római-szarmata védelmi sánc, a Csörsz árok a település északi felén halad át.

Műemléki védelem alatt álló építmények:

- Fogadó (Széchenyi u. 104.)
- Jász-ház (Széchenyi u. 31.)
- Mária oszlop
- Római katolikus templom (Köztársaság tér)

Külső Fogadó

Kétszáz évvel ezelőtt ha valaki Vámosgyörk felől a Jászság felé vette útját, akarva vagy akaratlanul is belebotlott az árokszállási külső fogadó épületébe. Földszintes öreg ház kőkertes kapuval, udvarán híres árkádokkal a XVIII. században épült. Feljegyzések szerint: "Csárdás ház és postakocsi váltóállomás" nevet mondhatta magáénak. Itt a postakocsin érkező utasok lovat válthattak, étkezhettek és meg is szállhattak éjszakára. A postakürt ma is látható a boltíves kapubejáró felett. A fogadóhoz sok történet fűződik. Csete Balázs néprajzkutató gyűjtéséből tudjuk, hogy 1712-ben ebben a fogadóban szállt meg a svéd király, XII. Károly. Vendéglátó funkcióját az 1920-as években még megtartotta.

Az 1930-as években pénzügyőr-szakasz működött az épületben. Háború alatt szomorú, kegyetlen feladatot látott el, az apáti zsidók gettója volt. 1945 után alkalmi szállásnak számított, mindig volt átmeneti lakója egyik-másik helyiségének.

Az egykori öregcsárdában 1960-tól a Jászárokszállás Hímző és Háziipari Szövetkezet szőnyegszövői dolgoztak. Időközben a fogadó épületét műemlék jellegűnek minősítették. A rendszerváltás után a szövetkezetet felszámolták és egy vállalkozó megvásárolta a fogadót. Jelenleg 5 vendégszobája működik a fogadóban és egész évben fogad vendégeket. A Jászárokszállás Külső Fogadó hasonmása a Szentendrei Néprajzi Szabadtéri Múzeumában elkészült, mely az alföldi utcasor részét képezi.

Jász-ház (Tájház)

1994-ben nyitotta meg kapuit az épület, a benne lévő kiállítás egy módos gazda hagyományos berendezésű lakását mutatja be. Fésűs, előkertes beépítésű, földszintes, nyeregtetős épület, vízvetős deszkaoromzattal, udvari homlokzata előtt oszlopos tornáccal. A kertben nyeregtetős istálló, vízvetős deszkaoromzattal. Egytraktusos, tornácos alaprajz. Gerendás födémű helyiségek. A konyhában épített tűzhely, a hátsó szobában kemence. Az első szobában 19. század végi díszítőfestés. Építette a Bordás család. A telken istálló és földbesüllyesztett pince. Fésűs, előkertes beépítésű, földszintes, nyeregtetős épület vízvetős deszkaoromzattal, udvari homlokzatán oszlopos tornáccal. A kertben nyeregtetős istálló, vízvetős deszkaoromzattal. Népi műemlék.

Mária oszlop - 1783

Eredetileg a Főtéren állt. Egy árokszállási századforduló előtti állapotot mutató fotón egy gémeskút mellett láthatjuk. Akkor még a mai Nagy Fogadó helyén kis házacska állt. A község fejlődésével a Főteret jobban kihasználják, (a piac is ott volt sokáig), a Mária oszlopot a központba, de a forgalomból kieső templom melletti kis parkba, az Árpád tér 14. sz. épület elé viszik. Ma is ott található. Pethes András jászkapitány állíttatta 1783-ban. A szobor 1 méter magas szögletes posztamensen, az erre épült ion stílusú oszlopfejezetben a fél földgömb-alakkal tartja a kb. másfél méter magas szobrot, amint diadalmasan eltaposса a minden álnokság, gonoszság és bűn jelképét, a kígyófejet. A 217 éves barokk szobrot az időjárás komolyan megrongálta. A szobrot Záhorczik Nándor szobrász művész restaurálta.

Római Katolikus Templom

A város legfontosabb építészeti, történeti látnivalója a kívül-belül felújított barokk műemlék templom. A mai templom elődjét 1630-ban építették. Mai templomát 1761 és 1767 között építették a korábbi, szűknek bizonyult helyén. A költségek okán a templomtestet a korábbi épület tornyához

csatlakoztatták. 1787-ben egy torony került a homlokzatra copf stílusú kapuzattal. Maga az épület barokk stílusú, egyhajós, öt boltszakaszos. A külső majdnem teljesen dísztelen, csak az oromzat barokk kőszobor alakjai és az említetten kívül a két oldalsó kapuzata érdemel említést. Az egyszerű külső mellett gazdag enteriőrt találunk. A cseh süvegboltozatos mezőket hevederívek és vaskos, három részes párkánnyal koronázott falpillérek választják el egymástól. Megemlítendő, hogy a boltozati harántívek ilyen nagy tereknél ritka módon nem félkör-, hanem kosárívesek, amely szerkezeti merészséget is mutat. A belső egységes barokk összhatású. Értéke még a templomnak a barokk orgona a háromnyílásos karzaton.

Jászárokszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének **20/2015. (IX.09.) önkormányzati rendelete** a táji-természeti és művi értékek, valamint a településkép helyi védelméről szól. A művi értékek védelme a település közigazgatási területén kiterjed azokra a mesterséges létesítményekre, amelyek megőrzendő építészeti, települési, néprajzi, történeti, képző- vagy iparművészeti értéket hordoznak.

A védelem a település területének egészére vagy összefüggő részére, valamint egyes építményekre, illetve azok részleteire terjedhet ki.

A területi jellegű védelem típusai (övezetek):

a) É1 típus: utcaképi védelem,
b) É2 típus: településszerkezeti védelem,
c) É3 típus: településképi védelem,
d) É4 típus: településkarakter védelme,
e) É5 típus: műemléki védelem alatt álló terület, illetve építmény környezetének védelme.

Az egyedi jellegű védelem típusai:

a) É6 típus: építmény, építmény-részlet védelme,
b) É7 típus: műalkotás (szobor, utcabútor, térburkolat) védelme.

A védelem alá helyezést vagy a védelem megszüntetését bárki kezdeményezheti, illetve az eljárás hivatalból is megindítható. Az erre vonatkozó javaslatokat a Polgármesteri Hivatalhoz kell írásban benyújtani. A művi érték fenntartásról, védelméről, az ehhez szükséges műszaki berendezések (figyelmeztető tábla, kerítés, stb.) létesítéséről annak a földrészletnek a tulajdonosa köteles gondoskodni, ahol a művi érték található.

2.6 Éghajlatváltozás

Az üvegházhatású gázok és aeroszolok légköri mennyiségének, a napsugárzásnak és a földfelszín tulajdonságainak változásai megváltoztatják az éghajlati rendszer energia-egyensúlyát. A légkör üvegház-hatásának antropogén tevékenység okozta erősödése miatt a jövő században a Föld hőmérséklete magasabbra emelkedhet, mint a történelem során valaha. A CO_2 koncentráció előrebecsült értéktartománya 540 és 970 ppm közé fog esni a 21. század végére. Ez a legkedvezőbb esetben csak 1,4°C-os, legrosszabb esetben 5,8°C-os hőmérsékletemelkedést okoz.

Igen valószínű, hogy a forró extrémitások, a hőhullámok és a nagy csapadékok száma meg fog növekedni. Várhatóan emelkedni fog a hőhullámok gyakorisága, intenzitása és időtartama is, míg a téli szélsőségek (hideg és fagyos napok száma) előfordulása várhatóan csökkeni fog.

Fontos szerep hárul az önkormányzatra az éghajlatváltozásból adódó problémák kezelésében.

Az emberi egészség megóvásának, a szervezet alkalmazkodásának egyik fő komponense a tájékoztatás és lakossági felkészítés területe, valamint az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése. A hőségtervek kidolgozása, az oltási gyakorlat felülvizsgálata, az érzékeny csoport számára speciális ellátás biztosításának kidolgozása, továbbá a városi „hőségzónák” kijelölése a háttérapparátus feladata.

2.7 Környezet-egészségügy

Az élőlény –így az ember is- és környezete szoros kölcsönhatásban áll egymással. Lényegében megállapítható az a tény, hogy minden környezeti elem szennyezettsége hatással van az emberi szervezet egészségére. Manapság nagyon sokan a takarékosság jegyében visszaállították a régi kályháikat, és fűtenek szénnel, fával és egyéb tüzelésre alkalmasnak vélt anyagokkal. A tendencia kissé visszafelé fordítja az időt, elfelejtve, hogy ezen anyagok égetésekor keletkező füst igen nagymértékben egészségkárosító lehet. A fahulladékok nagy része különböző gyanta és lakk maradványok mellett faanyagvédő anyagokat – biocidokat – is tartalmazhat, amelyekből a nem tökéletes égés során egészségkárosító anyagok szabadulnak fel. A műanyag zacskók, eldobható műanyag palackok képezik a háztartási hulladék legnagyobb részét. Ha elégetjük őket, szennyezik a környezetet, és károsíthatják az egészségünket, rákkeltő, bőr- és szemirritációt okozó, a légző- és immunrendszert, és a vérképző szerveket súlyosan károsító vegyületetek szabadulnak fel. A hulladékok égetésekor egyrészt számolhatunk az anyagi összetételből eredő káros anyag kibocsátással, másrészt azonban figyelembe kell venni a relatíve alacsony égetési hőmérsékletnél keletkező illetve felszabaduló káros melléktermékek jelenlétét is. A háztartási hulladék anyagok égetése során általában keletkezik szén-monoxid, széndioxid, hidrogénklorid, hidrogén-fluorid illetve számos egyéb, irritáló, maró hatású és rákkeltő szerves anyag. A dioxin, a furán származékok, valamint a füsttel szétszóródó fémek (pl. a kadmium, cink, arzén, higany, nikkel, ólom, króm stb.) az égés során keletkező porral leülepszik a talajra, a növényre, és a tápláléklánc révén bejut az emberi szervezetbe. PVC (műanyag flakonok, háztartási, gyógyszerészeti, kozmetikai termékek, gyerekjátékok stb.) égetése során szén-monoxid, vinil-klorid, dioxinok, klórozott furánok és sósav gáz

képződésével kell számolnunk. Poliuretán égetésekor sárga füstfelhők jönnek létre, amik hidrogén-cianidot és foszgént tartalmaznak. Fehérített papír (pizzás dobozok, mélyhűtött ételek dobozai) égetésekor halogénezett szénhidrogének jutnak a légkörbe és ezek a vegyületek leukémiát okozhatnak. Papír és karton égetésekor a felíratok toxikus fém tartalma szennyezi a környezeti levegőt. Régi farostlemez hulladékok elégetése során arzén és króm kibocsátással kell számolni.

Az avar égetése során nagy mennyiségben keletkezik szén-monoxid, aeroszol részecskék (PM), nitrogén-oxidok és különféle szénhidrogének (metil-etil-keton, etilbenzol, sztirén, fenol, dibenzo-furán, benz[a]pirén). Megoldás lehet a komposztálás: valamennyi kerti hulladék és avar komposztálható. A komposztálás során elkerüljük a hatalmas légszennyezést, értékes humuszhoz, növényi trágyához jutunk. A komposztálás folyamata általában 1 év, de bizonyos növények komposztálása éveket vehet igénybe.

Szállópor (PM10)

A szilárd részecskék az égetés talán egyik legkritikusabb légszennyező anyagai. A szálló por a levegőben szuszpendált szilárd és /vagy folyékony részecskék elegye. A szálló port szemcsemérete alapján két nagy csoportra lehet bontani: a 10 mikrométer átmérőjű szemcséket durva részecskéknek (PM10) nevezik, ezek a szemcsék az alsó légutakba jutnak le. A 2,5 mikrométernél kisebb átmérőjű, „finom” porszemcsék (PM2,5) alkotják az egészségkárosító hatás szempontjából jelentősebb frakciót, ezek már lejutnak a tüdő léghólyagocskáiba is. A szálló por koncentráció rövid távú emelkedése izgatja a nyálkahártyákat, köhögést és nehézlégzést válthat ki. A tüdőben felszívódva gyulladásos folyamatot indíthat el, aminek következtében növekszik a vér alvadékonysága, vérrögösödés léphet fel.

A levegő-higiénés index legmagasabb, „veszélyes” kategóriájában az összes halálok miatti halálozás is növekedhet. A kültéri levegő szálló por tartalmának hosszú távú hatásai a következők: a várható élettartam jelentős csökkenése a szív- és érrendszeri, a légzőszervi betegségek, valamint a tüdőrák miatti halálozás növekedése következtében. Meg kell jegyezni, a szálló por még a legalacsonyabb koncentrációban is káros. További problémát jelent, hogy a szálló porok felületéhez toxikus szennyezőanyagok kötődhetnek. Ilyenek a dioxinok, a policiklikus szénhidrogének (PAH-ok), a nehézfémek, stb. A PAH-ok 95 százaléka a finomszemcsés anyagokhoz (PM2.5) kötődik. Egyes PAH-ok nem csak toxikusak, hanem karcinogének is és becslések szerint a tüdőrák kockázatát 7,8-szeresére növelik.

Nitrogén-oxidok

Az égetés során a levegő és a hulladék nitrogén tartalmának oxidációjából származik. A nitrogén-oxidok nagyon reakcióképes gázok, melyek kulcsszerepet játszanak az ózon és a fotokémiai szmog egyéb összetevőinek keletkezésében. A kén-dioxid mellett meghatározó a szerepük a savas esők kialakulásában is, és így az erdők pusztulásában. A nitrogén-oxidok légzőszervi megbetegedésekkel és tüdőproblémákkal hozhatók összefüggésbe. Vizsgálatok szerint, azon gyermekek körében, akik magasabb nitrogén-oxid koncentrációnak vannak kitéve, csökkent légzésfunkció tapasztalható. Állatkísérletek alapján a nitrogén-oxidok magas koncentrációja meggyorsíthatja a rákos megbetegedések lefolyását.

Kén-dioxid

A kén-dioxid klasszikus szennyezőanyagnak nevezhető, mivel egészségkárosító hatása már a szénre alapozott ipari forradalom elterjedése óta megfigyelhető, kibocsátása a hulladékban lévő kéntartalom függvénye. Alapvető szerepet játszik a savas-esők kialakulásában. Különösen veszélyes a vízi élővilágra nézve. A kéndioxid környezet-egészségügyi hatásai már régóta ismertek. A magas koncentrációjú kén-dioxid belégzése esetén a légutak görcsös állapota alakul ki. Az asztmában szenvedők hevesebben reagálnak, mint az egészséges emberek. A kén dioxid izgatja a légző rendszert, hörgő összehúzódást, krónikus hörghurutot és csökkent légzésfunkciót okoz.

Szén-monoxid (CO)

A szén-monoxid színtelen és szagtalan, redukáló hatású gáz, a szénvegyületek tökéletlen égése során képződik. Mind zárt térben, mind szabad levegőn kockázati tényező. Zárt térben fokozottan veszélyes, hiszen ott könnyen földúsulhat. A szén-monoxid gyengíti a vér oxigénszállító képességét, oxigénhiányos állapot kialakulását okozhatja. A szén-monoxid mérgezés tünetei a fejfájás, hányás, súlyos esetekben eszméletvesztés és halál - bár a rövid ideig tartó expozíció hatása visszafordítható. Az idült hatások tünetei: fejfájás, szédülés, álmatlanság, szívtáji fájdalmak, idegrendszeri tünetek, a szívinfarktus gyakoriságának növekedése. A halálos CO mennyiség függ a kortól, az általános egészségi állapottól (különösen veszélyes szívbetegség esetén) és az érintett személy aktuális oxigénszükségletétől. Kétségtelen és egyértelmű mérgező hatása ellenére napjainkig csupán sejtették, hogy koncentráció-változásai szabad levegőn is károsak az egészségre. Újabban kimutatták, hogy a szívroham miatt kórházba szállított betegeknél, akiknél a roham valószínű okaként a levegőben található aeroszol részecskék koncentrációjának a változását jelölték meg, az szignifikánsan összekapcsolható a CO-koncentrácó változásaival is. Ez utóbbi viszont feltételezi, hogy a CO már alacsony koncentrációban is veszélyes lehet, s hogy a korábban gondoltnál jóval több elhalálozás a szabad levegő CO-koncentrációjának az ingadozásaira vezethető vissza.

Allergén növények

A külső és belsőtéri biológiai légszennyezők, elsősorban a rendkívül allergén parlagfű pollen magas koncentrációját is fontos kockázati tényezőnek kell tekinteni. A zöldterületek, valamint növényzet ápolásáról és az idényszerű növényvédelmi munkálatok elvégzéséről, valamint a gyom- és allergiát okozó növények, különösen a virágzó parlagfű mentesítéséről a tulajdonosok, kezelők, használók, bérlők kötelesek gondoskodni. A parlagfű irtásáról folyamatosan, legkésőbb virágzás előtt, az időjárástól függő gyakorisággal kell gondoskodni. A területen található allergén, lágyszárú növények gyomirtását a lehetséges eszközök (mechanikus, kémiai, agrotechnikai), illetve engedélyezett készítmények (herbicidek) felhasználásával kell elvégezni.

Fényszennyezés

Sajnos napjaink egyik modern kori problémájává nőtte ki magát a fényszennyezés. Fényszennyezésnek nevezzük az esti égbolt mesterséges fényforrásokkal történő fölösleges, energiapazarló és környezetkárosító megvilágítását. Az ökológiai szempontokat figyelmen kívül hagyó, hatalmas mennyiségben elhelyezett világítótestek nagyon gyors terjedése maga után vonta a lakott területeken élő emberek és a várostól távoli természeti környezet fényterhelésének rohamos emelkedését. Az állandósuló fényszennyezés egészségügyi, közlekedésbiztonsági, ökológiai és tájvédelmi szempontból is kockázatot jelent.

3. SWOT analízis

Az erősségek közé elsősorban a szorosabban vett környezetvédelmi pozitív, belsőtendenciák, az adottságként meglévő természeti erőforrások és környezeti értékek, valamint az azokat fenntartó folyamatok kerültek. A gyengeségek között a szorosabban vett környezetvédelmi negatív, belsőtendenciákat gyengítő, létező környezeti problémák, a környezetre, a természetre, tájra, illetve azok állapotára ható folyamatok szerepelnek.

A lehetőségek azokat a külső és pozitív meghatározottságú igényeket és tendenciákat, meglévőhatásokat mutatják be, amelyek a szorosabban vett környezetvédelem területén értelmezett erősségeken kívül esnek, de azokhoz és a környezet állapotának javulásához képesek hozzájárulni.

A külső értelemben vett veszélyekben bemutatott negatív állapotok, trendek a lehetőségekkel ellentétesen hatva csökkentik vagy károsan befolyásolják a környezeti eredményeket és összességében a környezeti állapotot.

BELSŐ TÉNYEZŐK - ERŐSSÉGEK	**BELSŐ TÉNYEZŐK - GYENGESÉGEK**
❑ Megfelelő szinten kiépített a víz-, a gáz-, és elektromos hálózat. ❑ A közüzemi vízellátásba bekapcsolt lakások kb. 91%-a rá van kötve a csatornahálózatra. ❑ A lakossági szilárd hulladék a jásztelki környezetkímélő, műszakilag megfelelő szigetelt lerakóba jut (REGIO-KOM). ❑ Jelentős Natura 2000 területek (Jászság, Borsóhalmi-legelő, Jászárokszállási-szikesek) ❑ Évek óta működik a szelektív hulladékgyűjtés rendszere (13 db gyűjtősziget). Bevezetésre került a házhoz menő szelektív gyűjtés és a hulladékgyűjtő udvar is. ❑ A településen a zöldterületek gondozottak, ápoltak. ❑ Turisztikai adottságok (Termál- és strandfürdő). ❑ A kerékpárút hálózat bővítése sikeresen lezajlott, újabb bővítés, illetve felújítások várhatók. ❑ Nem jelentős a személy-gépjármű forgalom a település útjain (3203,3205,3231) ❑ A településen nitrát-érzékeny terület nem található. A terület felszín alatti víz szempontjából kevésbé érzékeny területen található. ❑ A szolgáltatott ivóvíz kiváló minőségű, egyetlen paraméter sincs határérték felett.	❑ A településen nem található légszennyezettséget mérő manuális mérőállomás, így a légszennyezettségi állapotokról nincs megfelelő információ. ❑ A csapadékvíz-elvezető hálózat kiépítettsége csak részben megfelelő. ❑ Jelentős mértékű a bel- és árvíz veszélyeztetettség (Szarv-ágy patak). ❑ Országos jelentőségű egyedi jogszabállyal védett természeti terület nem található a településen. ❑ Az Ipari Parkban több légszennyezőanyag kibocsátással rendelkező cég is üzemel. ❑ Az ipari cégek energiafogyasztásának az aránya a teljes fogyasztáson beül (gáz 39%-a, elektromos áram 69%-a ipari felhasználású 2015-ben.). ❑ Az ipari cégek hulladék termelése. ❑ A tisztított szennyvíz BOI_5 értéke időnként határérték feletti eredményeket produkál. ❑ A várost átszelő 3203 sz. úton jelentős a kamion forgalom.

KÜLSŐ TÉNYEZŐK- LEHETŐSÉGEK	KÜLSŐ TÉNYEZŐK - VESZÉLYEK
❑ Ökológiai adottságoknak legjobban megfelelő talajhasználat bővítése. ❑ Intenzív talajhasználat felváltása hagyományos, tájba illő gazdálkodási módokkal. ❑ Korszerű, környezetet kevésbé károsító energiahordozók racionális felhasználása. ❑ A csatorna rácsatlakozások számának növelése. ❑ Megújuló energiaforrások hasznosítása. ❑ Zöldfelület-fejlesztés, - rendezés. ❑ A belvízelvezetés, árvízvédelem fejlesztése. ❑ A szilárd burkolatú utak folyamatos karbantartása, felújítása. Földutak aszfaltozása.	❑ Az utak romló állapota és a rendszeres karbantartás hiánya. ❑ Az árvízvédelmi fejlesztés és a csapadékcsatorna-hálózat bővítésének elmaradása esetén ár- és belvízveszély, szélsőséges időjárási körülmények esetén elöntések várhatók. ❑ A forráshiány miatt a környezetvédelmi beruházások háttérbe szorulhatnak.

4. Jövőkép

Jászárokszállás város hosszú távú jövőképe az Országgyűlés által 2013 tavaszán a 18/2013. (III.28.) OGY határozattal elfogadott Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiához igazodik.

A település jövőképét a négy alapvető erőforrás

- az emberi (humán),
- a társadalmi,
- a természeti
- és a gazdasági erőforrások

fényében fogalmazza meg.

Ennek a jövőképnek az elsődleges tényezője „egy olyan harmonikus, értékkövető és értékőrző helyi közösség, melyben a boldogulás alapja – az anyagi értékek mellett – az értékteremtő munka, az egészség, a tudás, az erkölcs (mely többek között hiten, bizalmon és tiszteleten alapul), valamint a család, közösség és az összetartozás, továbbá a globális felelősségvállalás”.

Ebben az értékrendben a mértékletesség és a takarékosság, az értékalapú gondolkodás és cselekvés, illetve a megtakarítás fontosabb a fogyasztásnál.

A környezet- és természetvédelemhez közvetlenül kapcsolódva a következők kerültek megfogalmazásra a jövőképben:

„A gazdaság az ökológiai korlátain belül működik. A fenntartható fejlődés a természeti erőforrásokkal való olyan tartós, értékvédő gazdálkodást jelent, amely lehetővé teszi az emberek boldogulását anélkül, hogy a gazdasági fejlődés lerombolná a sokféleséget, a komplexitást és az ökoszisztéma-szolgáltatásokat. Az emberek tisztelik a természetet, természeti értékeinket, a helyi közösségek felismerik a rendelkezésükre álló természeti erőforrásokból adódó lehetőségeiket, termelésüket, energiafelhasználásukat és fogyasztásukat erre alapozva szervezik meg. A lokális ökológiai problémákra, kihívásokra a helyi közösség és önkormányzat ad választ.”

Az Európai Unió jelenlegi környezetpolitikájának alapját jelentő 7EAP is megfogalmazza a maga jövőképét az Unió mint egység és tagországai számára. A gyakorlatias megközelítésű jövőkép értelmében „2050-ben jólétben, bolygónk ökológiai korlátait tiszteletben tartva élünk. Jólétünk és egészséges környezetünk egy olyan innovatív és körkörös gazdaságból származik, amelyben semmi nem megy veszendőbe, és amelyben a természeti erőforrásokkal való gazdálkodás fenntartható módon folyik, a biodiverzitást pedig társadalmunk ellenálló képességét fokozva védjük, értékeljük és helyreállítjuk. Karbonszegény növekedésünk már régóta független erőforrás-felhasználásunktól.”

E két meghatározó jövőkép már önmagában is egyértelmű alapot jelent a Program jövőképének megfogalmazásához.

5. Célok, célkitűzések

Az átfogó célokhoz rendelten kell meghatározni a cselekvési irányokat, intézkedéseket és a végrehajtás eszközeit. Az startégiai célkitűzések elérését a tematikus akció Programokban meghatározott fő célkitűzések, célok, intézkedések és cselekvési Programok meghatározása teszi lehetővé. A szükséges intézkedésekhez azonban nem minden esetben kapcsolódik cselekvési Program. Ez függ a település jövőképétől, forráslehetőségeitől, stb. A Program jövőbeli felülvizsgálata során azonban újabb cselekvési Programok kapcsolódhatnak be a tervezésbe. A Program végrehajtásának operatív szintjén a környezetvédelmi szempontok horizontális érvényesítése szükséges. A környezetvédelmi infrastruktúrák teljes kiépítése, a szennyező anyagok környezetbe való jutásának megakadályozása akár a keletkezésük megszüntetésével (cső eleji technológiák) a vízbázisok, a természeti területek, zöldfelületek hathatósabb védelme, a természetvédelem megerősítése, illetve további kiterjesztése, az egészségesebb társadalom felé tett elsőrangú lépés lehet.

A Program céljainak meghatározása a SWOT elemzés megállapításainak figyelembe vételével történt.

A PROGRAM átfogó célkitűzése:

- ***hozzájárulni a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek megteremtéséhez***

Stratégiai célkitűzések:

- Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása.
- Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata.
- Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése.

5.1 Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása

5.1.1 Levegőminőség javítása

A jó minőségű levegő az egészséges környezet alapeleme. A szennyezett levegőemberi egészséget, vegetációt, épített környezetet károsító hatása régóta ismert. A szennyezettség okozta betegségek gyógykezelési igénye, a fellépő terméscsökkenés, az épített környezet károsodása és az egyéb környezeti károk költségeinek fedezete komoly terhet jelent a lakosság egészének, ezért a levegőminőség javítására irányuló intézkedések társadalmi szinten valós gazdasági haszonnal járnak.

Célok:

- Légszennyezettség kialakulásának megelőzése
- A levegőminőségének védelme: a szennyezettség csökkentése.
- A légszennyező anyagok összkibocsátásának csökkentése

5.1.2 Zajterhelés csökkentése

A hosszú időn keresztül jelentős zajhatásnak kitett személyeknél a hallási problémákon túl akár keringési betegségek is felléphetnek. A zajos környezet továbbá nehezíti a koncentrációt, befolyásolja az alvásminőséget, így teljesítménycsökkenéshez, valamint az életminőség romlásához vezet.

A településeken a lakosság számára veszélyes vagy károsító zajterhelések csökkentését aktív vagy passzív módon, különböző műszaki megoldással, adminisztratív eszközzel, illetve ezek kombinált alkalmazásával lehet biztosítani. Új létesítmények esetében rendkívüli fontossággal bír a zajvédelmi szempontok figyelembevétele már a tervezés során. A településrendezés eszközei hosszú távon determinálják az érintett lakosság zajterhelési viszonyait.

Célok:

- A stratégiai küszöbértékek (egész napra számított átlagos zajterhelés (Lden) 63 dB, az éjjeli (Léjjel) 55 dB) feletti zajterheléssel érintett lakosok számának csökkentése a közlekedési létesítmények mentén, melyen belül elsőbbséget kell élvezzen az Lden = 73 dB, Léjjel = 65 dB stratégiai küszöbértékeket meghaladó zajterhelésű területek zajcsökkentése.
- A határérték feletti zajterhelés megszüntetése az ipari és szolgáltató létesítmények környezetében.

5.1.3 Ivóvízminőség javítása

A lakosság ivóvízzel való ellátása a legfontosabb közszolgáltatások egyike, mely nélkülözhetetlen emberi szükségletet és társadalmi-közegészségügyi igényt elégít ki. A település ivóvízellátása mennyiségi szempontból rendezett, további fejlesztésre elsősorban vízbiztonsági, vízminőségi téren van szükség. A vízellátó rendszerek műszaki karbantartásának elmaradása a szolgáltatott ivóvíz mikrobiológiai és/vagy kémiai szennyeződését, ezzel a fogyasztói kockázatok növekedését és esetenként megbetegedést okozhat. Az elosztóhálózatok felújításának elmaradása a szolgáltatás biztonságát is veszélyeztetheti.

Célok:

- Ivóvíz-minőségének javítása
- A közüzemi ivóvízellátás közszolgáltatás biztonságának növelése, a vízkészleteket pazarló és többletköltségekkel járó hálózati veszteségek csökkentése.
- Egészséges ivóvízhez jutás biztosítása minden lakos számára.

5.1.4 Szennyvízelvezetés- és tisztítás

A településen keletkező szennyvizek elvezetése és tisztítása a lakosság életminőségének javításához, a közegészségügyi szempontok érvényesítéséhez, a környezet védelméhez, valamint a gazdaság fejlesztéséhez egyaránt hozzájárul.

Célok:

- A szennyvízkezelés működtetése és fejlesztése.
- Az összegyűjtött szennyvizek 100%-ának legalább biológiai fokozatú tisztítása
- A tisztított szennyvíz minőségi követelményeinek a befogadó VKI konform vízminőségi követelményei szerinti megállapítása.
- A szennyvíz és a szennyvíziszap mezőgazdasági hasznosítása, a környezeti kockázatok csökkentése.

5.1.5 Környezet és egészség

A települési környezetben kialakuló légszennyezettség csökkentése fontos feladat; ezzel szemben a beltéri levegőminőség egészségre gyakorolt hatásának jelentősége még nem kellően ismert a lakosság körében. Amellett, hogy a környezeti levegő minősége alapvetően befolyásolja a belsőterek levegőjének minőségét, számos olyan szennyezőanyag lehet jelen a belsőtéri levegőben, amely a belsőterekben termelődik (pl. égéstermékek) vagy ott szabadul fel (pl. illékony szerves szennyezők). Tekintettel arra, hogy az ember életének legnagyobb részét zárt terekben tölti, az ott előforduló szennyezőanyagok egészségkárosító hatásának megismerése és feltárása alapvető fontosságú a szennyező források kiküszöbölése és az egészségkárosító hatások megelőzése szempontjából.

A legtöbb tünetet kiváltó allergének közül az első helyen a rendkívül erősen allergizáló pollent termelő parlagfű áll. Az elmúlt évek jogszabályi változásai, a következetes ellenőrzés és a hatósági szankcionálás eredményeként érezhetően csökkent a parlagfűvel fertőzött terület. A levegő allergén virágpor tartalma azonban nem mutat lineáris csökkenést a parlagfű területcsökkenésével, mivel a

növény pollenképzése igen intenzív. A parlagfű-mentes környezet fenntartása folyamatosan igényli a hatóság következetes, intenzív közreműködését. A pollenkoncentráció előrejelzése pedig elősegíti az információhoz jutást a gyógyítás és megelőzés javítása érdekében.

Az éghajlatváltozással összefüggésben potenciálisan növekszik az UV sugárzásnak való kitettség (ami bőr- és szembetegségeket okozhat). A hőhullámok alatt jelentősen növekedhet a légszennyezettség, elsősorban a talajközeli ózonkoncentráció emelkedésére lehet számítani. A leginkább sérülékenyek a krónikus betegségekben szenvedők, illetve a 65 éven felüliek csoportja.

Az emberi és a technikai civilizáció gyors fejlődése oda vezetett, hogy annak a fénynek a mennyisége, amit a városok pazarló világítása jelent, közvetlen környezetkárosító tényezővé vált. Fényszennyezésnek nevezzük az esti égbolt mesterséges fényforrásokkal történő fölösleges, energiapazarló és környezetkárosító megvilágítását, aminek a mértékét csökkenteni szükséges.

Célok:

- A sérülékeny csoportok, különösen a gyermekek védelmének biztosítása a beltéri levegőminőséggel
- A beltéri levegőterheltségi szint csökkentése.
- A biológiai allergének okozta egészségi kockázat csökkentése.
- A klímaváltozás hatásaival szembeni védekezésben a megelőzés szerepének fokozatos növelése a beavatkozás (mentés, betegellátás, rehabilitáció) súlyához képest.
- Mesterséges fény környezeti ártalmainak csökkentése.

5.1.6 Zöldfelületek védelme

A település zöldfelületi hálózata magában foglalja a növényzettel fedett összes földfelszíni területet (pl. zöldterület, erdőterület, parkok és magánkertek) és a vonalas jellegű zöldfolyosókat (pl. fasorok, vízfolyásokat kísérő (zöld)folyosók), valamint a földfelszínhez nem kötődő növényzettel borított felületeket is (pl. homlokzati sövények, tetőkertek). A vízfelületekkel együtt része a település biológiailag aktív felületének.

A település belterületén élők életkörülményeit a biológiailag aktív felületek nagymértékben befolyásolják: a víz- és zöldfelületek hatással vannak a városklímára – ezen belül is a levegő páratartalmára, hőháztartására (városi hőszigetekre) –, a talajvízháztartásra, a levegőminőségre, valamint magára az emberre is.

A zöldfelületi rendszer fejlesztése nem „csupán” városökológiai, környezetvédelmi, településesztétikai kérdés, hanem a zöldfelületekkel kapcsolatos előnyök a település élhetőségének javításán keresztül a település népességmegtartó és egészségmegőrző, rekreációs erejét, a versenyképességét, a lakás és telekárakat is jelentősen befolyásoló gazdasági tényező is. A zöldfelület az önkormányzati vagyon része. Annak érdekében, hogy a települési zöldfelületek elláthassák összetett funkciójukat, mind mennyiségi mind minőségi szempontból további fejlesztések szükségesek.

Célok:

- A zöldfelületi elemek minőségi és mennyiségi fejlesztése.
- A zöldfelületi funkciók színvonalának emelése.

5.2 Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata

5.2.1 Természet- és tájvédelem

Az éghajlat változása, a társadalom folyamatosan növekvő terület-, energia- és anyagigénye miatt a természeti környezet és az élőrendszerek egyre súlyosabb terheléseknek vannak kitéve. Az élőhelyek feldarabolódását jelentős mértékben a közlekedési infrastruktúra, és a területek beépítése okozza. A fragmentálódott és így elszigetelődött élőhelyek közötti ökológiai kapcsolatok hiánya jelentősen hozzájárul a természetes populációk fennmaradási képességeinek csökkenéséhez, a veszélyeztetett fajok számának növekedéséhez. A zöld infrastruktúra koncepció mind európai, mind hazai szinten új megközelítésnek számít, amely túllép az eddig megszokott, elsősorban védett területekre koncentráló hozzáálláson, és rendszerszemlélettel az ökológiai és tájökológiai kapcsolatok által alkotott rendszer működőképességének fenntartására törekszik, a biológiai sokféleség megőrzése érdekében.

Az ökoszisztéma szolgáltatások biztosítják az emberi társadalom és gazdaság fennmaradásához szükséges javakat és feltételeket (pl. tiszta víz, levegő, a talaj termékenysége, élelmiszerek, genetikai erőforrások). A leromlott ökoszisztémák sokkal kevésbé vagy egyáltalán nem képesek az emberiség számára szükséges létfontosságú szolgáltatásokat biztosítani. Természeti örökségünk jövőbeni megőrzése érdekében a természetvédelmi szempontokat nem csupán a természetvédelmi oltalom alatt álló területeken, hanem minden területen és tevékenységben érvényesíteni kell.

A természetes és természetközeli területek, a köztük kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók, valamint a körülöttük a hatások mérséklését biztosító védőterületek egységes, összefüggő rendszere, ökológiai hálózatot alkotnak. Az Európai Unió 2020-ig tartó Biológiai Sokféleség Stratégiája külön célként fogalmazza meg az ökoszisztéma szolgáltatások fenntartása, és helyreállítása érdekében a zöld infrastruktúra létrehozását és területrendezésbe történő beemelését.

A táj védelme a táj szerkezetének, jellegének, ökológiai, ökonómiai és tájesztétikai potenciáljának megőrzésére irányul. A táj védelme jelenleg a településrendezési eszközök szabályozási előírásain, valamint egyedi hatósági eljárásokban, a tájvédelmi szakhatósági állásfoglaláson keresztül érvényesíthető.

Az inváziós fajok terjedése összefügg az éghajlatváltozással, de számos esetben emberi tényezők is szerepet játszanak. A biodiverzitás megőrzése, de a gazdasági károk mérséklése, illetve egészségügyi kockázatok csökkentése érdekében is fontos az inváziós, özönfajok visszaszorítása, eltávolítása, illetve bekerülésének megelőzése.

Célok:

- Az ökológiai hálózat fenntartása.
- A Natura 2000 hálózat fenntartása, az élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, illetve helyreállítása.
- Az ex lege védett természeti terület természeti állapotának javítása, megőrzése.

- A természet- és tájvédelmi célok érvényesítése a településfejlesztés, illetve –rendezés során, valamint az egyedi hatósági eljárásokban.
- Hazai, őshonos fajok telepítése a zöldterületek kialakítása, parkosítás során.
- A helyi jelentőségű védett természeti terület fenntartása.

5.2.2 Talajok védelme

A talaj az egyik legfontosabb, feltételesen megújuló természeti erőforrás, melynek védelme, termékenységének fenntartása nem csupán a földhasználó, hanem a lakosság hosszú távú érdeke is.

Az infrastruktúra, az ipar és a település terjeszkedése következtében nőtt a termőföldek mezőgazdasági művelésből való végleges kivonása és a tartós talajfedettség. A talajok degradációját eredményezi a beruházások során a humusz letermelése, valamint a különböző eredetű szennyezések. A talaj az élelmiszer-termelés alapját képezi, és egyéb környezetvédelmi szolgáltatások mellett szerepe van az éghajlatváltozás hatásainak enyhítésében és a hozzá való alkalmazkodásban, valamint a biodiverzitás megőrzésében is.

Célok:

- A talajkészletek mennyiségének és minőségének fokozott védelme, termékenységének hosszú távú fenntartása.

5.2.3 Vizeink védelme

A víz korlátozottan rendelkezésre álló, megújuló, sérülékeny természeti erőforrás, mely mind az életminőség, mind a gazdaság alakulásában meghatározó tényező. A társadalmi és gazdasági tevékenységek jelentős hatást gyakorolnak mind a hidrológiai folyamatokra, mind a készletek mennyiségére és minőségére.

A vízpolitikai célkitűzéseket a 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (VKI) figyelembevételével kell meghatározni. A VKI alapvető célja a vizek ökológiai, kémiai és mennyiségi állapotának védelme, a fenntartható vízgazdálkodás feltételeinek biztosítása. A VKI célkitűzései szerint el kellett érni a vizek jó állapotát 2015-re. Bizonyos indokolt esetekben ez kitolható a következőtervezési ciklust érintően 2021-re, ill. végsőesetben 2027-re.

Célok:

- A felszíni és felszíni alatti víztestek jó állapotának elérése, a velük való hosszú távú és fenntartható gazdálkodás biztosítása.
- A vízkészletek mennyiségi és minőségi védelme (takarékos vízhasználat elterjesztése, a vizek szennyezőanyag terhelésének csökkentése).
- A vizek többletéből vagy hiányából eredőkáros hatások csökkentése, megelőzése.
- A vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezésének csökkentése.

5.3 Az erőforrás-takarékosság és a - hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése.

5.3.1 Erőforrás- és energiatakarékosság, a hatékonyság javítása

A természeti erőforrásokba beleértjük az ásványi nyersanyagokat, a biológiai és genetikai erőforrásokat, a talajt, termőföldet, a víz- és energia erőforrásokat, az ökoszisztémákat és a szolgáltatásaik teljes körét. Az erőforrás-hatékonyság termelésben való növelése és a tiszta, környezettudatos termelés egyértelmű versenyképességi előnyökkel is jár. E téren egy önmagát erősítő folyamatra számíthatunk, melyben a termelők, gyártók, kereskedők és szolgáltatók válaszolnak az új, környezettudatos fogyasztói igényekre, illetve a zöldülő termékválasztékkal is segítik a fogyasztói szokások kedvező irányba történő elmozdítását. Javítani kell a környezeti követelményeknek megfelelő helyettesítő termékek, illetve szolgáltatások elérhetőségét.

Célok:

- Minimálisra csökkenteni az erőforrások kitermeléséből és felhasználásából eredő környezeti terheléseket.
- Az újrahasználat, illetve újrafeldolgozás révén elősegíteni a felhasznált erőforrásoknak a visszaforgatását.
- Megújuló erőforrások részarányának növelése, a bennük található potenciál kihasználása (pl.: helyi termálvíz adta adottságok hasznosítása)

5.3.2 A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése

A lakosság értékrendje és életmódja alapvetően határozza meg fogyasztási szokásait, amely viszont hatással van a környezet állapotára. A 2012. évi Rió+20 Konferencia megerősítette, hogy a fenntartható fejlődés szempontjából kulcsfontosságú tényező a fenntartható termelés és fogyasztás kérdésköre. A fenntartható termelés és fogyasztás tulajdonképpen „a szolgáltatások és kapcsolódó termékek olyan használata, mely kielégíti az alapvető szükségleteket és egyben jobb életminőséget biztosít, miközben minimalizálja a természeti erőforrások és toxikus anyagok használatát csakúgy, mint a hulladékok és szennyezőanyagok kibocsátását a szolgáltatások és termékek teljes életciklusa során, annak érdekében, hogy ne veszélyeztesse a jövőgenerációk szükségleteinek kielégítését”.

A természeti környezet megőrzésének sikere attól függ, hogy a lakosság értéknek tekinti-e a biológiai sokféleséget, megérti-e a természet, a társadalom és a gazdaság komplex összefüggéseit, illetve hajlandó és képes-e olyan életmódot és fogyasztási szokást választani, ami nem vezet a még működőképes természeti rendszereink tönkretételéhez. Ebben a folyamatban a környezettudatosság növelése mellett a fenntartható életmódra való ösztönzés is kiemelten fontos.

Célok:

- A vásárlói tudatosság szintjének emelése, a fenntartható életmód és fogyasztás iránti igény növelése, a fenntartható fogyasztói szokások térnyerésének ösztönzés.
- A fenntartható életmódra és fogyasztásra való áttérés lehetőségeinek megteremtése.
- A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése.

5.3.3Hulladékgazdálkodás

Az elsődleges cél a megelőzés, azonban, ha ez bizonyos körülmények között nem lehetséges, akkor a lehetőleg több hulladék esetében az újrahasználatot, illetve az újrafeldolgozást kell alkalmazni, és csak legvégső esetben lehet a hulladékot elégetni vagy lerakni.

Célok:

- Hulladékképződés megelőzése, illetve csökkentése.
- Elkülönített gyűjtés fejlesztése és a hasznosítás növelése (előnyben részesítve az újrahasználatot és az újrafeldolgozást).
- A nem hasznosítható hulladék szakszerű ártalmatlanítása.
- Elkülönített hulladékgyűjtési rendszerek fejlesztése (elkülönített hulladékgyűjtési rendszer létrehozása, fenntartása a háztartásokban képződő üveg-, fém-, műanyag- és papírhulladék vonatkozásában).
- Az újrahasználat és a hasznosítás növelése (2020-ig a háztartásokból származó, illetve az ahhoz hasonló papír-, fém-, műanyag-, és üveghulladék esetében az újrahasználatra való előkészítést és az újrafeldolgozást tömegében átlagosan minimum 50%-ra kell növelni).
- A környezeti szennyezések és a nyersanyag felhasználás csökkentése.
- A lerakással történő ártalmatlanítás arányának tartósan 40% alá csökkentése.
- Az építési-bontási hulladék hasznosítási arányának növelése (2020-ig a nem veszélyes építési-bontási hulladék újrahasználatra történő előkészítésének, újrafeldolgozásának és az egyéb, anyagában történő hasznosításának tömegében minimum 70%-ra növelése).
- Az építési-bontási hulladékok hulladéklerakóra jutásának elkerülése.
- A hulladéklerakóba kerülő, biológiailag lebomló települési hulladék mennyiségét az 1995. évi szint 35%-ra szükséges csökkenteni.
- A hasznosítási kapacitások kiépítése, illetve fokozottabb kihasználása.
- A veszélyes hulladék keletkezésének megelőzése, a károsanyag-kibocsátás minimalizálása.

5.3.4Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira

A természeti erőforrásokban bekövetkező változások komplex társadalmi-gazdasági következményeket is eredményezhetnek, amelyek elsősorban az emberi egészségre, a mezőgazdaság alapfeltételeire, az épített környezetre, a közlekedésre, az energetikai infrastruktúrára, a turizmusra, valamint a katasztrófavédelemre gyakorolt hatások révén jelentkeznek.

Célok:

- Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, valamint a természetes nyelő-kapacitások megerősítése révén.
- A klímaváltozáshoz való sikeres alkalmazkodás megvalósítása.
- Az éghajlatváltozással kapcsolatos ismeretek bővítése, a megelőzési és alkalmazkodási intézkedésekkel kapcsolatos tájékozottság növelése.

5.3.5Közlekedés és környezet

A közlekedés különbözőmértékben, de a környezet minden elemére hatással van (levegő- és zajszennyezés, üvegházhatású gázok kibocsátása, az infrastruktúra kiépítésével összefüggésben az élőhelyek feldarabolása stb.), így különösen fontos a környezetet kevésbé terhelő közlekedési módok és alternatívák előnyben részesítése, ösztönzése.

Célok:

- A közlekedési-szállítási eredetű környezetterhelés csökkentése - kiemelten a közlekedési eredetű légszennyezőanyagok (nitrogén-oxidok, kisméretűszálló por) kibocsátásának csökkentése-.
- A közlekedési-szállítási igények csökkentése, az egyéni, nem motorizált közlekedési formák elősegítése, fejlesztése (pl.: kerékpárút hálózat bővítése).

5.3.6Turizmus, ökoturizmus

A természetvédelem társadalmi szolgáltatásai a mindennapokban, az emberek számára megélhető módon a bemutatáson, szemléletformáláson és ökoturizmuson keresztül érhetők el. A „turizmusipar” egyre specializálódóbb igényei mind nagyobb mértékben termelik ki a turisták azon csoportjait, amelyek a természeti területek felé veszik az irányt. A természeti szépségek jelentős vonzerőt képviselnek, infrastruktúra nélkül azonban nem képeznek piacképes turisztikai terméket.

Célok:

- Magas minőségű, élményszerű, interaktív és autentikus ökoturisztikai szolgáltatás biztosítása, a turisztikai infrastruktúra fejlesztése a természetvédelmi szempontok sérelme nélkül (az ökológiai sokféleség, a környezeti állapot fenntartása).
- A természeti értékek bemutatása, a lakosság folyamatos, aktuális információkkal való ellátása, a környezettudatos és egészséges életmód iránti társadalmi felelősségvállalás, a természeti-kulturális értékek védelme, megőrzése iránti elkötelezettség tudatosítása, kialakítása, erősítése.

6. Megvalósítás eszközei

A Program stratégiai célkitűzéseinek megvalósítását a stratégiai eszközök segítik.

Stratégiai eszközök:

- környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése
- társadalmi részvétel, környezeti információ
- tervezés

6.1 Környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése

A belső motiváltságon alapuló környezettudatos viselkedés hosszú évek több irányból érkező tudatformálásnak a hatására alakul ki. A környezeti tudat kialakításában életkortól függően más és más eszközök lehetnek a segítségünkre. Ilyen eszközök a

- családi nevelés
- intézményes oktatás (gyermek- és fiatalkor)
- média

➢ *Családi nevelés:*

Jövőnk szempontjából alapvető jelentőségű, hogy a felnövekvő generációk természethez, környezethez való viszonyát sokkal magasabb szintre emeljük. A természet tiszteletére való nevelést a kisgyermek születésétől kell kezdeni. Értelme kibontakozásával párhuzamosan az alapvető normák beépítését (nem szemetelünk, nem tépjük le a virágokat, rendben tartjuk környezetünket stb.) el kell végezni. Jó esetben ez a családban így történik.

➢ *Intézményes oktatás:*

Felnőttkorban már nagyon nehéz a környezethez való viszonyt megváltoztatni, ezért meghatározó – a családon kívül – az iskola és az óvoda szemléletformáló szerepe. Sőt, az oktatási intézményekben megismert szemléletet a gyerekek hazaviszik, ez jó esetben némi változást eredményez szüleik gondolkodásmódjában is. Az óvoda és iskola pedagógiai Programjának fontos eleme kell, hogy legyen a környezeti nevelés.

Az általános iskola az alsó tagozatában a környezetismeret és az osztályfőnöki órák keretében van lehetőség a környezet- és természetvédelem kérdéseivel foglalkozni. Az osztálykirándulások, a természetben - pl. erdőben, vízparton - megtartott órák az ott szerzett élmények segítségével hozzájárulhatnak a szemlélet elmélyítéséhez. Felső tagozatban a földrajz, a biológia, a kémia, *a* fizika és az osztályfőnöki órák az aktuális tananyaghoz kapcsolódóan keretet adnak a környezetvédelem kérdéseinek már elmélyültebb, de a gyerekek életkorának megfelelő szintű tárgyalására. A szaktárgyi órákon kívül érdemes ökológiai szakkört szervezni. Terepen végzett megfigyelések, téli madáretetés, önálló kiselőadások tartása, stb. színes Program lehet az érdeklődő tanulók számára. Ha módjában áll az iskolának, - esetleg önkormányzati segítséggel - érdemes iskolakertet kialakítani, melyben különböző növényi társulások bemutatására, tanulmányozására van lehetőség. A tápanyag

utánpótlás biztosítására ki lehet egy kisebb komposztálót is alakítani, ahova a gyerekek akár otthonról is hozhatják a szerves konyhai hulladékot. (Ezzel a szelektív hulladékgyűjtés is részben megalapozható.)

Régóta jól működő tevékenység az iskolák által szervezett papírgyűjtés. Ez kiegészülhet a fém hulladékok gyűjtésével is. Érdemes az elhasznált elemek gyűjtését is megszervezni, tárolásuk helyigénye kicsi, de az elszállítást, megsemmisítést biztosítani kell. Az országban több olyan cég is található, amelyek ezzel a tevékenységgel foglalkoznak. A tanulók motiválásában szerepe lehet a leadott darabszámokhoz kapcsolódó tanári, igazgatói dicséreteknek is. Az elemek gyűjtése megfelelő műanyag vagy karton dobozok kihelyezésével kiterjeszthető kereskedelmi egységekre is, így a felnőtt lakosság is bevonható az akcióba.

- *Média*

Az allergiás, asztmás megbetegedések számának rohamos emelkedése kapcsán a figyelem középpontjába kerültek az allergizáló polleneket termelő növények, főleg legagresszívebben ható képviselőjük, a parlagfű. Egy szál virágzó parlagfű több milliárd virágpor szemcsét képes a levegőbe juttatni, melyből légköbméterenként ötven pollen szemcse már elegendő allergiás reakció kiváltására. Bár a parlagfű kiirtása az ország területéről csak kormányzati szinten és több éves következetes munkával valósítható meg, nagyon fontosak a térségi, települési szinten szervezett akciók is. Ebben nagy segítségre lehet a média, a helyi média is szervezhet az iskolák bevonásával parlagfű gyűjtési akciót.

Akár osztályok közötti, egyéni verseny is hirdethető, melyben a legtöbb növényt begyűjtők jutalma pl. osztálykirándulás, kerékpár, különböző sporteszközök, stb. lehet. A parlagfű-mentesítési akció kiterjeszthető a felnőtt lakosságra is, a begyűjtött parlagfűért cserébe virágpalántákat, cserjéket esetleg facsemetéket is adhat az önkormányzat. (Ezek származhatnak a környékbeli kertészetek felajánlásaiból is.) Nagyon fontos, hogy a parlagfüvet még a virágzás előtti időszakban, és akkor is lehetőleg kesztyűben gyűjtsék, ugyanis a bőrrel való kontaktus kapcsán is kialakulhat túlérzékenység.

6.2 Társadalmi részvétel, környezeti információ

Mivel a település vonatkozásában a környezeti adatok, a fejlesztési elképzelések és az orvoslás hatósági eszközei az önkormányzatnál, illetve a polgármesteri hivatalban futnak össze/jelennek meg, így a polgárbarát települési önkormányzatnak nem csak lehetőségei, de feladatai is vannak ezen a téren. Ilyen eszközök a nyilvánosság biztosításán túl, az éves környezeti állapot jelentések közzététele és indokolt esetekben a *lakossági fórumok* meghirdetése a tájékoztatás oldaláról.

Ezen túlmenően számos kezdeményezést lehet támogatni pl. táborok*, környezeti nevelő programok, rendezvények,* a kulturált szabadidő eltöltését – s így a környezeti nevelést is – szolgáló parkok; erdei óvoda és iskola programok szervezése az intézmények számára; zöldterület illetve játszótér fejlesztések/korszerűsítések, amelyek közvetetten szolgálják a környezeti nevelés ügyét. Kiadványok

megjelentetésének támogatásával az önkormányzat hozzájárulhat a szélesebb rétegek természeti környezetünkről való ismeretterjesztéséhez.

Az Európai Autómentes Nap rendezvényei nem csak a kerékpáros közlekedés népszerűsítésében, de a környezettudatosságra nevelésben is jó alkalom lehet.

Évente egy-két alkalommal pl. szemétgyűjtési akció rendezhető, amikor a települések külterületéről is megkísérlik eltávolítani az illegálisan lerakott szemetet. Ezekbe az akciókba érdemes bevonni az iskolásokat.

Számtalan lehetőség kínálkozik még a felsoroltakon kívül is a környezeti nevelésben, melyek feltárása és kidolgozása az önkormányzat, a pedagógusok és a civil önszerveződő csoportok együttműködése által valósítható meg.

6.3 Tervezés

A korszerű környezetpolitika előrelátó, célorientált és integrált megközelítést, a különböző területi szintek és az ágazatuk közötti egyeztetett tervezést, program készítést és megvalósítást igényel. A környezetvédelmi törvény ennek szellemében rendelkezik a települési önkormányzat környezetvédelmi programalkotásának kereteiről és rendjéről. A törvény előírja a környezetvédelmi program–magasabb szintű környezetvédelmi tervek kiadását követően történő- felülvizsgálatát, értékelését, és ennek megfelelően a szükségessé váló tervezési módosításokat.

A folyamatosan alkalmazott stratégiai tervezési módszerek helyi szinten is jó lehetőséget biztosítanak a környezeti célok, prioritások és probléma-megoldási módozatok pontosabb mérlegelésére. A stratégiai tervezés alkalmas az állandóan változó külső környezet új kihívásaihoz történő alkalmazkodás elősegítésére, a környezetvédelem eszköztárát gazdagító új megoldások folyamatos elsajátítására.

Ugyanekkor a számításba vehető alternatívák feltárása révén lehetőséget nyújt a különböző környezeti kockázatok csökkentésére, illetve megelőzésére, a szükséges pénzügyi források, költségvetési igények pontos megfogalmazására, az erőforrások pontos hasznosítására.

Érvényesülnie kell a "szennyező fizet" elvnek. A szabályozás alapja a legtöbb esetben egy-egy helyi regionális szinten megjelenő környezeti probléma megoldása. A szabályozás hatékonyságának javítását csak akkor lehet elérni, ha a kiválasztott eszközök megfelelnek a megoldandó probléma jellegének. Hatékonysági szempontból elengedhetetlen, hogy a szabályozási rendszer bizonyos elemei tükrözzék a helyi és regionális környezeti problémák sajátosságait. Ennek érdekében folyamatosan át kell tekinteni a környezetvédelem ösztönző és finanszírozási rendszerének működését települési szinten is. Helyi szinten szükséges a környezetvédelmi finanszírozási rendszer meghatározása, évente a meghatározott környezetvédelmi feladatokhoz igazított költségvetési keret meghatározása. A környezetvédelmet önálló szakfeladatként kell elismerni és számára az éves költségvetésben önálló keretet (alapot) kell biztosítani. Szükséges a környezetvédelmi önkormányzati rendeletek megfelelő alkalmazása is.

7. A Települési Környezetvédelmi Program finanszírozás eszközei

KEHOP- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program

IKOP- Közlekedésfejlesztési Operatív Program

GINOP- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program

EFOP- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program

TOP- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program

VEKOP- Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program

VP- Vidékfejlesztési Program

MAHOP- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program

Stratégiai célok	Operatív Programok (2014-2020)							
	KEHOP	IKOP	GINOP	EFOP	TOP	VEKOP	VP	MAHOP
Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása								
Levegőminőség javítása		X			X		X	
Zajterhelés csökkentése		X			X			
Ivóvízminőség	X							
Szennyvízelvezetés, kezelés	X							
Környezet és egészség				X				
Zöldfelületek védelme					X	X		
Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata								
Természet- és tájvédelem	X						X	X
Talajok védelme							X	
Vizeink védelme	X						X	X
Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése								
Erőforrás-és energia takarékosság, a hatákonyság javítása			X				X	X
A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése	X							
Hulladékgazdálkodás								
Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira	X		X		X			
Közlekedés és környezet		X			X	X		
Turizmus, ökoturizmus			X		X	X	X	
Stratégiai eszközök								
A környezettudatos szemlélet erősítése	X	X		X	X		X	
Társadalmi részvétel, környezeti információ	X		X				X	
Terület, és településfejlesztés, rendezés	X	X	X		X		X	

8. A célok elérése érdekében szükséges intézkedések

I. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása

- Levegőminőség javítása
- Zajterhelés csökkentése
- Ivóvízminőség
- Szennyvízelvezetés- és tisztítás
- Környezet és egészség
- Zöldfelületek védelme

II. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata

- Természet- és tájvédelem
- Talajok védelme
- Vizeink védelme

III. Az erőforrás-takarékosság és a - hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

- Erőforrás- és energia takarékosság, a hatékonyság javítása
- A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése
- Hulladékgazdálkodás
- Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira
- Közlekedés és környezet
- Turizmus, ökoturizmus

I. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása

Cél	Cselekvési Program	Felelős	Határidő, költség (Ft)
Levegőminőség javítása	A jogszabályban előírt levegőtisztaság-védelmi feladatok (jogszabályalkotás, hatósági feladatok) teljes körű ellátása.	önkormányzat	14/2005. (X.28.) helyi rendelet szükség szerinti aktualizálása
	Szennyezés nélküli vagy a legkisebb levegőszennyezést okozó korszerű technikai megoldások előnyben részesítése a településrendezési eszközök előkészítését érintő önkormányzati döntések, fejlesztések során.	önkormányzat	Településrendezési terv felülvizsgálata során
	Parlagfű elleni védekezés	önkormányzat	folyamatosan, 1 millió /év
	A lakosságot veszélyeztető levegőminőségi helyzet (szmogriadó) esetén a szükséges intézkedések megtétele (pl. gépjárműforgalom korlátozása), a lakosság folyamatos és hatékony tájékoztatása.	önkormányzat	szükség szerint
	A lakosság évenkénti tájékoztatása a település levegőminőségének állapotáról.	önkormányzat	évente legalább 1 alkalommal a helyben szokásos módon
	A kerti hulladékok égetés szabályozásának felülvizsgálata	önkormányzat	14/2005. (X.28.) helyi rendelet szükség szerinti aktualizálása
Zajterhelés csökkentése	A helyi zajvédelmi szabályok felülvizsgálata (pl. csendes övezet, illetve zajvédelmi szempontból fokozottan védett terület kijelölése, zajkibocsátási határérték megállapítása, ellenőrzése).	önkormányzat	14/2005. (X.28.) helyi rendelet szükség szerinti aktualizálása
	A helyi lakosság tájékoztatása, szemléletformálása.	önkormányzat	évente legalább 1 alkalommal a helyben szokásos módon
	Településrendezési terv kialakítása során a zajvédelmi szempontok figyelembe vétele.	önkormányzat	Településrendezési terv felülvizsgálata során
Ivóvízminőség	Az ivóvízminőség-javítási beruházások előkészítése és megvalósítása.	önkormányzat, Heves Megyei Vízmű Zrt.	folyamatosan, pályázati lehetőség keresése
	A víziközmű-szolgáltatóval együttműködve üzemeltetési koncepció és felújítási ütemterv kidolgozása és végrehajtása.	önkormányzat, Heves Megyei Vízmű Zrt.	folyamatosan
	A biztonságos és folyamatos közüzemi ivóvízellátás megvalósítása, a hálózati veszteségek csökkentése, a szükséges fejlesztések kivitelezése.	önkormányzat, Heves Megyei Vízmű Zrt.	folyamatosan, pályázati lehetőségekhez kapcsolódva
	A szolgáltatási biztonság emelését szolgáló további intézkedések, az üzemképtelen tolózáraknák felújítása, illetve a rossz, megszorult föld alatti tűzcsapok cseréje föld feletti kiépítésűre.	önkormányzat, Heves Megyei Vízmű Zrt.	pályázati lehetőségekhez kapcsolódva
	Az ivóvíz hálózat felújítása szükséges, 33 km Ac nyomóvezeték csere, valamint	önkormányzat, Heves	pályázati lehetőségekhez

Cél	Cselekvési Program	Felelős	Határidő, költség (Ft)
	tolózárakna és szerelvényeinek cseréje.	Megyei Vízmű Zrt.	kapcsolódva
Szennyvízelvezetés- és tisztítás	A lakások csatornabekötésének ösztönzése a szabályozáson keresztül. 2019. év végére a lakossági szennyvíz csatorna hálózatra a rákötést 100 %- ban meg kell valósítani.	önkormányzat	2019.év
	A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz kezelésére kötelezően ellátandó és igénybe veendő közszolgáltatás szervezése és fenntartása.	önkormányzat, Heves Megyei Vízmű Zrt.	folyamatosan
	A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz ártalommentes elhelyezését biztosító előkezelő és fogadó létesítmények fenntartása.	önkormányzat, Heves Megyei Vízmű Zrt.	folyamatosan
	Települési szennyvíziszap kezelési és elhelyezési tervek kidolgozása.	önkormányzat, Heves Megyei Vízmű Zrt.	folyamatosan
	A szennyvízelvezetés- és tisztítás biztosítása, a szükséges fejlesztések megvalósítása (pl. szennyvíziszapok megújuló energiaforrásként történő hasznosítása).	önkormányzat, Heves Megyei Vízmű Zrt.	folyamatosan, pályázati lehetőség keresése
	Az 1970-es években megépült beton és azbesztcement anyagú csatornahálózat állapotának feltérképezése.	önkormányzat, Heves Megyei Vízmű Zrt.	2019.év
	Nagyobb esőzés alkalmával a hálózatba jutó csapadékvíz bejutási helyeinek kiszűrése és megszüntetése.	önkormányzat, Heves Megyei Vízmű Zrt.	folyamatosan
Környezet és egészség	A parlagfű-mentesítéssel kapcsolatos feladatok végrehajtása.	önkormányzat	folyamatosan, 1 millió/év
	A parlagfű és az ellene való védekezési kötelezettség elmulasztásának felderítése, a kapcsolódó hatósági intézkedések foganatosítása.	önkormányzat	folyamatosan
	Mesterséges fény okozta fényszennyezés mértékének a csökkentése.	önkormányzat	folyamatosan
	A klímaváltozás egészségügyi hatásairól a lakossági tájékoztatás javítása, oktatási és ismeretterjesztő anyagkészítése	önkormányzat	évente legalább 1 alkalommal a helyben szokásos módon
Zöldfelületek védelme	Zöldfelület-gazdálkodási tervezés (koncepció, Program kidolgozása; parkok stratégiai tervének elkészítése, rendelkezésre álló, hasznosítatlan területek felmérése és annak integrációja a településrendezésbe).	önkormányzat	2021.év
	A zöldfelületi rendszer monitoringja, zöldfelületi kataszter térkép és adatbázis (nyilvántartás) létrehozása, fenntartása.	önkormányzat	2021.év
	Fasorok állapotának javítása, védelme, fenntartása, telepítése, esetenkénti cseréje.	önkormányzat	folyamatosan
	A zöldfelület gondozása, karbantartása, a zöldfelületi funkciók fejlesztése, bővítése, visszaállítása.	önkormányzat, Közszolgáltató	folyamatosan
	Az alulhasznosított városi területek felmérése és azok új funkcióra történő hasznosítása keretében a zöldfelületek növelése, barnamezős kataszter létrehozása települési szinten.	önkormányzat	2021.év

II. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata

Cél	Cselekvési Program	Felelős	Határidő, költség (Ft)
Természet- és tájvédelem	A helyi védetté nyilvánítási eljárások lefolytatása.	önkormányzat	szükség szerint
	Együttműködés a helyi gazdálkodókkal a tájvédelmi célok megvalósításában (Natura 2000 területek-Jászság, Jászárokszállási szikesek, Borsóhalmi legelő).	önkormányzat, gazdálkodók. HNPI	folyamatosan
	Az inváziós növény- és állatfajok terjedésének megelőzése, visszaszorítása.	önkormányzat, Közszolgáltató, HNPI	folyamatosan
Talajok védelme	A talajok védelmét biztosító szabályozás felülvizsgálata	önkormányzat	20/2004. (VI.25. helyi rendelet szükség szerinti aktualizálása
	A talaj-degradációs tényezők megelőzése, mérséklése.	helyi gazdálkodók	folyamatosan
Vizeink védelme	A vízbázisok védőtávolságán belüli tevékenységek korlátozása, szabályozása, engedélyeztetése.	önkormányzat, Heves Megyei Vízmű Zrt., Kormányhivatal	szükség szerint beruházásokhoz kapcsolódóan
	A belterületi vízrendezésekkel a csúcsidejű víztöbbletek által okozott károk csökkentési, és a vízhiányos időszakokban fontos vízkészletek helyben-tartási lehetőségének a vizsgálata.	önkormányzat	folyamatosan
	Vízrendezés, vízelvezető rendszer terve és kivitelezése (pl.: Szarv-ágy patakot érintő árvízvédelmi fejlesztések).	önkormányzat	folyamatosan, 60 millió/év
	Delenkák tisztítása	önkormányzat	2021. év; 5 millió/év
	A Vámosgyörk felőli árvízi elöntés megakadályozása, védvonal kialakítása, vámosgyörki üzemanyag készlettároló csapadékvíz elvezető árok meghosszabbítása és a Gyöngyös-patak holt mederszakaszba történő bekötése beeresztő zsilippel a 0342/1 hrsz erdő és szántó művelési ágú földterületen, valamint az árok jászárokszállási oldalán védelmi depónia építése.	önkormányzat	2021.év; pályázati lehetőségekhez kapcsolódóan

III. Az erőforrás-takarékosság és a - hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Cél	Cselekvési Program	Felelős	Határidő, költség (Ft)
Erőforrás- és energia takarékosság, a hatékonyság javítása	Kampány a háztartásokban képződő hulladékmennyiség csökkentésére, különös tekintettel a csomagolási és élelmiszerhulladékra.	önkormányzat, REGIO-KOM Kft.	2018.év
	Lakossági kampány a víz-, anyag- és energiatakarékos megoldásokra, hosszú élettartamú, zöld termékek választására.	önkormányzat, REGIO-KOM Kft.	2019.év
	Bölcsőde épületének felújítása-bővítése, energetikai felújítása (napelem)	önkormányzat	folyamatosan, pályázati lehetőségekhez kapcsolódva
	Általános Iskola felújítása	önkormányzat, jászberényi KLIK	folyamatosan, pályázati lehetőségek keresése
	Polgármesteri Hivatal energetikai felújítása	önkormányzat	folyamatosan, pályázati lehetőségek keresése
	Petőfi Művelődési Ház energetikai felújítása	önkormányzat	folyamatosan, pályázati lehetőségek keresése
	Helyi megújuló energiaforrások (termálvíz, biomassza, biogáz, földhő, nap- és szélenergia) felhasználási lehetőségének kutatása.	önkormányzat	folyamatosan, pályázati lehetőségek keresése
A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése	A környezetet jobban kímélő termékek és szolgáltatások előnyben részesítése.	önkormányzat	önkormányzat beszerzés, pályáztatás során
Hulladékgazdálkodás	Tudatos vásárlói magatartás ösztönzése (pl. tartós és újrahasználható termékek választása/előnyben részesítése), környezettudatos életmód megvalósítása (pl. háztartáson belüli újrahasználat, házi komposztálás).	önkormányzat, REGIO-KOM Kft.	folyamatosan
	Lomtalanítás, illegális hulladékelhagyás felderítése, felszámolása.	önkormányzat, REGIO-KOM Kft.	lomtalanítás évente 2 alkalommal, illegális lerakások felszámolása folyamatosan, 5 millió/év
	A lakossági elkülönített hulladékgyűjtés (házhoz menő zsákos, hulladékgyűjtő szigetek, hulladékgyűjtő udvar) infrastruktúrájának biztosítása a szelektív gyűjtéshez.	önkormányzat, REGIO-KOM Kft.	folyamatosan

Cél	Cselekvési Program	Felelős	Határidő, költség (Ft)
	A házi és közösségi komposztálás elterjesztése, a zöldhulladékok helyben történő visszaforgatásának ösztönzése.	önkormányzat, REGIO-KOM Kft.	folyamatosan
Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira	Helyi klímavédelmi stratégia kidolgozása és megvalósítása, amelyek mind a klímaváltozás mérséklésével, mind az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos kihívásokra és feladatokra kitér.	önkormányzat	2021. év
Közlekedés és környezet	A mobilitási igények csökkentése várostervezési, forgalomszervezési és szabályozási eszközök segítségével.	önkormányzat	folyamatosan
	A közlekedési igényt, személygépjármű forgalmat csökkentő kampány szervezése (autómentes nap).	önkormányzat	Évente 1 alkalommal
	Széchenyi I. út kerékpárút építése, Kossuth L. u. kerékpárút felújítása.	önkormányzat	2021. év; pályázati lehetőségekhez kapcsolódóan
	A települési úthálózat por-, illetve síkosság mentesítése (környezetbarát anyagok alkalmazásával).	önkormányzat	szükség szerint
	Az egyéni közlekedési szokások alakítása szemléletformálással, folyamatos tájékoztatással.	önkormányzat	Kampány évente 1 alkalommal (pl.: autómentes napon)
Turizmus, ökoturizmus	A természeti és környezeti értékek bemutatását szolgáló fejlesztések, programok megvalósítása, lehetőség szerint életciklus-csoportok szerint differenciálva.	önkormányzat, helyi oktatási-nevelési intézmények	folyamatosan, tervezett programok ütemezése szerint
	Környezetbarát- és tömegközlekedési módok használatának ösztönzése.	önkormányzat	Kampány évente 1 alkalommal (pl.: autómentes napon)
	Hagyományos és helyi termékek előállítása, márkatermékként való terjesztése; helyi sajátosságokhoz igazodó rendezvénykínálat fejlesztése (pl. környezetbarát gazdálkodást bemutató programok); komplex szolgáltatáscsomagok kialakítása a különböző célcsoportoknak.	önkormányzat, helyi gazdálkodók	folyamatosan
	A természeti és környezeti értékek bemutatását szolgáló fejlesztések, programok megvalósítása.	önkormányzat	folyamatosan
	Közösségi tér biztosítása (Művelődési Ház)	önkormányzat	folyamatosan, 20 millió/év

9. A Települési Környezetvédelmi Program végrehajtásának nyomon követése, monitoring

Az elért eredmények nyomon követésére mutatószámokat használunk. Referenciapontként a 2015. évi adatokat jelöljük meg, a Program felülvizsgálatánál ezeket a mutatókat hasonlíthatjuk össze az eltelt időszakra vonatkoztatva.

Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása

- Légszennyezőanyagok kibocsátása bejelentett pontforrások alapján (kg/év)
- Lakossági SO_2 kibocsátás gáztüzelés során (kg/év)
- Lakossági CO_2 kibocsátás gáztüzelés során (t/év)
- Közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások száma (db)
- Háztartásokból közcsatornán elvezetett szennyvíz mennyisége (1000 m^3)
- Közcsatornában elvezetett összes szennyvíz mennyisége (1000 m^3)
- Egy lakosra jutó városi zöldterület (m^2/fő)

Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata

- Védett területek kiterjedése védettségi kategóriák szerint (ha)
    - Helyi jelentőségű védett terület (ha)
    - Képződő települési szilárd hulladék mennyisége (tonna)
    - Natura 2000 terület (ha)

Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

- A háztartások részére szolgáltatott villamos-energia mennyisége (1000 kWh)
- Az összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége (1000 m^3)
- Az összes szolgáltatott gáz mennyiségéből a háztartások részére szolgáltatott gáz mennyisége (1000 m^3)
- Összes szolgáltatott víz mennyisége (1000 m^3)
- Háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége (1000 m^3)

Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása	**2015. év**	**2021**	**Tendencia**
Légszennyező anyagok kibocsátása bejelentett pontforrások alapján (tonna)	**20 424**		
Lakossági SO_2 kibocsátás gáztüzelés során (kg)	**715**		
Lakossági CO_2 kibocsátás gáztüzelés során (t)	**4968**		
Közcsatornában elvezetett összes szennyvíz mennyisége (1000 m^3)	**295,61**		
Közüzemi vízhálozatba bekapcsolt lakások száma (db)	**3778**		
Háztartásokból közcsatornán elvezetett szennyvíz mennyisége (1000 m^3)	**201,02**		
Egy lakosra jutó városi zöldterület (m^2/fő)	**1,35**		
Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata			
Helyi jelentőségű védett természeti terület kiterjedése (ha)	**0**		
Képződő települési szilárd hulladék mennyisége (tonna)	**2063,6**		
Natura 2000 terület (ha)			
Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése			
Szolgáltatott összes villamos energia mennyisége (1000kWh)	**33 397**		
A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége (1000kWh)	**10 622**		
Az összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége (1000 m^3)	**4090**		
Az összes szolgáltatott gáz mennyiségéből a háztartások részére szolgáltatott gáz mennyisége (1000 m^3)	**2531**		
Összes szolgáltatott víz mennyisége(1000 m^3)	**281**		
Háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége (1000 m^3)	**217**		

Irodalomjegyzék

1. IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2015-2020)
2. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Környezetvédelmi Program (2009-2014)
3. Jászárokszállás Város Településfejlesztési Koncepciója
4. Jászárokszállás Gazdasági Program (2015-2019)